

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

8'inci Birleşim
19 Ekim 2021 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in, Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'ın ekonomik sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, çiftçilerin desteklenmesine ilişkin gündem dışı konuşması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Azerbaycan Millî Meclisi Dışişleri ve Parlamentolararası İlişkiler Komitesi Başkanı Samet Seyidov ve Gürcistan Parlamentosu Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Nikoloz Samkharadze ile beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Tezkereler

1.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 6/10/2020 tarihli ve 1263 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1696)

VI.- AÇIKLAMALAR

- 1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020 ve 2021 KPSS geçerlilik süresinin üç yıla çıkarılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 2.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, tarımsal desteklere ilişkin açıklaması
- 3.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, siyasi iktidarın başta Merkez Bankası olmak üzere düzenleyici ve denetleyici kurumlara müdahalesine son vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 5.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 6.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 7.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, iç işlerimize müdahale eden büyükelçileri dadaşlar adına telin ettiğine ve vefat eden Özdemir Bayraktar'ı rahmetle andığına ilişkin açıklaması
- 8.- Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ'ın, Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutladığına, Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ve 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 9.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ve Hatay'daki esnaf ve çiftçinin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 10.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 11.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 12.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, çırak ve kalfaların sorunlarına ilişkin açıklaması
- 13.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Makine ve Kimya Fabrikalarına yapılacak personel alımına ilişkin açıklaması
- 14.- Bursa Milletvekili Mustafa Esgin'in, CHP Genel Başkanının bürokrasiyi seçilmiş Hükûmete karşı çıkmaya çağırmasının vesayet siyaseti olduğuna ilişkin açıklaması
- 15.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 16.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması
- 17.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, kamudaki engelli atamalarına ilişkin açıklaması
- 18.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, çiftçilerin ÇKS işlemlerinin ücretsiz yapılması ve sulama birlikleri ile HES şirketlerinin denetlenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 19.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, yabancı tekellerin fındık fiyatlarını düşürdüğüne ilişkin açıklaması
- 20.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Muğla halkının Akköprü Barajı'nın neden satıldığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması
- 21.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutladığına, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne, vefat eden Baykar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar'a Allah'tan rahmet dilediğine, Mahir Ünal ve ailesini dünyaya gelen kız çocukları vesilesiyle kutladığına, esnafın sorunlarına ve Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sebebiyle yandaşlar topluluğu zenginleşirken halkın yoksullaştığına ilişkin açıklaması
- 22.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Mahir Ünal ve ailesini dünyaya gelen kız çocukları vesilesiyle kutladığına, Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümüne; 19/10/2011 tarihinde Hakkâri Çukurca'da silahlı saldırıda şehit olan askerlere Allah'tan

rahmet, gazilere uzun ömür dilediğine; Baykar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar'a Allah'tan rahmet dilediğine, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne, ABD ve Batılı ülkelerin büyükelçiler vasıtasıyla Türk yargısına müdahalelerini kınadığına ve Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

23.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne, direnişteki Cargill işçilerini kutladığına ve işten atılan Cargill işçilerinin geri alınma taleplerinin haklı olduğuna, cezaevlerindeki keyfi infaz yakma uygulamalarına, İçişleri Bakanlığının zırhlı aracın çarpması sonucu katledilen Fikri Demirbaş'ın ailesine tazminat davası açmasının Türkiye'de hukukun işlemediğini gösterdiğine, yargıdaki tarikat kadrolaşmalarına, HSK üyesi Hamit Kocabey'in neden istifa ettiğini öğrenmek istediğine, Kavala dosyası için açıklama yapan büyükelçilere sert tepki gösteren Adalet Bakanının AIHM kararlarının neden uygulanmadığını açıklaması gerektiğine ve Osman Kavala ile Selahattin Demirtaş hakkındaki kararların bir an önce uygulanmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, vefat eden İstanbul Milletvekili İsmet Uçma'ya Allah'tan rahmet dilediğine, Baykar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar'a Allah'tan rahmet dilediğine, Mahir Ünal ve ailesini dünyaya gelen kız çocukları vesilesiyle kutladığına, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ve Aliya İzzetbegović'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

25.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın, kızının doğumu nedeniyle güzel temennilerini sunan herkese teşekkür ettiğine, Baykar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar'a Allah'tan rahmet dilediğine, Nuri Pakdil'in 2'nci ölüm yıl dönümüne, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne, Aliya İzzetbegović'in vefatının 18'inci yıl dönümüne, Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutladığına ve yargımıza müdahale etme hadsizliğini gösteren büyükelçilerin açıklamasını kabul edilemez bulduklarına ilişkin açıklaması

26.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, Çankırı'nın merkez Çatalelma köyündeki çiftçilerin Sulama Birliğiyle yaşadıkları sorunlara ilişkin açıklaması

27.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, uyuşturucu kullanımına ve tedavisine ilişkin açıklaması

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK'yle ihraçlara ilişkin açıklaması

29.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin sulama sorunlarına ilişkin açıklaması

30.- Bolu Milletvekili Arzu Aydın'ın, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ve CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Bolu'da milletvekilleri teşkilat toplantısı esnasında sarf ettiği bazı sözlerle ilişkin açıklaması

31.- Kütahya Milletvekili Ceyda Çetin Erenler'in, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ve Aliya İzzetbegović'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

32.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, Hatay'ın eğitim alanındaki sorunlarına ilişkin açıklaması

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, 15/10/2021 tarihinde Kayseri Milletvekili Dursun Ataş ve arkadaşları tarafından, büyüme rakamlarının vatandaşın alım gücüne ve istihdam üzerine etkisinin, TÜİK tarafından açıklanan enflasyon ve işsizlik rakamlarının gerçeği yansıtmadığının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Ekim 2021 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VIII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç'ın, yabancı ülkelerde oturma ve çalışma izni alan Türk vatandaşlarına ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/48152)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kâğıt kullanımının önlenmesini teminen yasama evrakının elektronik ortama taşınması önerisine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/49388)

3.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, bir şirket tarafından geliştirilen casus yazılım üzerinden Türkiye'de takip edilen kişilerin olup olmadığının araştırılmasına ve çeşitli iddialara ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'ın cevabı (7/49491)

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Kanun teklifleri ile yazılı soru ve Meclis araştırması önergelerinin elektronik ortama taşınması önerisine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/49772)

5.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, bir PTT Başmüdürünün sosyal medya paylaşımı hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/50006)

6.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Birecik-Halfeti yol güzergahında heyelana karşı önlem alınmasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/50008)

7.- Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın, Tatvan Çevreyolu Projesinde yapılan toplulaştırma çalışmalarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/50528)

8.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'a ulaşımında artan uçak bileti fiyatlarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/50750)

9.- Uşak Milletvekili Özkan Yalın'ın, Ankara-Niğde otoyolunun bakım ve onarım ihtiyacına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/50751)

10.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Türkiye-KKTC arası uçak bileti fiyatlarına ve uçak seferlerinin artırılmasına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/50754)

11.- İzmir Milletvekili Atilla Sertel'in, TCDD 3. Bölge Müdürlüğünün ihalelerine dair bazı iddialara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/50755)

12.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, Hatay-Kıbrıs arasında direkt uçuş seferlerinin başlatılması ve bilet fiyatlarının azaltılması istemine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/50758)

13.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesine bağlı Çardak Mahallesi PTT şubesi açılması talebine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/51037)

14.- İstanbul Milletvekili Oya Ersoy'un, bir okul müdürünün kadınlara yönelik hakaret içeren paylaşımı hakkında soruşturma yapılıp yapılmadığına,

- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, öğretmen atamalarına,

- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu'nun, Tunceli'deki okulların branş öğretmenleri ihtiyacına,

- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Adana'nın Seyhan ilçesinde bulunan bir okulun merdiven basamaklarına yazılan bir ifadeye,

- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'nın Karaköprü ilçesinde bulunan bir lisenin kıyafet uygulamasına,

- Adana'nın Seyhan ilçesinde bulunan bir okulun merdiven basamaklarına yazılan bir ifadeye,

- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, taşınmaz eğitim sistemine dair bazı önerilere,

- İstanbul Milletvekili Züleyha Güllüm'ün, Adana'nın Seyhan ilçesinde bulunan bir okulun merdiven basamaklarına yazılan bir ifadeye,

- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, öğretmen atamalarına,

- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, Kurtuluş Savaşı kahramanlarından Nezahat Onbaşı'ya ders kitaplarında yer verilmesi önerisine,

- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Bakanlık tarafından Mart 2021'de yapılan unvan değişikliği sınavına,
- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, Bakanlığa bağlı okullarda Covid-19'a karşı aşılananlara, Bakanlığa bağlı okullarda kronik rahatsızlığı bulunan öğretmen ve öğrenci sayısına,
- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, 6 Eylül 2021 tarihi itibarıyla okullarda çalışan personelin yaptırdığı PCR testlerine,
- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, Bakanlıkça okullarda sağlık birimleri oluşturulmasına, İlişkin soruları ve Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/51082), (7/51083), (7/51084), (7/51085), (7/51086), (7/51087), (7/51088), (7/51089), (7/51090), (7/51091), (7/51092), (7/51094), (7/51095), (7/51096), (7/51097),

15.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın doğalgaz altyapısının yetersizliğine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/51125)

16.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, Bingöl'de yaşanan su kesintilerine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/51126)

17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, KPSS'den yüksek puan alıp mülakat sonrası atanamayan kişilere,
- Giresun Milletvekili Necati Tıgılı'nın, okullarda alınan pandemi önlemlerine,
- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, Öğrenci yurdu sayılarının yıllara göre istatistiki verilerine,
- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, Üniversite öğrencilerinin barınma sorununun giderilmesi ile yurt ve ev fiyatlarında düzenleme yapılması talebine,

İlişkin soruları ve Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/51171), (7/51172) (7/51872) (7/51873)

18.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, PTT Genel Müdürlüğünde çalışan taşeron işçilere ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/51183)

19.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Plastik kullanımını azaltmak için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in cevabı (7/51185)

20.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, 27. Dönem milletvekilleri tarafından yöneltilen soru önergeleri ve bilgi edinme taleplerinin sayısına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/51186)

21.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, 27. Dönem milletvekilleri tarafından yöneltilen soru önergeleri ve bilgi edinme taleplerinin sayısına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/51399)

22.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, Bakanlık tarafından Gaziantep'e yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/52159)

19 Ekim 2021 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8'inci Birleşimini açıyorum.^(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Aliya İzzetbegoviç'in vefatının yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Ankara Milletvekili Emrullah İşler'e aittir.

Buyurun Sayın İşler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Ankara Milletvekili Emrullah İşler'in, Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

EMRULLAH İŞLER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; güzel insan Aliya'nın, erdem abidesi Bilge Lider'in bu dünyadan göçüp gidişinin ardından tam on sekiz yıl geçti. Vefatının 18'inci yılında, Gazi Meclisimizde, siz değerli vekillerimizin huzurunda kendisini bir kez daha saygı ve rahmetle anıyorum.

Geçen on sekiz yıl içinde Aliya'nın ismi Türkiye'de o kadar çok zikredildi, o kadar çok benimsendi ki birçok il ve ilçemizde ismi caddelere, sokaklara, camilere, parklara, okullara verildi. Bütün bunlar onun yaşadığı ve mücadelesini verdiği dava ruhunun Anadolu insanının davası ve irfanıyla örtüşmesi sebebiyledir. Yaşadığı dönemde Türkiye ve Bosna arasında başlattığı iletişim ve kurduğu dostluk köprüleri zamanla daha fazla güç kazanmış, böylece istiklal ve istikbal sevdalıları bu iki necip millet nice hayırlı hizmetlere motor olmuştur.

Değerli milletvekilleri, birçok insan bilge ve erdemli bir devlet adamı olması nedeniyle Aliya'dan "Bilge Kral" diye bahseder ve bu bir hakikattir. Bense, Aliya'nın konuşmaları ve röportajlarını okuduktan sonra, onunla ilgili kaleme aldığım yazıda "İnsanikâmil Aliya" başlığını kullanmayı tercih ettim çünkü bundan yirmi altı yıl önce tüm dünyanın sessiz kaldığı bir mezalime tek başına "Dur." diyebilmek ve millete sabırla mücadele bilincini aşlamak ancak insanikâmil bir duruş ve söyleme sahip olmakla mümkün olabilirdi.

Büyük zaferler bilinçli ve adanmış dava adamlarıyla kazanılır. Burada, Aliya'nın zor zamanlarda yol yürüdüğü dava arkadaşlarına verdiği değeri ifade eden şu muhteşem sözünü dikkatlerinize arz etmek istiyorum: "Kendileriyle pek çok sıkıntıları atlattığım dava arkadaşlarımı eşimi sevdiğim kadar seviyorum." İşte, bu cümle ancak insanikâmil bir gönle ve zihne sahip olan kişinin dilinden dökülebilir. (AK PARTİ sıralarından "Bravo!" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Aliya, İslam dünyasının yetiştirmiş olduğu ender mütefekkirlerden birisidir. İslam dünyasının içine düştüğü bölünmüşlük ve parçalanmışlığı kendisine dert edinmiş, kafa yormuş ve bu konuda Avrupa'da yetişmiş bir entelektüel olarak ciddi analizlerde bulunmuştur. Onun "İslam dünyası sadece denizler, ırmaklar ve dağlarla değil, farklı menfaat ve etkilerle de parçalanmış durumdadır." sözü bütün çıplaklığıyla bir hakikat olarak önümüzde durmaktadır.

Aliya, tarih hakkında şöyle söyler: "İnsanlar tarihe hükmedemez, tarihe Allah hükmeder. O ne derse, o olur." Tolstoy bunu ispatlamak için 2 bin sayfa yazmıştır. "İnsanlar tarihi yönetemezler, bunu ne siz ne de Napolyon, İskender gibi mağrur liderler yapabilir. Bunu ancak Allah yapar, bu böyledir. Bu elbette ki Allah'ın müdahalesini bekleyip evde oturmamız gerektiği

^(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

anlamına gelmiyor; tam tersine, bizler tarihte son derece aktif rol almakla, belirli yasa ve kurallara bağlı kalarak savaşmakla mükellefiz." Aliya ve arkadaşları, bu ilkel bakış açısıyla hareket edip Avrupa'nın ortasında bir milletin soykırımı uğratılmasına göz yuman sözde medeni Batı'ya karşı destansı bir mücadeleyle var olma savaşını kazanarak Müslüman Boşnak halkının yeni tarihini yazmışlardır.

Aliya, Batılıların Bosnalı Müslümanlar hakkındaki yanlış değerlendirmelerini ve yaklaşımlarını şu sözleriyle reddetmektedir: "Kurtulmak için geleneklerinizi bir kenara bırakmak ve asimile olmak zorundasınız; kendinizi değiştirirseniz dünya kurtulmanıza izin verecek ancak bizler asimile olmak istemiyoruz. Söz konusu olan bir İslam tasavvuru ise biz modern bir İslam, bir Avrupa İslam'ı tasavvur ediyoruz. Bu anlamda, bizler hem Doğu hem de Batı için pek çok şey yapabiliriz. Bizim görevimiz belki de İslam'ı yeni bir bakış açısından ve hakiki ışıyla göstermektir. Allah'a şükürler olsun ki bunu yapmayı başardık."

Değerli milletvekilleri, Avrupa'nın ortasında yok olmakla karşı karşıya kalan Bosna halkı, onun bilgeliği, ahlaki liderliği, askerî dehası ve medeniyet tasavvuru sayesinde zorlukları aşmış, yaşama inancını ve istiklalini kazanmıştır. İnsanîkâmil Aliya İzzetbegović, vefatından önce Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'la yaptığı görüşmede "Siz evladıfatihansınız, onun için buralar size emanet, o emaneti koruyun." demiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

EMRULLAH İŞLER (Devamla) – Başkasını yok ederek var olacağını sanan barbarlar ve onlara destek olanlar şunu bilmelidirler ki: Aliya'nın deyişiyle "evladıfatihan" olan bizler, bu şuur ve emanet bilinciyle dün olduğu gibi bugün de, yarın da dünyanın neresinde olursa olsun zalimin karşısında, mazlumun yanında yer alacak ve insanlık değerlerini sonuna kadar yaşatmaya devam edeceğiz. Birilerinin unutturmaya çalıştığı zulümleri çok hatırlayacağız ve hatırlatacağız.

Bu duygu ve düşüncelerle insanîkâmil Bilge Kral'ı vefatının 18'inci yılında rahmetle, minnetle, saygıyla ve şükranla anıyor, Cenabha'ktan kendisine cennetini ve cemalini nasip etmesini niyaz ediyorum. Sizlere de saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Hatay'ın ekonomik sorunlarıyla ilgili söz isteyen Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'a aittir.

Buyurun Sayın Güzelmansur. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'ın ekonomik sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hatay'ın Suriye krizinden dolayı yaşadığı ekonomik sorunları anlatmak için söz aldım. Genel Kurulu ve tüm vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, iktidarın Hatay'ın çeşitli noktalarında "Yaparsa AK PARTİ yapar." yazan tabelaları var. Doğru söylüyorlar. Bir şehre yapılacak bu kadar vefasızlığı, bu kadar adaletsizliği, üvey evlat muamelesini, bu kadar yanlışını ancak AK PARTİ yapar. (CHP sıralarından alkışlar)

Ben, şimdi size bunları anlatacağım. AK PARTİ iktidarının 2020'de 12,5 milyar lira vergi ödeyen Hatay'a ayırdığı kamu yatırım ödeneği sadece 408 milyon lira. Yani 30 lira vergi toplanıyor, Hatay'a sadece 1 lirası harcanıyor. Bu mu adaletiniz? İktidarın Hatay'a yirmi yıldır üvey evlat muamelesi yapması takipteki alacakları bakımından Hatay'ı 81 il içerisinde kaçınıcı yaptı biliyor musunuz? 3'üncü il yaptı. İktidarın Hatay'ın gelir kapılarını bir bir kapatması Hatay'ı Türkiye'de kişi başına gayrisafi millî hasılası en çok düşen 8'inci il yaptı. 2011'de Hatay'da kişi başına düşen gayrisafi yurt içi hasıla 7.200 dolardı, 2019'da bu rakam 5.617 dolara düştü yani 1.583 dolar azaldı.

İktidarın şehrimize aymazlığı Hatay'ı en fazla konkordato ilan eden 9'uncu il, bereketli Amik Ovası'nı da icradan tarım arazisi satışında 16'ncı yaptı. İktidarın üretene değil rantçıyı sevmesi yüzünden Hatay'da kayıtlı çiftçi sayısı yüzde 72 azaldı. 2011 yılında Hatay'daki kayıtlı çiftçi sayısı 35 binken bu sayı ne yazık ki Haziran 2021'de 10 bine indi.

İktidarın kavgacı dış politikası Hatay'ın tır filosunu yüzde 38 eritti. 2011 Suriye krizi öncesinde Hatay'da yaklaşık 14 bin tır varken 14 Orta Doğu ülkesine açılan sınır kapılarımız kapanınca bu sayı 8.700'e düştü. Bu kavgacı politika Orta Doğu'ya ihracatımızı da azalttı. 2012'de Hatay'ın Orta Doğu'ya ihracatı 1 milyar 111 milyon dolardı, 2020'de 848 milyon dolara düştü.

İktidarın aymaz göç politikası Hatay'ın demografik yapısını değiştirdi. Suriyelilerin Reyhanlı ilçe nüfusuna oranı yüzde 131; Kumlu ve Kırıkhan, nüfusunun yarısı kadar; Antakya, Belen ve Altınözü, nüfusunun üçte 1'i kadar Suriyeli barındırıyor.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, buraya kadar on dokuz yılda iktidarın yaptığı yanlışlarla Hatay'ı nasıl perişan ettiğini anlattım. Şimdi de yapmadıklarıyla Hatay'ı nasıl geriletğini anlatacağım. İktidar Hatay'ın eğitimine yatırım yapmadı, bu yüzden derslik başına düşen en fazla öğrenci sıralamasında Hatay 3'üncü sırada; sınıfların yarısı Türk, yarısı Suriyeli öğrenci. Bu mudur eğitim anlayışınız? İktidarın Hatay turizmine yatırım yapmaması, üstüne bir de on yıldır savaşın gölgesinde yaşamaya mahkûm etmesi Hatay'a gelen yabancı turist sayısını yüzde 90 azalttı. İktidar Hatay'da sulama projelerine yatırım yapmadı. "Reyhanlı Barajı'nı 5/5/2015'te açacağız." dediler, 2021'e geldik; buradan soruyorum Reyhanlı Barajı'ndan bir metrekaşe tarlasını sulayan bir çiftçimiz var mı? Gönen Çayı, Büyük Karaçay Barajı Projelerinde milim ilerleme yok. Bu aymazlık nedendir? İktidar Hatay'da sağlığa da yatırım yapmadı. 2012 yılında Sağlık Bakanlığına bağlı 10 hastane vardı, aradan dokuz yıl geçti bugün 11 hastane var. 160 bin nüfuslu Defne'ye bir hastane yapmaktan bile imtina ettiniz. Hatay'a 550 bin Suriyeli göçtü -Hatay'ın kendi nüfusu 180 bin-

...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MEHMET GÜZELMANSUR (Devamla) – ...Hatay'ın nüfusu 730 bin oldu. İktidarın kamu hastanelerinde artırdığı yatak sayısı ne kadar biliyor musunuz? 1.032. Bu, vefasızlık değil mi?

Hatay'ı yirmi yıldır görmezden gelen iktidar bu kadim şehre yol da yapmadı. İşte bu yüzden Hatay ölümlü kaza sayısında 81 il içerisinde 10'uncu sırada. 25 bin kilometre bölünmüş yol yapmakla övünen iktidar Hatay'da yirmi yıldır 38 kilometrelik bir yolu bitiremedi. Edirne'den başlayan otoyolu Belen'e kadar getirdiniz ama gerisini getirmediniz. Bu 38 kilometre çok mu size?

Dünyanın üçüncü büyük organizasyonu olan EXPO 2021'e ev sahipliği yapacak Hatay'a iktidar bir kuruş dahi katkı vermedi. Bu, haksızlık değil de nedir? Hataylılar bu adaletsizliği, bu vefasızlığı, bu üvey evlat muamelesini bir kenara yazıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜZELMANSUR (Devamla) – Kaybettiğini yerine koyma vakti diyor, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, çiftçilerimizin desteklenmesiyle ilgili söz isteyen Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'e aittir.

Buyurun Sayın Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

3.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, çiftçilerin desteklenmesine ilişkin gündem dışı konuşması

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çiftçilerimizin desteklenmesi hususunda gündem dışı

söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli izleyicileri saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında köylerimize ve mahallelerimize gece gündüz demeksizin, yirmi dört saat sorumluluk bilinciyle hizmet veren muhtarlarımızın 19 Ekim Muhtarlar Günü'nü kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, bu sene küresel ısınmanın olumsuz etkilerinden en çok ülkemiz çiftçisi ve üreticisi zarar görmüştür. Özellikle seçim bölgem Kırıkkale'nin Keskin, Delice, Balışeyh, Karakeçili ilçelerimiz ile Çerikli beldemizde kuraklıktan ciddi zararlar oluşmuş ve ürün tarlada kalmıştır. Bu minvalde eldeki imkânlarla yapılması gerekenlerin bir kez daha gözden geçirilmesi yerinde olacaktır. Çünkü ertelenen çiftçi borçlarının bir kısmının ödemeleri ekim sonu itibarıyla tekrar başlayacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak öteden bu yana çiftçilerimizin, tarımsal ve hayvansal üreticilerimizin meselelerini, beklentilerini, hedeflerini yakından takip etmekteyiz. Çiftçilerimizin sorunları vardır ve bunların ilgili bakanlıklarca etap etap çözülmesi de memnuniyet vericidir. Şu zorlu günlerde Hükümetin çiftçilerimize yönelik adım ve kararları yerinde ve değerlidir. Geçtiğimiz ay itibarıyla 2021 yılının tarımsal destek ödemelerinin yüzde 77 oranında gerçekleştirildiğini biliyoruz. Bu kapsamda belirlenen 2021 yılı için destek tutarının, 16,8 milyar Türk lirasının çiftçilerimize ödendiği de kamuoyuna yansımıştır.

Yine geçtiğimiz hafta Milliyetçi Hareket Partisinin de desteğiyle çıkardığımız önemli bir kanunla çiftçilerimize yapılan destek ödemelerinden alınan vergiler kaldırılmıştır. Bu kanunla bugüne kadar alınan 4 milyar Türk lirası vergi tutarı da çiftçilerimize iade edilecektir. Tüm bunlarla beraber üretim maliyetlerinin aşağılara çekilmesi, finansman sıkıntılarının giderilmesi yönünde atılacak diğer adımlar da tüm çiftçilerimizin ve üreticilerimizin beklentisidir. Çünkü küresel ısınmanın neden olduğu kuraklık, aşırı yağış ve bazı nedenlerle ürünü yetiştirmeyen, çoğu tarlada kalan köylümüz şimdilerde yeniden borçlanarak tarlasını ekmeye gayret göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz günlerde buğdayda dünya ihracatının yüzde 20'sine sahip Rusya Federasyonu buğday ihracatını durdurduğunu açıklamıştır. Ardından, başta buğday olmak üzere tahıl fiyatları yükselmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere, artık dünyada da ürün azlığı ve kıtlığı baş gösterebilecektir. Bu bakımdan, ekim alanlarımızı büyütmek ve güçlendirmek zorundayız. Öncelikle, Türk çiftçisinin elini bu bakımdan güçlendirmeliyiz. Bir öneri olarak ekim ayının başında ödenmek üzere ekim desteği veya başka bir isim altında çiftçilerimize çok daha güçlü destek sağlayabilmeliyiz. Yanı sıra, tohum, mazot, gübre ve diğer girdi maliyetlerinin daha yoğun bir şekilde sübvansede edilmesi çiftçimizin yükünü azaltacaktır. Beraberinde, tüm çiftçilerin Tarım Kredi Kooperatiflerine ve Ziraat Bankasına olan mevcut borçlarının şartsız ve faizsiz bir şekilde ertelenmesi veya yeniden yapılandırılması, ötelenmesi, elektrik ve su borçlarının da affedilmesi bütün yüzleri güldürecektir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin değerli, Türkiye'nin verimli topraklarından düşük maliyetlerde en üst seviyede para eden ürün elde edebilme çalışmaları kapsamında da bazı önerilerimiz olacaktır. Bu kapsamda, öncelikle, tarımsal üretim planlamasına çok ciddi kafa yormalıyız, sulanabilir tarım alanlarını artırmalıyız, sözleşmeli tarım uygulamasını bir an önce geniş alanlarda hayata geçirebilmeliyiz.

Saygıdeğer milletvekilleri, seçim bölgem Kırıkkale'de yaz döneminde ayrı ayrı dolaştığımız tüm çiftçilerimiz ve üreticilerimizin beklenti ve taleplerinin Tarım ve Orman Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkililerini harekete geçirmesi inancıyla bir kez daha Genel Kurulda bunu dile getirmiş bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu tekraren saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Azerbaycan Millî Meclisi Dışişleri ve Parlamentolararası İlişkiler Komitesi Başkanı Samet Seyidov ve Gürcistan Parlamentosu Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Nikoloz Samkharadze ile beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ülkemize resmî bir ziyarette bulunan Azerbaycan Millî Meclisi Dışişleri ve Parlamentolararası İlişkiler Komitesi Başkanı Sayın Samet Seyidov ve Gürcistan Parlamentosu Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Sayın Nikoloz Samkharadze ile beraberindeki heyet Dışişleri Komisyonu Başkanı Akif Çağatay Kılıç ile beraber şu anda Genel Kurulumuzu teşrif etmiş bulunuyorlar, kendilerine Meclisimiz adına "Hoş geldiniz." diyorum. (Alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "Eşk olsun Azerbaycan, eşk olsun!"

BAŞKAN – Şimdi, sisteme giren sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Çelebi...

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020 ve 2021 KPSS geçerlilik süresinin üç yıla çıkarılması gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

15 bin öğretmen atamasında 2020 ve 2021 KPSS sınavlarının aynı torbaya atılması ciddi mağduriyet yaratmıştır. 2020 KPSS sınavına girenlerden sadece 360 kişi yani yüzde 2,96'sı atanmaya hak kazanmıştır. Kendi alanında Türkiye 1'inci olmuş 2020 KPSS'li yerine 2021 KPSS'ye girmiş, ondan az yüksek puan almış ancak sıralamada 20'nci olanın ataması yapılmıştır. Peki, çözüm nedir? 2020 KPSS sınavına girenlerin sınav geçerlilik süresi 22 Ekim 2021'de yani üç gün sonra dolacaktır, geçerlilik süresi üç yıla çıkarılmalıdır. Evlatlarımızın geleceğiyle, umutlarıyla oynamayın diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

2.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, tarımsal desteklere ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Dikkat dikkat, Tarım ve Ticaret Bakanları aranıyor! Gübre fiyatları almış başını gitmiş; üre yok, taban gübresi yok ama Bosna Hersek'te bir metrekaresi dahi üretimi olmayan kırmızı mercimeğin ithalatına sıfır gümrükle izin vererek tarihe geçen, hasat dönemlerinde dahi buğday, arpa ve mısır biçilirken ithalat sopasını çalıştıran bakanlıklardan ses yok. Ne Ticaret Bakanı Mehmet Muş ne de Tarım Bakanı Sayın Bekir Pakdemirli ortalarda yok. Sayın bakanlar, bırakın La Fontaine'den hikâyeler anlatmayı, gelin, çiftçimize destek olalım.

Gıda güvenliğimizin temeli olan yerli ve millî üretimin tedarikçisi olan çiftçimiz üretirse ülkemiz güçlenir diyoruz ama yıl sonu gelmiş, tarımsal desteklerden hâlâ bir haber yok. Siz çiftçiye unuttunuz, onlar da sizi sandıkta unutacak diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

3.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Muhtarlarımız, devlet ile vatandaşlarımız arasında köprü vazifesi gören, ülkemizin her bir köşesinde devletimizin gören gözü, tutan elidir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, gösterdiği teveccühle devlet millet bütünleşmesini sağlamak üzere muhtarlarımıza tüm kapıları açmıştır. Muhtarlarımızın ün üst düzeyde kabule ve temsile, hak ettikleri konuma ve değere kavuşmalarına vesile olmuştur. Bu vesileyle başta Osmaniye ilimizde görev yapan muhtarlarımız olmak üzere fedakâr, halkımızın

hizmetkârı, başımızın tacı tüm muhtarlarımızın 19 Ekim Muhtarlar Günü'nü en içten dileklerle kutluyor; sağlık, başarı ve esenlikler dileyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

4.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, siyasi iktidarın başta Merkez Bankası olmak üzere düzenleyici ve denetleyici kurumlara müdahalesine son vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bir gece yarısı partili Cumhurbaşkanının yine Merkez Bankasındaki son görevden alması sonrasında Türkiye'nin risk primi tarihî seviyelere çıkarken Türk lirası tarihî kayıplar yaşamaktadır. Siyasi iktidarın, Merkez Bankası başta olmak üzere, bağımsız ve özerk kurumlara müdahalesi kurlardaki yükselişe, fiyat istikrarsızlığına ve genel ekonomik tablonun kötüye gitmesine neden olmaktadır. TÜİK verilerine göre yıllık bazda enflasyon yüzde 20'lere çıkarken Türk lirası dolar karşısında yılbaşından bugüne kadar yüzde 20 değer kaybetti. Bunun neticesinde ortaya çıkan hayat pahalılığı karşısında kaderine terk edilen vatandaşlarımız için yaşam maliyetleri baş edilemez duruma geldi.

Değerli milletvekilleri, başta Merkez Bankası olmak üzere düzenleyici ve denetleyici kurumların bağımsızlığı tartışma dışı olması, yasayla kendilerine tanınan görevlerini yapmalarına... Siyasi iktidarın müdahalesine son verilmelidir artık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

5.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, çağdaş dünya yaşamın her alanına el atmasına rağmen insana, insanlığa, vicdana yönelik adım atmakta taammüden geri durmaktadır. Hatta Batı ve emperyalizm, kafa yapısına uygun bir dünya şekillenmesini arzu ediyor ve bunun için savaşıyor. Ve işin en ilginç yanı, bu savaşı Müslüman coğrafyasında, Müslüman'ın kimliği üzerinden; kaynaklarını sömürme, inancını tahrip etme üzerinden şekillendirmeye devam ediyor.

İşte, Aliya, bu gerçeğin ve Avrupa'nın tam ortasında cehennemi yaşatmak isteyenlere karşı Bosna ve insanlık adına tarihî bir sorumluluk çerçevesinde mücadele ederek insanlığın kararın çehresini aydınlatma yolunda ortaya koyduğu duruş ve gayretle "Bilge Kral" olmayı hak ediyordu. Vahşi kıyıma karşı "Bizi toprağa gömdüler fakat tohum olduğumuzu bilmiyorlardı." ifadesiyle âdeta bir ölür, bin diriliriz diyordu. Özgürlük savaşçısı Bilge Kral'ı rahmetle yâd ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

6.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadesiyle bizim elimiz, ayağımız, gören gözümüz, duyan kulağımız ve aynı zamanda sesimiz olan 50.278 mahalle ve köy muhtarımızı güçlendirmek için Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla İçişleri Bakanlığında ve büyükşehirlerde muhtarlar daire başkanlığı, diğer belediyelerde ise muhtarlar müdürlüğü kuruldu. 19 Ekim günü Muhtarlar Günü olarak ilan edildi. AK PARTİ öncesi 97 lira olan aylık maaşlar, AK PARTİ iktidarıyla 27 kat artış yapılarak 2.632 TL'ye yükseltildi. SGK primleri ödenirken silah ruhsatlarındaki harçlar kaldırıldı. Bir zamanlar Sayın Cumhurbaşkanımıza "Muhtar bile olamaz." diyerek muhtarlığı küçümseyenlere inat muhtarlarımıza değer veren Cumhurbaşkanımız muhtarlarımızı Cumhurbaşkanlığı makamında ağırlamakta.

Tüm muhtarlarımızın Muhtarlar Günü'nü kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

7.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, iç işlerimize müdahale eden büyükelçileri dadaşlar adına telin ettiğine ve vefat eden Özdemir Bayraktar'ı rahmetle andığına ilişkin açıklaması

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Başkanım, dadaşların hassasiyetini en iyi bilenlerden birisiniz. Çok sayıda isim aradı beni, özellikle iç işlerimize müdahale gibi bir küçüklüğü gösteren büyükelçileri telin ettiklerini ifade ettiler, onlar adına burada kayda geçiyorum ben.

Artı, bir başka talepleri daha var: Terörle mücadelenin ve Karabağ zaferinin bayrak isimlerinden birisini dün darülbekaya uğurladık. Efendim, Özdemir Bayraktar hakikaten bayrak bir isim. Onun kaybından büyük bir teessür, büyük bir üzüntü duyuyoruz; rahmetle, minnetle anıyoruz ve şunun altını çiziyoruz ki şehitlerimiz onu orada kucakladılar, Allah'ın izniyle cennetin en âlâ yerinde ağırlayacaklar.

Ben burada terörle mücadeleye katkı sunmuş bu kahraman aileyi bir defa, bir defa daha hayırla yâd ediyorum, hepinize saygı sunuyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Karadağ...

8.- Iğdır Milletvekili Yaşar Karadağ'ın, Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutladığına, Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ve 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması

YAŞAR KARADAĞ (Iğdır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

18 Ekim tarihi kardeş Azerbaycan'ımızın bağımsızlık günüdür. Bu vesileyle "iki devlet, bir millet" şiarıyla kardeşliğimizi baki kıldığımız can Azerbaycan'ımızın bağımsızlığının 30'uncu yılını yürekten kutluyorum.

Bugün, Bosna Hersek'in efsane lideri, devlet ve fikir insanı, Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümü, rahmetle anıyorum.

Ayrıca, bugün yine, 19 Ekim Muhtarlar Günü. Demokrasimizin temel taşı, milletimizin güzide temsilcisi kıymetli muhtarlarımızın Muhtarlar Günü'nü kutluyor, görevlerini özveriyle ve fedakârca yerine getiren tüm muhtarlarımıza çalışmalarında başarılar diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Topal...

9.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ve Hatay'daki esnaf ve çiftçinin sorunlarına ilişkin açıklaması

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, gece gündüz milletimize hizmet eden muhtarlarımızın gününü kutluyoruz. Muhtarlarımızın dileklerini ve Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun söylediklerini -iktidara sesleniyoruz- bir an önce yapın, desteklerinizi sunun, sadece söylemle değil.

Ayrıca, Hatay'da esnafımız kepenk kapatıyor, Hatay'da esnafımız kredisini ödeyemiyor, Hatay'da çiftçimiz gübresini alamıyor, faturalarını ödeyemiyor. Hatay'da işsizlik yüzde 40'ı buldu arkadaşlar Suriyeliler yüzünden. Hatay'da lütfen yatırım yapın, iktidar Hatay'a bir baksın, Hatay halkının artık günahına girmeyin diyoruz.

İktidara bir kez daha sesleniyorum: Hatay halkının sesini duyun, Hatay'a yatırım yapın, Hatay'da işsizlik çoğaldı, çoğaldı, çoğaldı!

Bir de muhtarlarımızın da sesini duyun, sadece Muhtarlar Günü'nü kutlamakla olmuyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karaduman...

10.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması

ABDULKADİR KARADUMAN (Konya) – Büyük bir fedakârlıkla 7/24 insanımızın hizmetine koşan muhtarlarımızın uzun yıllardan beri süregelen problemleri vardır. Muhtarlarımız, ofislerinin kirasını, araç gereçlerinin tedarikini, elektrik, su, internet ve diğer ihtiyaçlarını kendileri karşılamaktadır. Ciddi problemler yaşatan seçim zamanı oy pusulasını dahi kendileri bastırmaktadır. İzin hakları olmadığı gibi, hastalık, taziye ve diğer durumlarda çalışmadıklarından dolayı ücretsiz izinli sayılmakta, kesilen ücretler yerine vekil olarak bıraktığı azaya verilmektedir. Milletin oylarıyla seçilen muhtarlarımızın millete hizmet edebilmesi için gerekli destekler acilen sağlanmalıdır.

Muhtarlarımızın yaşadığı birçok problemi giderecek düzenlemeleri ivedilikle gerçekleştirmek durumundayız. Bu vesileyle Saadet Partisi olarak bütün muhtarlarımızın 19 Ekim Muhtarlar Günü'nü tebrik ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

11.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması

SEMIHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkan.

Yaklaşık iki yüz yıllık mazisi olan muhtarlık kurumunun özellikle Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın çalışmalarıyla hakları iyileştirilmiş ve işlevselliği artırılmıştır. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenli olarak muhtarlarımızı ağırlayarak onların görüşlerini ve isteklerini dinleyip demokrasimizin bu en köklü kurumunun temsilcilerine hak ettikleri değeri verdiğini hep birlikte müşahade ediyoruz.

Mahallî idarelerin daha da güçlenmesinin nişanesi olacağını ümit ettiğim, devletimiz ve kurumlarımız ile vatandaşlarımız arasında köprü vazifesi gören, demokrasinin ilk basamağı olan değerli muhtarlarımızın ve Sivas Muhtarlar Derneği Başkanımız Cemalettin Arslan nezdinde Sivaslı yiğido muhtarlarımızın 19 Ekim Muhtarlar Günü'nü kutluyor; vefat eden muhtarlarımıza Allah'tan rahmet, görev başındaki muhtarlarımıza kolaylıklar ve hayırlı hizmetler diliyorum.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu...

12.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, çırak ve kalfaların sorunlarına ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Orta veya lise öğrenimini bitiren, 17 yaşını tamamlayan ve üniversiteye gidemeyen öğrencilerimiz, meslek dallarına iş başvurusunda bulunduğu zaman, tecrübeleri olmadığı için düşük ücret verilmesinden dolayı çalışmıyor ama Hükûmetin yeni çıkardığı yasayla çırak ve kalfalarımızın ücretleri devlet tarafından ödenecektir. Ancak bunun yanında, çırak ve kalfalarımız için ödenen iş kazası ve meslek hastalıkları primini emeklilik gününe sayan bir düzenleme SSK'liler için de yapılırsa sanayi sitelerindeki esnaf ve sanatkârlarımızın iş hacmi artar ve daha çok çırak ve kalfa çalışmış olur. Böylelikle, mesleki okulların açıldığı bu dönemde ülkemizde çalışan çırak ve kalfa sayımızda da artış olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Önal...

13.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Makine ve Kimya Fabrikalarına yapılacak personel alımına ilişkin açıklaması

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Anadolu'nun tam ortasında on iki haneli bir köy olan Kırıkkale'mizin bugünlere gelmesinde en önemli etken olan Makine Kimya fabrikaları, geçtiğimiz günlerde yapılan kanun değişikliğiyle anonim şirkete dönüştürüldü. Kırıkkale halkımızın tepkilerine rağmen yapılan bu değişiklik sonucu binlerce kurum çalışanı aileleriyle birlikte Kırıkkale'den taşındı. Kırıkkale'den ayrılan personellerimizin yerine alım yapılacağı konusunda kurum tarafından yapılan ilana, Kırıkkale'de ikamet şartı da aranmadığı için, birçoğu Kırıkkale dışından olmak üzere yaklaşık 70 binin üzerinde müracaat oldu. Buradan soruyorum: 70 bin kişinin başvurduğu ilana Kırıkkale'de ikamet eden kaç kişi müracaat edebilmiştir? Kurum tarafından yapılan sınava sadece birkaç bin kişinin çağırılma gerekçesi nedir? Kurumda işe girebilmek için müracaat eden kişilere AK PARTİ'ye üye olmaları konusunda baskı yapılmış mıdır? Hem kurumda işe girmek isteyen hem de AK PARTİ'ye üye olmaya zorlanan işsiz gençlerimizin uğradığı haksızlıkları kim giderecektir? Kuruma yapılan başvuruya ikamet şartı da aranmadığına göre...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Esgin...

14.- Bursa Milletvekili Mustafa Esgin'in, CHP Genel Başkanının bürokrasiyi seçilmiş Hükûmete karşı çıkmaya çağırmasının vesayet siyaseti olduğuna ilişkin açıklaması

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanının son açıklamaları siyasi tarihimiz adına son derece talihsiz ve sakıncalı beyanlardır. Vesayet özlemi çeken Ce-Ha-Pe Genel Başkanı açıkça devlet memurlarını tehdit etmekte, böylece hukuk dışı bir düzen arayışı olduğunu ifade etmektedir.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ne alakası var ya! Doğru dürüst işlerini yapsınlar!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Görevini yapmayanlara görevini hatırlatmakta.

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Herhangi bir hukuki delile dayanmaksızın, aziz milletin oylarıyla seçilmiş olan Hükûmetin kanun dışı emirler verdiğini iddia etmek, bürokrasiyi seçilmiş Hükûmete karşı çıkmaya çağırarak tam da vesayet siyasetidir. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Karşı çıkmaya değil, görevini yapmaya çağırıyor.

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Bunun ülkemizdeki adı Yassıada zihniyetidir. Kirli senaryolara prim vererek ülkenin istikrarını sarsıp ülkeyi istikrarsızlığa sürükleyecek yollara tevessül etmek ancak Türkiye düşmanlarının harcı olsa gerektir. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Genel Başkanınız da aynısını söylemiş gelmeden önce.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aynaya bakacaksın, aynaya!

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Bağırmayın, dinleyin.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Genel Başkanınız da iktidara gelmeden önce aynı konuşmayı yapmıştı.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aynaya bakacaksın, aynaya!

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Milletimizin ferasetinin, tüm siyasal mühendislik faaliyetlerini boşa çıkaracak kudrette olduğunu bildirerek Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aynaya bakacaksın, aynaya!

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ne alakası var ya!

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Siz her şeyi söyleyeceksiniz ve biz susacağız öyle mi?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

MUSTAFA ESGİN (Bursa) - Dinleyin ve ibret alın!

BAŞKAN - Sayın Ceylan...

15.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, muhtarlar belediyeler ve vatandaşlar arasında köprü, vatandaşın devletle ilk kontağıdır. Mahallesini ve köyünü en iyi muhtar bilir, bu nedenle sosyal yardımların yerine ulaşması için mutlaka muhtarlarla koordineli yapılması gerekir. Cumhuriyet Halk Partisi muhtarlık kurumunun görev ve yetkilerinin genişletilmesi ve özlük haklarının iyileştirilmesini önemsemektedir. İktidarımızda seçimlerinde fotoğraflı birleşik oy pusulası kullanımı için yasal düzenlemeyi ve görev yaptıkları bölgedeki kararlara katılmalarını sağlayacak düzenlemeleri yapacağız. Belli nüfusu aşan bölgelerde muhtarlarımıza yardımcı personel olanağı sağlayacağız. Ödenekleri çok kısıtlı; mahalle sınırları dâhilinde toplanan emlak vergilerinden belirli bir payı muhtarlarımıza aktaracağız. Türkiye muhtarlar birliğinin kurulmasını sağlayacağız ve muhtarlara yasal izin kullanma hakkını getireceğiz diyor, tüm muhtarlarımızın Muhtarlar Günü'nü kutluyorum.

BAŞKAN – Sayın Ataş...

16.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ilişkin açıklaması

DURŞUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Muhtarlar demokrasimizin temel taşı, mahalle idarelerinin vazgeçilmez bir parçasıdır, millet iradesinin devletle ilk buluşma noktasıdır. Muhtarlar tüm vatandaşlarımızın ayırım yapmadan en zor günlerinde en yakınında olan, onların bütün acılarını, sevinçlerini paylaşan kardeşlerimizdir. Muhtarlar iktidar tarafından yapılan baskılara rağmen tarafsızlığını koruyarak temsil ettikleri mahalle ve köy sakinlerine en iyi şekilde hizmet etmeye çalışmaktadır.

Hiçbir baskıya boyun eğmeyen, milletimizin güzide temsilcisi ve hizmetkârı değerli muhtarlarımızın her zaman, her koşul ve her şart altında yanlarında olduğumuzu ve olacağımızı belirterek 19 Ekim Muhtarlar Günü'nü kutluyor, muhtarlarımıza görevlerinde başarılar diliyor, tüm muhtarlarımızı ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Girgin...

17.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, kamudaki engelli atamalarına ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına: Bütün engelleri aştılar ama toplumsal yaşamın tüm alanlarına katılımın engelini aşamadılar. Düşünce ve üretkenlikleri engelli değil, emekleriyle kazanıp toplumda var olmak istiyorlar. Engelliler atanmak istiyor, engelliler yüzde 6 kota istiyor, engelliler çalışmak, evine ekmek götürmek istiyor.

Engelliler için engelsiz ve bağımsız yaşamın en önemli şartlarından biri çalışma ve istihdam hakkıdır. İş arayan on binlerce engelli uzun süreli işsizlikle yüz yüzedir ve aileleriyle birlikte yaşamları zindana dönmüş durumdadır.

Anayasal bir görev olmasına ve yeterli kadro olmasına rağmen kamuda engelli atamalarını gerçekleştirilmeyen iktidarı bir an önce harekete geçmeye ve acil olarak 10 bin atama yapmaya davet ediyoruz. Engelli atamasından tasarruf edilemez, onları görmezden ve duymazdan gelmeyiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bulut...

18.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, çiftçilerin ÇKS işlemlerinin ücretsiz yapılması ve sulama birlikleri ile HES şirketlerinin denetlenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tarım ve Orman Bakanlığımız bünyesinde, il ve ilçe müdürlükleri vasıtasıyla, yıl içerisinde, çiftçilerimizin gerek ÇKS gerek hayvan nakillerinde iş ve işlemlerin devamı için evrak çıkarılmaktadır. Bu evrakların hazırlanma aşamasında çiftçilerimizden ciddi bir para tahsilatı da gerçekleşmektedir. Zor günler geçiren çiftçimizin bu döner sermaye yükünden acilen kurtarılması ve işlemlerin ücretsiz yapılması gerekmektedir.

Bunun dışında, Devlet Su İşleri tarafından yönetilen sulama birlikleriyle ilgili şikâyetler her geçen gün artmaktadır. Çiftçi aleyhine ardı ardına başlatılan icra takipleri ve sulama birliklerinin çiftçilere adil davranmadığına ilişkin iddialar dikkate alınmalı ve denetlenmelidir.

Yine, Yeşilirmak havzası üzerinde faaliyet gösteren HES şirketleri köylüye sulama suyu vermek konusunda kayıtsız kalmaktadır. Bu şirketlerin de ivedi bir şekilde denetim altına alınması gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

19.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, yabancı tekellerin fındık fiyatlarını düşürdüğüne ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Anayasa'nın 167'nci maddesinde "Devlet, piyasada kartel ve tekel oluşumunu engellemelidir." yazmaktadır ancak son yıllarda İtalyan asıllı "Ferrero" isimli şirket fındık karteli oluşturmuş, çevresine aldığı üç dört adet yerli tedarikçi şirketle tekel oluşturmaya başlamıştır. Bu tekelciler eliyle piyasa manipüle edilmiş, fındık fiyatı 2,5 doların altına düşürülmüştür. Bu, ülkemizin önemli bir ihracat girdisi olan fındık ihracatından yeterince gelir elde edememesine sebep olacaktır. Ayrıca, Karadenizli fındık üreticisi mağdur edilecek; bu kış üretici tarlasına gübre atamayacak, bakım yapamayacak hâle gelecektir. Dünyada tarım girdileri ve emtia fiyatları tüm ürünlerde artarken bu tekelciler fındık fiyatını düşürmekte, üreticinin zararını artırmakta ve ülkemizin gelirini azaltmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Ticaret Bakanlığından beklentimiz, bir an önce bu şirketlerin incelenmesidir.

BAŞKAN – Sayın Erbay...

20.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Muğla halkının Akköprü Barajı'nın neden satıldığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

BURAK ERBAY (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu elimde görmüş olduğunuz fotoğraflar, seçim bölgesi Muğla'nın Köyceğiz ve Dalaman ilçe sınırları içerisinde geçen Dalaman Çayı üzerinde bulunan Akköprü Barajı'nın fotoğraflarıdır. Bu baraj, Türkiye'nin 6'ncı büyük barajıdır. Bu baraj, 115 megavat elektrik üretim kapasitesine sahiptir. Bu barajda biriken suyla Köyceğiz, Dalaman, Ortaca ilçelerinde yaklaşık 150 bin hektar tarım alanı sulanmaktadır. Yapılan açıklamaya göre, bu barajdan Türkiye ekonomisine 1 milyar 353 milyon liralık katkı sağlanmıştır.

Bu bilgileri neden veriyorum? Bu Akköprü Barajı bundan yirmi gün önce, apar topar 605 milyon liraya satıldı. Muğla Milletvekili olarak soruyorum: Bu baraj neden satıldı, Akköprü Barajı neden satıldı? Defalarca sordum, tekrar soruyorum: Bu kadar gelir getiren, tarım arazilerini sulayan bu baraj neden satıldı? Bu soruya birilerinin cevap vermesi gerekiyor. Muğla halkı, AKP

iktidarından cevap bekliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Dursun Müsavat Dervişoğlu...

Buyurunuz Sayın Başkan.

21.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutladığına, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne, vefat eden Baykar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar'a Allah'tan rahmet dilediğine, Mahir Ünal ve ailesini dünyaya gelen kız çocukları vesilesiyle kutladığına, esnafın sorunlarına ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi sebebiyle yandaşlar topluluğu zenginleşirken halkın yoksullaştığına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum ve başarılı bir çalışma haftası diliyorum.

Türk milletinin hürriyet ve bağımsızlık ruhu ve cehdini dünyaya bir kez daha ilan eden “iki devlet, tek millet” anlayışıyla kader birliği yaparak yekvücut olduğumuz can Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü en kalbî duygularıyla kutluyor ve tebrik ediyorum.

Vatandaşın derdiyle dertlenen tüm muhtarlarımızın 19 Ekim Muhtarlar Günü'nü kutluyorum. Bu vesileyle hafta sonu İzmir Urla'da muhtarlarımızla bir araya geldik, sorunlarını dinledik ve çeşitli istişarelerde bulunduk. Muhtarlarımızın sorunlarının çözüm metodlarını gayet iyi biliyor ve tüm bu problem sahalarını mutlaka ilgili mercilere ulaştırıyoruz. İYİ Parti olarak, muhtarlarımızın sonuna dek yanındayız, sorunlarının çözümleri için konunun takipçisi olmaya devam edeceğiz ve muhtarlarımızın Türkiye Büyük Millet Meclisinden olan talep ve beklentilerini de içinde bulunduğumuz hafta içinde gündeme getireceğiz.

Savunma sanayimize uzun yıllar boyunca önemli hizmetlerde bulunmuş değerli iş insanı Baykar Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar'ın ebediyete intikal ettiğini teessürle öğrendim. Kendisine Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine sabır ve başsağlığı temenni ediyorum.

Bu arada, değerli mevkidaşımı da kutlamak istiyorum. Kimileri biliyor, ben bir tesadüf üzerine öğrendim; Sayın Mahir Ünal Bey'in “Meryem Asya” isimli bir kız evladı dünyaya gelmiş. Yavrumuza hayırlı, huzurlu, mutlu, umutlu yıllar diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

Mahir Bey'in şahsında da benim için çok önemli olan Ünal ailesini kutluyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, Ticaret Bakanlığımız salgının başından bu yılın haziran ayına kadar, on beş ayda 112.710 esnafın kepenk kapattığını açıklamıştır. Borç altında ezilen ve destek göremeyen esnaflar dükkânlarını kapatmak zorunda kalmışlardır. Kapanan bu dükkânlar bir daha açılmamakta, açık dükkânlar ise iş yapamamaktadır. Esnaf aylardır borç içerisinde ayakta kalma mücadelesi vermektedir. Döviz kuruna bağlı olarak ürünler zam geldikçe fiyatlar artmakta, satın alma gücü azalmakta, dolayısıyla da işler düşmektedir. Salgın sürecinde esnafa verilen destek yetersiz kalmış, “imkân” diyerek verilen krediler ise esnafı uzun vadede borçlandırmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - 2020 yılı için hazırlanan raporda Kamu Denetçiliği Kurumuna toplam 90.209 şikâyet başvurusu yapılmıştır, 70.440'ı salgında verilen yetersiz temel destek kredilerine ilişkindir. Hükümet, holdinglerin milyarlarca liralık vergi borcunu tek kalemde silerken esnafa yapılan yardımlar noktasında yetersiz kalmıştır. Saray çevresi zenginleşirken 112.710 esnaf artık evine ekmek götürememe tehlikesiyle karşı karşıyadır. Aileleriyle birlikte sayıları 500 bini bulan bu insanların derdini dert edinemeyen, gerçekten ve gerçeklikten kopmuş, halktan uzaklaşmış ve bir külliye hapsolmuş sistemle karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Bir yanda zenginleşen yandaşlar topluluğu, diğer yanda ise gittikçe fakirleşen halk. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden milletimizin payına düşen fatura işte tam olarak da budur. Bu hususa yüce Meclisin dikkatini çekiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Muhammed Levent Bülbul...

Buyurunuz Sayın Başkan.

22.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, Mahir Ünal ve ailesini dünyaya gelen kız çocukları vesilesiyle kutladığına, Aliya İzzetbegović'in vefatının 18'inci yıl dönümüne; 19/10/2011 tarihinde Hakkâri Çukurca'da silahlı saldırıda şehit olan askerlere Allah'tan rahmet, gazilere uzun ömür dilediğine; Baykar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar'a Allah'tan rahmet dilediğine, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne, ABD ve Batılı ülkelerin büyükelçiler vasıtasıyla Türk yargısına müdahalelerini kınadığına ve Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de konuşmamın başında AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Mahir Ünal Bey'in dünyaya gelmiş olduğunu şimdi öğrendiğimiz kerimleri Meryem Asya Hanımefendi'nin Allah ömrünü hayırlı eylesin, bahtlarını açık etsin, vatana millete hayırlı evlat olsunlar diyorum; aileyi de bu vesileyle tebrik etmiş oluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Yugoslavya'nın dağılmasından sonra Sırpların Boşnaklara karşı başlatmış olduğu soykırıma karşı direnen ve nihayetinde mücadelesini zaferle taçlandıran Bosna Hersek'in ilk Cumhurbaşkanı Aliya İzzetbegović'in vefatının 18'inci yıl dönümüdür. 1995 yılının Kasım ayında Amerika Birleşik Devletleri'nin Ohio eyaletindeki Dayton kentine gitmeden önce “Her şeye kadir olan Allah'a ant olsun ki köle olmayacağız. Ben Avrupa'ya giderken kafam önümde eğik gitmiyorum çünkü çocuk, kadın, ihtiyaç öldürmedik, çünkü hiçbir kutsal yere saldırmadık. Oysa onlar bunların tamamını yaptılar, hem de Batı'nın gözleri önünde, Batı medeniyeti adına. Nefrete nefretle cevap vermeyin. Bosna için nefret çıkmaz sokaktır. Nefret sadece bizim ruhlarımızı zedelemiyor, Bosna'nın özünü de zedeliyor.” diyerek bütün dünyaya barış ve demokrasi dersi veren Aliya İzzetbegović'i rahmetle anıyor; ruhu şad, mekânı cennet olsun diyoruz.

Sayın Başkan, 19 Ekim 2011 tarihinde Hakkâri'nin Çukurca ilçesinde teröristler gece saatlerinde çok sayıda yere silahlı saldırı gerçekleştirmiş, çatışmalarda 24 askerimiz şehit düşmüş, 18 askerimiz de yaralanmıştır. Bu vesileyle, şehit olan askerlerimize bir kez daha Allah'tan rahmet diliyor, yaralı olarak kurtulan gazilerimize sağlıklı ve uzun ömürler diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, geçtiğimiz gün vefat haberini üzümlere almış olduğumuz, millî ve yerli savunma sanayimizin gelişimine büyük katkıları olan ve özellikle İHA, SİHA gibi projelerde günümüzde Türkiye'nin

havacılık ve savunma alanında gücüne güç katan ve memleketimize yüzümüzü ağartan evlatlar yetiştirerek büyük hizmetlerde bulunan Baykar AŞ'nin Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Özdemir Bayraktar'a Allah'tan rahmet, yakınlarına ve tüm sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Sayın Başkan, Türk demokrasi tarihine bakıldığında, kuruluşuna 1830'lu yıllarda rastladığımız yerel yönetimlerdeki çekirdek yapıyı temsil eden ve vatandaşlarımızın talepleri noktasında idareler arası bir köprü vazifesi gören muhtarlık müessesesi, bugün sayıları 50 bini aşan muhtarımızla demokrasimizin en güçlü ve bariz temsili olarak mevcudiyetini sürdürmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yaklaşık iki yıldan bu yana mücadele ettiğimiz Covid-19 salgınında kahraman sağlıkçılarımız ve güvenlik güçlerimizle birlikte en büyük fedakarlıkları gösteren; mahallesinin, köyünün sesi, nefesi; demokrasimizin temel taşlarından olan muhtarlarımızı bir defa daha buradan tebrik ediyor, talep ve ihtiyaçlarının takipçisi olacağımızı dile getiriyor, çalışmalarında kendilerine başarılar diliyoruz.

Sayın Başkan, ABD ve batılı birçok ülkenin büyükelçilikleri vasıtasıyla ülkemizin yargısal alanına “telkin” veya “tavsiye” adı altında yaptığı -yargıya ve daha ötesinde egemenliğimize karşı yapılan- hadsiz açıklamaları buradan kınadığımızı ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bilinmelidir ki Türk yargısı, bağımsız ve tarafsız mahkemeler eliyle Türk milleti adına hüküm verir. Egemenliğimize karşı diplomatik teamüllere, Anayasa'mıza ve müttefiklik anlayışlarına asla sığmayan bu tür müdahale girişimlerini Gazi Meclisimizden en sert şekilde kınadığımızı ifade etmek istiyorum.

Yine son olarak; geçtiğimiz gün kutlanan, 18 Ekim 1991 tarihinde -tıpkı 1918'de olduğu gibi- bağımsızlığını dünyaya yeniden ilan eden kardeş ülkemiz can Azerbaycan'ın Bağımsızlık ve Cumhuriyet Günü'nü kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Meral Daniş Beştaş...

Buyurunuz Sayın Başkan.

23.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne, direnişteki Cargill işçilerini kutladığına ve işten atılan Cargill işçilerinin geri alınma taleplerinin haklı olduğuna, cezaevlerindeki keyfi infaz yakma uygulamalarına, İçişleri Bakanlığının zırhlı aracın çarpması sonucu katledilen Fikri Demirbaş'ın ailesine tazminat davası açmasının Türkiye'de hukukun işlemediğini gösterdiğine, yargıdaki tarikat kadrolaşmalarına, HSK üyesi Hamit Kocabey'in neden istifa ettiğini öğrenmek istediğine, Kavala dosyası için açıklama yapan büyükelçilere sert tepki gösteren Adalet Bakanının AİHM kararlarının neden uygulanmadığını açıklaması gerektiğine ve Osman Kavala ile Selahattin Demirtaş hakkındaki kararların bir an önce uygulanmasını talep ettiklerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün Muhtarlar Günü. Ben de yerel yönetimlerin en önemli parçası olan ve yurttaşların verdikleri oyun karşılığında çalışmalarını bizzat gördükleri, denetleyebildikleri, temas ettikleri muhtarların gününü kutluyorum. Daha demokratik bir sistemde muhtarların aslında görevlerini hakkıyla yapabileceğine olan inancımı da ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, Cargill işçileri bin iki yüz seksen günden bu yana direniyorlar ve sendikalı oldukları için işten atılan 14 işçi hâlâ işe alınmadı. İşçiler sendika haklarını kazandılar ama atılan 14 işçinin geri alınması için bu direnişleri bitmedi. Öncelikle, sendika hakkını kazandıkları ve direnişleri başarıyla sonuçlandığı için kendilerini kutluyorum, direnişlerini selamlıyorum ve 14 işçinin geri alınması taleplerinin haklı bir talep olduğunu, yanlarında olduğumuzu da ifade etmek istiyorum.

Bu mikrofondan cezaevi sorunlarını söylemekten vazgeçmeyeceğiz çünkü her gün yeni sorunlarla katmerleniyor, işkence devam ediyor, haksızlıklar devam ediyor. Leyla Akyıldız altı yıldır cezaevinde ve infazı yakıldı, tahliye edilmesi gerekirken yakıldı. “Sebebe?” diye soranları şu anda duyar gibi oluyorum iktidar sıralarından. İnfazın yakılmasının sebebi: “ALES sınavına neden girmedin?” Evet, bu bir şaka değil; ben uydurmadım, zaten uydurmayız da asla. Bunu ne kendimize ne Meclise ne temsil ettiğimiz halka yakıştırırız, burada hep hakikatleri konuşuruz. Bu infaz yakmaları, artık hakikaten ifade edemeyeceğimiz, bıçağın kemiği geçtiği yerleri çoktan aştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hükümlüleri, tutukluları, mahpusları cezaevinde tutmak için yalan yanlış, haksız hukuksuz bu keyfi uygulamaları durdurun diyorum Adalet Bakanına ve tabii ki iktidar grubuna bu çağırıyor her gün yapmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, İçişleri Bakanlığı zırhlı araçla katledilen -1 aileden 5 kişi katledildi- aileden tazminat almak için tahmin edin ne yaptı? Tazminat davası açtı. Evet, 2017 yılında zırhlı aracın çarpması sonucu Fikri Demirbaş'ın ailesine zırhlı aracın zarar gördüğü gerekçesiyle -altını çiziyorum, zırhlı araç zarar görmüş- 250 bin euroluk tazminat davası açmış. Zırhlı araçlara ilişkin bu konuda çokça rakam veriyoruz, bugün vermeyeceğim. Bu olayda 5 kişi yaşamını yitirmiş ve araç sürücüsü de ölmüş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ölen araç sürücüsü Fikri Demirbaş'ın vârislerinden tazminat isteniyor. Hakikaten, işte Türkiye, işte AKP gerçekliği. Zırhlı araç gelip size çarpıyor, aileden 5 kişi ölüyor, İçişleri Bakanlığı tazminat ödemesi gerekirken, özür dilemesi gerekirken -o aracı kullananlara ceza verilmesi gerekirken- araç zarar gördü diye aileden, vârislerinden tazminat istiyor. Yani buna söyleyecek kavram yoktur herhâlde. Artık bu da Türkiye'de hukukun hiçbir şekilde işlemediğinin bir resmi olarak kayıtlara geçsin.

Başka bir dehşet verici haber var. Bir Yargıtay üyesi, yargıda her tarikatın WhatsApp grubu olduğunu belirterek “Hakyol, yargıda egemenliğini ilan etti, HSK ve Danıştay kontrol ediyor.” dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz, iktidar gruplarına soruyoruz: Bu, cemaatten boşalan kadroların Hakyol, Menzîl tarikatlarıyla doldurulduğu bilgileri doğru mudur? Bin kadar tarikat üyesinin yer aldığı bu kadroların yüksek mahkemeleri de kontrol ettiği iddiaları son derece dehşet verici. Bu iddialara yanıt verilmesini istiyoruz. Atamalara yön veren bu kadroların verilen kararlara etki ettiği tespit edildi mi? Bu vahim iddianın bir an önce açıklığa kavuşmasını ve gerekli yanıtların verilmesini talep ediyoruz.

Diğer bir mesele: HSK'de, daha geçenlerde burada, biz hariç bütün partilerin ortaklaşarak seçtikleri HSK üyelerinden Hamit Kocabey istifa etti. Neden istifa etti, bu konuda kamuoyuna yansıyan bilgilerin ne kadarı doğru, ne kadarı yanlış? Halkın, kamuoyunun, Türkiye toplumunun bunu bilmeye hakkı vardır. Biz bu konuda bir açıklama istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yargının tarafsız ve bağımsız olmadığını söylerken her gün bir yerden çatlaklar artıyor, artık yamanacak bir bohça bile kalmadı açıkçası. HSK üyesi seçildikten birkaç ay sonra, neden istifa eder hem de uzlaşarak yapılan bir seçimden sonra, hangi çelişkiler var, ne konuda anlaşılmadı? Yargı üzerinde vesayetin neresinden tutalım diye bu soruyu ortaya atıyorum.

Son olarak şunu söyleyeceğim: Dün, Kavala dosyası için büyükelçiler açıklama yaptı. Dışişlerine çağrıldılar, çok sert açıklamalar yapıldı “Yargıya müdahale etmeyin.” diye ama “Yargıya müdahale etmeyin.” diyenler, yargıya asıl müdahale edenler. Neden Kavala serbest bırakılmıyor gerçekten?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Buna Adalet Bakanı ya da İletişim Başkanı ya da İçişleri Bakanı çıkıp sert tepki gösteriyor da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının neden uygulanmadığını kendileri bir açıklasınlar da öğrenelim. Hangi yetkiyle uygulamıyorlar? Adalet Bakanı onları kınıyor ama kararın niye uygulanmadığını açıklamıyor. Sonuçta, imza atılan uluslararası sözleşmenin gereğidir. Bakanlar Komitesi süre verdi ve şu ana kadar ne Kavala ne Demirtaş hakkında bir açıklama yok; oraya yazdıkları yazılarda farklı şeyler yazıyorlar, buraya farklı bir hikâye anlatıyorlar. Bu nedenle, bu konuda aynaya bakmalarını öneriyoruz, bu kararları da bir an önce uygulamalarını talep ediyoruz. Bu, bizim kendi kişisel görüşümüz olmanın ötesinde hukukun gereğidir, Anayasa’nın gereğidir, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelerin gereğidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Engin Altay.

Buyurunuz Sayın Başkan.

24.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, vefat eden İstanbul Milletvekili İsmet Uçma’ya Allah’tan rahmet dilediğine, Baykar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar’a Allah’tan rahmet dilediğine, Mahir Ünal ve ailesini dünyaya gelen kız çocukları vesilesiyle kutladığına, 19 Ekim Muhtarlar Günü’ne ve Aliya İzzetbegoviç’in vefatının 18’inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce, İç Tüzük 60’a göre söz alan Sayın Mustafa Esgin’in bir eleştirisi oldu; ona ilerleyen saatlerde AK PARTİ grup önerisi üzerinde konuşma yaparken cevap vereceğim, kendisinin de Meclisten ayrılmamasını dilerim arzu ederse.

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Meclisteyim Sayın Başkanım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, içimizde, aramızda bir güzel insan vardı; 24, 25, 26 ve 27’nci Dönem İstanbul Milletvekilimiz İsmet Uçma’yı geçen hafta Hakk’a uğurladık. Ben geçen hafta Mecliste bulunamadığım için kendisiyle ilgili iki kelam edemedim. Benim nezdimde bir güzel adamdır, bir güzel insandır, gönül insanıdır, fikir insanıdır, düşünce insanıdır. Allah’ımdan kendisine rahmet diliyorum ve öyle olacağına da inanıyorum. İsmet Uçma’nın eksikliğini Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda ve kulislere hep hissedeceğiz, ruhu şad olsun.

Aynı şekilde, savunma sanayimizin gelişiminde çok önemli katkıları olan, Baykarın kurucusu, Özdemir Bayraktar’ın kaybı da ülkemiz için acı bir kayıptır. Allah’tan rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun; ailesine, sevenlerine, savunma sanayimize başsağlığı diliyorum.

İki olumsuzluktan sonra bir güzel haberi de bu mutluluğu da ben de diğer Grup Başkan Vekilerimiz gibi paylaşmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Dostum, mevkidaşım Sayın Mahir Ünal’ın biricik kızının dünyaya gelmesinden dolayı kendisini, hanımefendiye ve aileyi tebrik ediyorum; Allah’ım bahtını da güzel yapsın diyorum.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sağ olun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, 19 Ekim 1829 tarihinde ilk muhtarlık teşkilatı kuruldu, üstünden tam yüz doksan iki yıl geçti. Yüz doksan iki yıldır muhtarlarımız bu topraklarda görev yapıyor.

Muhtarın özelliği şudur: Biz burada milletin temsilcisiyiz ama muhtar hem devletin hem milletin temsilcisidir. Muhtarlar, zor şartlarda kıt kaynaklarla devletin yükünü çeken insanlardır. Özlük hakları yoktur, birlikleri yoktur, odaları yoktur, personel çalıştıracak imkânları yoktur ama icra dairesinden Yüksek Seçim Kuruluna kadar herkes bütün iletişimi muhtarlar üzerinden görüyor ve muhtarlarımız kıt kaynaklarla mucize yaratmaya çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Demokrasi merdiveninin ilk basamağı olan muhtarlarımızın güçlenmesi demokrasimizin de güçlenmesi demektir. Muhtarlarımızın bir kanunu yoktur; yasama organı olarak bizler, Hükûmete bakmadan, Hükûmete kulak vermeden, Hükûmetten icazet almadan bir an önce muhtarlarımızla ilgili bir yasal düzenlemeyi, bir kanunu da ortaya koymak zorundayız.

Sayın Başkan, son olarak, yaşamını halkının özgürlüğüne ve bağımsızlığına adanmış, Bosna Hersek’in ilk Cumhurbaşkanı Aliya İzzetbegoviç’i vefatının 18’inci yılında saygı ve rahmetle anıyoruz. Bir veciz sözünü tüm siyasetçilere örnek olması dileğiyle paylaşmak istiyorum. Sayın mevkidaşım da çok güzel bir sözünü paylaştı, tamamen katılıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Aliya İzzetbegoviç’le ilgili bir söz de benden yani onun bir sözü, şöyle diyor: “İktidara gelerseniz hâl ve hareketlerinize dikkat edin; kibirli olmayın, kendini beğenmişlik etmeyin, size ait olmayan şeyleri almayın, güçsüzlere yardım edin ve ahlak kurallarına uyun. Unutmayın ki sonsuz iktidar yoktur, her iktidar geçicidir ve herkes er veya geç önce milletin ve nihayet Allah’ın önünde hesap verecektir.” Ruhu şad olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Mahir Ünal.

Buyurunuz Sayın Başkan.

25.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal’ın, kızının doğumu nedeniyle güzel temennilerini sunan herkese teşekkür ettiğine, Baykar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar’a Allah’tan rahmet dilediğine, Nuri Pakdil’in 2’nci ölüm yıl dönümüne, 19 Ekim Muhtarlar Günü’ne, Aliya İzzetbegoviç’in vefatının 18’inci yıl dönümüne, Azerbaycan’ın Bağımsızlık Günü’nü kutladığına ve yargımıza müdahale etme hadsizliğini gösteren büyükelçilerin açıklamasını kabul edilemez bulduklarına ilişkin açıklaması

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Çok teşekkür ediyorum Değerli Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu haftanın güzel geçmesini, hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Öncelikle, değerli mevkidaşlarım Sayın Müsavat Dervişoğlu Beyefendi'ye, Levent Bülbül Beyefendi'ye, Engin Altay Beyefendi'ye sevincimizi paylaştıkları için ve bu güzel temennileri için, sevgili eşim adına ve kendi adıma çok teşekkür ediyorum.

Değerli Başkan, dün vefat eden, millî teknoloji hamlemizin öncü ismi, gençlerimize fikirleriyle ilham kaynağı olan kıymetli büyüğümüz Özdemir Bayraktar Hakk'ın rahmetine kavuştu. Buradan kendisine rahmet diliyorum, ailesine başsağlığı diliyorum. Gerçekten inanmış bir insanın neleri değiştirebileceğini bize gösterdi.

Dün yine, Kahramanmaraş'ın yetiştirdiği güzel insanlardan üstat Nuri Pakdil'in 2'nci ölüm yıl dönümüydü. Kudüs Şairimiz Sayın Nuri Pakdil'i de vefatının 2'nci yıl dönümünde saygı, sevgi ve rahmetle anıyoruz.

Bugün yine, 19 Ekim Muhtarlar Günü. Tüm muhtarlarımıza özverili çalışmalarından dolayı teşekkürlerimizi sunuyorum.

Yine, bugün Aliya İzzetbegović'in -Bilge Kral, bilge lider- vefatının 18'inci yıl dönümü. Onu Bilge Kral yapan, Müslümanların mücadelesinin bir sembolü olmasının yanında tabii ki değerli fikirleriydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Yine, can Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü de buradan kutluyorum.

Yine, yargımıza, Türkiye Cumhuriyeti devletinin hukuk sistemine sözde demokrasi vurgusu yaparak müdahale etme hadsizliğini gösteren büyükelçilerin açıklamasını buradan kabul edilemez bulduğumuzu; Türk milletine, devletimize ve yargımıza yönelik büyük bir hadsizlik olduğunu da yine belirtmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 92'nci maddesine göre verilen bir Cumhurbaşkanlığı tezkeresi vardır, okutuyorum:

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler

1.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 6/10/2020 tarihli ve 1263 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1696)

4/10/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyinin 25/4/2013 tarihli ve 2100 (2013) sayılı Kararı'yla Mali'de BM Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu (MINUSMA) ve 10/4/2014 tarihli ve 2149 (2014) sayılı Kararı'yla Orta Afrika Cumhuriyeti'nde BM Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu kurulmuştur.

BM Güvenlik Konseyinin 29/6/2021 tarihli ve 2584 (2021) sayılı Kararı'yla tadil edilen MINUSMA'nın görev yönergesinde Mali'de istikrarın sağlanması, siyasi geçiş sürecinin desteklenmesi, devlet otoritesinin tesis edilmesine katkı sağlanması; silahlı grupların silahsızlanmasının, terhis ve topluma yeniden kazandırılmasının desteklenmesi; ulusal siyasi diyalog sürecine destek sağlanması, Mali'nin güvenliğinin yeniden inşasına yönelik uluslararası katkıların uyumlu olmasının temini, BM personeli ve sivilin korunması, insan haklarının güvence altına alınması ve teşviki, insani yardım faaliyetlerine destek verilmesi, istikrarın sağlanması sürecinde kadınların her alanda ve düzeyde katılımının temini, silahsızlanma, yeniden entegrasyon ve güvenlik reformu bağlamında çocukların korunması ve çocuklara karşı suistimal ve hak ihlallerinin önlenmesi söz konusu Misyona temel görevleri arasında tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, BM Güvenlik Konseyinin 12/11/2020 tarihli ve 2552 (2020) sayılı Kararı'yla tadil edilen MINUSMA'nın görev yönergesinde Misyona imkânları ölçüsünde ve konuşlandığı bölgelerde sivilin korunması, sivil halka yönelik tehditlerin tespit edilmesi ve kaydedilmesi, ülkedeki geçiş sürecinde siyasal hayatın işleyişine ve devlet otoritesinin tesis edilmesine katkı sağlanması, ülkenin toprak bütünlüğünün korunması, insani yardımların ulaştırılmasının kolaylaştırılması, BM personelinin korunması, insan haklarının korunması ve teşviki, silahsızlandırma ve ülkeye geri dönüşlere destek verilmesi ile Orta Afrika Cumhuriyeti'nde güvenliğin yeniden tesisi için reform çalışmalarının desteklenmesi gibi hususlar yer almaktadır.

MINUSMA ve MINUSMA'nın görev süreleri, BM Güvenlik Konseyi tarafından belirli sürelerle uzatılmaktadır. Bu kapsamda, MINUSMA'nın görev süresi BM Güvenlik Konseyinin 2584 (2021) sayılı Kararı'yla 30/6/2022 tarihine kadar, MINUSMA'nın görev süresi ise BM Güvenlik Konseyinin 2552 (2020) sayılı Kararı'yla 15/11/2021 tarihine kadar uzatılmıştır.

BM tarafından, ülkelere, söz konusu Misyona katılım davetinde bulunulmuştur. Ayrıca, BM 70'inci Genel Kurulu görüşmeleri sırasında düzenlenen Barış Koruma Zirvesi'nde bahse konu BM Misyona katkı sağlanması talebinde bulunulmuştur.

Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askerî katkıda bulunulmasının, bölgede ve genel olarak Afrika Kıtası'nda izlemekte olduğumuz faal dış politikamızın doğal bir uzantısını oluşturacağı değerlendirilmiş ve 2/8/2016 tarihinden itibaren bu katkımızın sağlanması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarıyla gerekli izinler verilmiştir.

Bu yaklaşımdan hareketle hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, BM'nin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 6/10/2020 tarihli ve 1263 sayılı Kararı'yla uzatılan iznin süresinin 31/10/2021 tarihinden itibaren bir yıl uzatılması hususunda gereğini Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Şimdi, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre görüşme açacağım. Bu görüşmede siyasi parti gruplarına ve şahsı adına 2 üyeye söz vereceğim. Konuşma süreleri gruplar için yirmişer dakika, şahıslar için ise onar dakikadır.

Tezkere üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Hışyar Özsoy, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ahmet Ünal Çeviköz,

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Fikri Işık.

Şimdi ilk söz, Sayın Aytun Çıray'a aittir.

Buyurunuz Sayın Çıray. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tezkere konuşmama geçmeden önce Anayasa'nın 90'ıncı maddesini okumak istiyorum. Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır."

Değerli arkadaşlar, Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin bu fıkrasıyla, esasen, Türkiye Cumhuriyeti devleti egemenlik haklarından bir kısmını Avrupa Birliğine devretmiştir. Şimdi, burada hamaset yapıp "bağımsızlık" nutku atan arkadaşlar bu değişikliği Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmiş ama Avrupa Birliği bir devlet ve millet politikası olduğu için hepimiz desteklemiştik. O nedenle bugün söyledikleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisine getirerek yaptıkları Anayasa değişikliği arasında her zaman olduğu gibi derin bir çelişki ve ikiyüzlülük vardır.

Değerli arkadaşlar, Birleşmiş Milletler misyonu çerçevesinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin Mali'ye ve Orta Afrika'ya asker göndermesi konusundaki tezkereye olumlu oy vereceğiz. Bununla birlikte, bu tezkeredeki bazı ibareler konusunda itirazımız var çünkü biz, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ilgili Misyon bağlamında Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde bulunmasının hududunun, şümulünün, miktarının ve zamanının sadece Cumhurbaşkanı tarafından takdir ve tespit edilmesini sorunlu görüyoruz. Ancak biliyoruz ki bu tür ibareler, özellikle bu ucube rejimin savunucuları tarafından yürürlükteki sistemin bir gereği olarak takdim edilecektir. Yine biliyoruz ki bunlar, esasen ülkemizin tüm cumhuriyet tarihi boyunca karşı karşıya kaldığı en muazzam sorun olan mutlak güçler birliğinin hayatımıza bir yansımasından başka hiçbir şey değildir. Bu sorun o kadar büyük, o kadar derin, o kadar şiddetlidir ki önümüzdeki kışı milletimiz için şimdiden tam bir kâbusa dönüştürmüştür. İnsanlarımız, bu kışı nasıl atlatacağını, âdeta nasıl ayakta ve hayatta kalabileceğini kara kara düşünmeye başlamış, derin bir umutsuzluk ve çaresizlik psikolojisi içinde sürüklenmenin eşiğine gelmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, Sayın Genel Başkanımızın ülkemizin dört bir tarafındaki ziyaretleri, insanımızın bu çok üzücü ruh hâlini bütün çıplaklığıyla ortaya koymak bakımından son derece önemlidir ama bu ziyaretleri daha da anlamlı ve önemli kılan iki etken daha vardır: Bunlardan ilki, başta Genel Başkanımız olmak üzere Millet İttifakı'nın mevcut ve muhtemel tüm paydaşlarının halkımızla bir araya gelmeleri, tek adam yönetiminin tüm ülkeye hâkim kıldığı karamsarlık ikliminde hayati bir ihtiyaç hâline gelmiş dayanışma ruhunu, bu ruhtan neşet eden umut ve iyilik duygularını beslemesidir. Bu, aslında, acımasız bir iktidara karşı tüm insanlarımızı birleştirecek bir vicdan kardeşliği ve onun ortaya çıkardığı bir vicdani direnişi ateşlemiştir. Bu kardeşlik ve direniş ruhu, her geçen gün biraz daha büyürek toplumumuzda dalga dalga yayılacak bir kader ortaklığı duygusudur. Kader ortaklığı duygusu; kaybettiğimiz demokrasimiz, özgürlüklerimiz ve ekmeğimiz için doğmuş, kendisini toplumumuzun tamamını sarıp sarmalayacak çok güçlü bir vatandaşlık bilinci şeklinde göstermektedir. Bu, esasen, kutuplaşmış ve ayrılmış bir topluluklar yığını olmaktan çıkıp sadece farklılıklarını değil muazzam benzerliklerini esas alarak kabullenmiş, onları çatışma meselesi olmaktan çıkarmış, geçmiş değil gelecek odaklı bir millet olmak demektir. "Gelecek odaklı millet" -bu kavramın altını çiziyorum- geçmişe takılmayıp kalıcı olarak gelecek odaklı bir millet olduğumuz anda, yirmi yılda adım adım milletin tüm varlıklarına Düyun-ı Umumiye muamelesi yapan, âdeta otokratik tek insan yönetimine dönüşen rejimin bize sistematik şekilde kaybettirdiklerini geri kazanmak demektir. Bu nedenle tarihimiz boyunca olmadığı kadar önemli ve varoluşsal bir ilk seçimde, Türkiye, vereceği oylarla bir dönüm noktası oluşturacaktır.

Ancak burada aynı önem ve anlamı taşıyan ikinci bir faktör daha söz konusudur. Sayın Meral Akşener'in iktidarın pahalılık ve pandemi sürecinden büyük zararlar gören insanlarımızla buluşmasının, onların dertlerini içten bir samimiyetle dinlemesinin; eskilerin deyimiyle halkımızla hemhâl, yenilerin deyimiyle frekansları tutturmasının gittikçe artan etkisi ortaya çıkmaya başlamıştır. İnsanımızın dikkatini rejim ve onun daha da derinleştirdiği ekonomik, sosyal buhrana çevirmiştir. Milletimiz, artık, içine düşürüldüğü sefalet çukurunun Sayın Erdoğan'da vücut bulan tek adam rejiminden de kaynaklandığını çok iyi idrak etmektedir; 5 milyon Suriyelinin, oluk oluk gelen Afgan milislerin başta metropollerimiz olmak üzere, ülkemizin dört bir tarafına yayılmış olmasının kendisini nasıl fakirleştirdiğini, refah ve zenginliğinin önünü nasıl kestiğini artık hiç olmadığı kadar fark etmiştir. Milletimiz, yargının tek adam rejiminin bir uzantısı hâline dönüşmesinin, adaletin âdeta yok olmasının kendi hayatındaki vahim etkilerini tüm çıplaklığıyla görmektedir; S-400'ler üzerinden Putin'le, Patriotlar vasıtasıyla Biden'la "değerli dostum" edebiyatındaki gerçek dışılığı ve utanç verici dost kabul edilme teşebbüslerini yerin dibine geçmiş gibi izlemektedir.

Değerli milletvekilleri, vatandaşlarımızın siyasi bir mahiyete ve derinliğe bürünen duyguları bu kadarla sınırlı değildir. Sade insanlarımız, Allah tarafından doğuştan kendisine verilen ırk, sosyal, kültürel kimlik unsurlarının sinsice yöntemlerle birbirlerine düşmanlaştırılmak için kullanıldığının da farkına varmaktadır. Burada yürütülen iktidar mekanizmasının, bölücülük mekanizmasının işleyişini de gayet iyi kavramıştır. Bu konudaki gözlem ve tecrübelerini, başta sosyal medya olmak üzere, henüz nispi bir özgürlüğün hüküm sürdüğü iletişim platformları üzerinden toplumun bütün kesimleriyle paylaşmaktadır. Artık milletimiz, kendi iktidarının bekası için âdeta her türlü manipülasyonu göze almış bir rejimden duyulan korkuyu paylaşarak ve birleşerek aşmayı öğrenmiştir.

Değerli milletvekilleri, bu, milletçe, gönülden gönüle anlaşılarak, vicdan kardeşliğini tesis ederek korkuyla baş etmenin millî bir stratejisidir. Kendi iktidarlarını devletin veya milletin bekasıyla özdeşleştirerek kutuplaşmaları ve kamplaşmaları teşvik eden bir rejimin, mesela, SADAT gibi birtakım çok karanlık paramiliter aparatların provokasyonlarına ve tedhiş eylemlerine karşı soğukkanlılıkla fırsat vermemeye bilincindedir.

Kısaca, değerli arkadaşlarım, her kesimden vatandaşlarımız, doların 9,32 lira olması ile Merkez Bankası bağımsızlığının çiğnenmesi arasındaki ilişkiyi artık fark etmiştir. Yeni köprülerin ve otoyolların dövize endekslenmiş geçiş garantilerini karşılamak için iktidarın onları rızkından ettiklerini, pahalılık nedeniyle artan gıda giderlerini düşürmek için üniversitelilere yaptıkları "Porsiyonu küçült." veya "Öğün atlat." tavsiyelerindeki nobran vicdansızlık arasındaki çelişkinin milletimiz farkındadır.

Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; Türkiye'de, rahmetli Turgut Özal'ın "orta direk" diye tabir ettiği orta sınıflar büyük bir erime sürecine girmişlerdir. Bu, iktidarın bilinçli olarak izlediği ekonomik politikaların doğrudan bir sonucudur. Yoksulluk, AKP tarafından âdeta bir iktidarda kalma stratejisi hâline getirilmiştir. Üretimin geri plana itilmesi ve bunun sonucunda işsizlik dramatik olarak artmıştır. Bütün bunlar milleti yoksullaştırma stratejilerinin bir parçasıdır. İlgili stratejinin çok önemli bir boyutu KÖİ modelinin yani dövize endeksli geçiş garantili köprü, otoyol ve tünellerin saray tercihi müteahhitlere muazzam bir servet transferine dönüşmüş olmasıdır.

Bir diğer boyutu da özellikle otomobil ve ihtiyaç, tüketim kredisi üzerinden cumhuriyet tarihimizin en büyük dolaylı vergileriyle, olması gerekenin 3 misli fazlasıyla borçlandırılarak orta direğin zamana yayılmış bir fakirleştirme programına tabi tutulmuş olmasıdır. Türkiye'de orta sınıflar bu yolla âdeta tuzağa düşürülmüşlerdir. Her geçen yıl daha erken üst vergi dilimlerine

girmeye başlamışlar yani milletten alınan kaynaklar iktidar partisinin teveccühüne mazhar inşaat firmalarına aktarılmıştır. Ancak Adalet ve Kalkınma Partisinin orta sınıfı eritme politikaları bunlarla kalmamış, 2008'den sonra emekliliğe hak kazananların neredeyse tamamına düşük emeklilik maaşları bağlanarak emeklilik yoksulluğa dönüştürülmüştür.

Değerli milletvekilleri, böylece genç nüfus da üretimsiz bir ekonomiyle bağlantılı olarak hizmet sektöründe gelip geçici işlerle AKP yönetiminin yoksullaştırma politikalarının kurbanı hâline gelmişlerdir. Bu, geleceğimizin geleceksizleştirilmesidir, kesintisiz bir buhran hâlidir. İnsanlarımız hiçbir biçimde bu sistematik ve organize yoksullaştırma politikalarını hak etmemişlerdir. Bu nedenle, hangi kesimden olursak olalım, kendimizi hangi aidiyetle tanımlarsak tanımlayalım hepimizin önünde tek yol var: Bu fakirleştirme ve kutuplaştırma politikalarının sorumlusunu özgür irademizle sandığa gömmek.

Değerli milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisini eleştirmekle, şu ana kadar çeşitli saiklerle AKP'ye oy vermiş vatandaşlarımıza bugüne kadar verdikleri kararlarından ötürü saygısızlık etmeyiz, onları, oy verenleri AKP'yi yönetenlerle bir tutmayız. Onlar Adalet ve Kalkınma Partisinin vaatlerine inandılar, "Ülkem, ailem iyi olsun." diye AKP'ye oy verdiler. Bizim hesabımız iktidar sahipleriyledir, onlara oy verenlerle değil. Bazılarının sanki iktidarın asli sahiplerinin kusurlarını ona oy verenlere fatura etmeye çalışmaları kabul edilemez. Elbette bu konuda hepimizin zaten son derece duyarlı olduğunu biliyoruz ancak biz ne kadar iyi niyetli olursak olalım -böyle yorumlanmaya elverişli- her kelimemizin çarpıtılacağını ve seçmenlerin oy tercihlerini değiştirmelerini engellemek için kullanılacağını bilmeliyiz.

Değerli milletvekilleri, bu kutsal çatının altında partim ve Genel Başkanım adına açıkça ifade ediyorum: 28 Şubat korkutmalarıyla milletimiz aldanmasın, aldatılmasın, aldırmasın. Bizim iktidarımızda hiçbir vatandaşımız bugüne kadar elde ettiği inanç ve kültürel haklardan bir adım geri götürülmeyecek. Biz, insan haklarına saygılı, inançlara saygılı, kültürel özgürlüklerin sonuna kadar özgürce yaşandığı bir büyük demokrasisi olan Türkiye hayal ediyoruz. Millet İttifakı'nın mevcut ve muhtemel paydaşlarının güçlendirilmiş, iyileştirilmiş anayasal cumhuriyet ve demokrasi projesi, milletimizin sadece ittifaka oy verecek seçmenleri için değildir, her bir vatandaşımızın diğerleriyle eşit onura sahip olduğu milletimizin tamamı içindir. Biz, radikal İslamcı ideolojisiyle, cumhuriyetimizi hesaplaşmaya ve onu paranteze almayla kalkışan AKP zihniyeti gibi iktidara rövanş almak için değil, vatandaşlarımızın kendi mutluluklarının peşinden gitme haklarını garanti etmek için geliyoruz.

Sayın Başkan, yüce Meclisimizin değerli üyeleri; her vatandaşımızın birer insan, birer birey olarak başkalarına zarar vermedikçe kendi mutluluğunun peşinden gidebilmesi en temel özgürlük hakkıdır. Hukukun üstünlüğüne dayalı bir devlette bu hak tüm içeriğiyle gözetilip korunur. Bunu sağlayan diğer unsur, devletin temel fonksiyonuyla ilgili kuvvetlerin birbirinden sağlam bir şekilde ayrılmasıdır. Türkiye'de bugün olmayan dolayısıyla rejimimizi bir demokrasi değil otokrasi kılan da budur; mutlak güçler ayrılığı olmadığı gibi, tam aksine, mutlak güçler birliğinin ortaya çıkmasıdır. Nitekim bugün gelen tezkerede dahi bu tezkerenin zamanının, şumulünün ve nasıl uygulanacağını tek bir kişi tarafından yapılacağına dair belirtilen bölümdür. Değerli arkadaşlar, 16 Nisan 2017 referandumu ve onun sonucunun hayata geçmesini sağlayan 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerinden sonra başımıza gelen işte budur. 24 Haziran 2018'de 4 lira 55 kuruş olan 1 ABD dolarının bugün 9,30 lirayı geçmesinin sebebi aynı zamanda bu ucube rejimdir; her şeyin ve her kararın bir kişiye bağlanmasıdır. Resmî olarak daha 1960'lı yıllarda dünyanın en büyük 17'nci ekonomisini devralan bu iktidarın, şimdi, Türkiye'yi dünyanın 21'inci ekonomisine düşürmüş olması da hem kötü ekonomi yönetiminin sonucu hem de bu rejimin bu sonucu derinleştirmesidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu iktidar o kadar çelişkiler içindedir ki bir önceki Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Türkiye için hedeflerini 2 trilyon dolar gayrisafi millî hasıla olarak koymuş, kişi başına millî geliri 25 bin dolar olarak koymuş ve ihracatı da 500 milyar dolar olarak koymuştu. Sonra yeni yapılan kalkınma planında bunu revize etti, 2 trilyon dolarlık gayrisafi millî hasılayı 1 trilyon dolara düşürdü ve kişi başına düşen millî gelirimizin de 12.450 dolar olacağına karar verdi; bu da yetmedi, son yapılan orta vadeli planla 945 milyar dolara indirdi ama gerçekte kişi başına düşen millî geliri de 8 bin doların altına indirdi. İşte, rejimin ve siyasi iktidarın Türkiye'yi getirdiği nokta budur. Bu demektir ki resmî olarak G20'den çıkarılmamız bir an meselesidir. Bu, hicap verici bir hadise olur; kırk yıllık, elli yıllık bir ülkeyi sen getiriyorsun, G20'nin dışına düşürüyorsun. Ancak dünya özgürlükler sıralamasında son on yılda nasıl serbest bir düşünüş yaşadysak, hukukun üstünlüğü endeksinde büyük irtifa kaybına uğradysak bizi orta gelirli bir ülke seviyesine getiren gayrisafi millî hasıla büyüklüğümüzü de aynı hızla kaybettik. Bu gerçek, esasen orta sınıflarımızı gayet sistematik bir biçimde eriten ve yoksullaştırma politikalarında bir iktidar bekası arayan zihniyetin kaçınılmaz sonucudur.

Değerli milletvekilleri, biz milletimizi hem refah hem de özgürlükler açısından yoksullaştırıyorsa bir iktidara karşı, hukukun üstünlüğüne ve mutlak kuvvetler ayrılığına dayalı, anayasal bir cumhuriyet ve demokrasi olarak Türkiye Cumhuriyeti devletini ayağa kaldırmaya kararlı ve azimliyiz. Biz, milletçe idrak etmeliyiz ki demokrasi yoksa, özgürlüklerimiz elimizden alınmışsa ne kimliklerimizin ne inançlarımızın ne fikir ayrılıklarımızın hiçbir önemi yoktur.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın.

Buyurunuz Sayın Aydın. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, çok muhterem milletvekilleri; Mali ve Orta Afrika'ya asker gönderilmesinin bir yıl daha uzatılmasına dair cumhurbaşkanlığı tezkeresi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına düşüncelerimizi ifade etmek üzere söz almış bulunmaktayım; yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlamadan önce, benden önce birçok konuşmacının ifade ettiği gibi, ben de aynı duygu ve düşüncelere katılarak rahmete mazhar iki güzel insanı anarak bir şeyler söylemek istiyorum. Birincisi, Özdemir Bey, gerçekten savunma sanayisinde yüksek ideallerimizi gerçekleştiren abide bir şahsiyetti; Allah rahmet eylesin.

İkincisi, yine, dünyanın aslında içini boşaltıp sadece kavramsal bir tanımlama olarak dillerine pelesenk ettikleri insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü noktasında Haçlı Seferlerinin postmodern bir sürecinde yaşadığı her türlü çileye, işkenceye, soykırıma rağmen çok açık ve net bir şekilde abide bir örnek olmuştur; insanlığı ve insan olmanın yüksek bir değer olduğunu bütün dünyaya haykıran büyük bilim insanı, mütefekkir ve dava adamı Aliya İzzetbegoviç'i rahmetle anıyoruz. Çünkü o, özellikle 20'nci yüzyılın son çeyreğinde postmodern bir Haçlı seferine dönüştürülen zulmete şöyle seslenmişti, kıymetli konuşmacılar farklı alıntılar yaptılar, beni de etkileyen sözleri şuydu: "Evet, onlar çok yüksek yerlere kiliselerini inşa edebilirler, çok yüksek yerlere haçlarını asabilirler ama başlarını her göğe kaldırdıklarında mutlaka hilali göreceklerdir." (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Allah'a şükür, bu, Aliya'nın gerçekten ne kadar dönemler ötesi bir bilgi, birikim sahibi olduğunu, düşünceleriyle müsemma bir yaşam tarzına sahip olduğunu ifade etmenin çok açık, net bir göstergesidir.

Tabii, paylaşmak istediğim üçüncü mesele de şu: Dün 30'uncu yılını coşkuyla idrak ettik, heyetleri de buradaydı, birlikte kutladık, can Azerbaycan'ımızın 30'uncu Bağımsızlık Günü'ydü; Allah'a şükür, bunu bir de geçtiğimiz aylarda Karabağ'ın özgürleşmesiyle taçlandırdık. Buradan bütün Azerbaycan'a seslenerek söylüyorum: Bağımsızlığınız, toynuz kutlu olsun.

Saygıdeğer milletvekilleri, ulusların kaderlerini belirleyen çok faktör vardır. Bu faktörleri kendi içerisinde mukayese etmeye çalıştığımızda çok öne çıkan, çok belirginliği olan bir tanesi coğrafyanın o ulusa yüklediği sorumluluklardır. Dolayısıyla, dünya coğrafyasına baktığımızda bazılarının çok talihli, bazılarının maalesef çok talihsiz olduklarına tanıklık etmekteyiz ama bunu değiştirme imkânı olmadığı gibi sadece teyakkuza hâlinde olma, tedbir alma, güvenli olma stratejileri geliştirmekten başka

yapacak fazla bir şey yok. Dolayısıyla, uluslararası ilişkilerde stratejileri belirleyen coğrafi konum ve ehemmiyeti de dikkate aldığımızda, özellikle Asya ve Afrika'nın dün olduğu gibi, bugün de uluslararası emperyalist güçlerin mücadele alanı olmaya devam ettiğine tanıklık etmekteyiz. Şimdi, bugünü aslında iyi anlamak için geçmişe bir projeksiyon sunmak lazım, bir ayna tutmak lazım. Müsaadeniz olursa öyle bir ayna tutmaya çalışacağım çünkü dünsüz bugün, bugünsüz yarın kopuktur, bir şey ifade etmez.

19'uncu yüzyılda, güçlü ve egemen yapıdaki Avrupa devletlerinin rekabetlerinin sınırlarını bir bakıma -özellikle bilimde, sanatta, teknolojiideki gelişmelerde ve bunun teknolojiye yansımaları doğrultusunda- bulundukları coğrafyanın dışına -mücadele alanlarının- taşıdıklarına tanıklık ettik. İşte, o dönemde maalesef, o kaderin yüklediği ağır sorumluluk kime denk geldi, kime çattı? Özellikle ham madde, insan kaynağı ve pazar noktasında bakır, çok rahat erişilebilir, biraz da masum olan Asya ve Afrika Kıtalarına denk geldi. Şimdi bunu birazcık açmak gerekirse, aslında, Batı'da, işte, insan hakları noktasında bugün hâlâ büyük bir sorun teşkil eden siyahi insan varlığının nedenleri de ta o dönemlere gitmektedir. Çok kısa dönemde büyük başarıların elde edildiği, büyük yapısal reformların gerçekleştiği büyük Avrupa başkentlerine baktığımızda bunun kanlı, çok açık mazarisini görmekteyiz. İşte, bu insan gücü kaynağının devşirilmesi, burada köle gibi çalıştırılmaları sonucu elde edilen -sözüm ona- başarılarıdır. Ham madde de öyleydi; taşınabildiği kadar taşındı ve pazar noktasında da yapılanlar, üretilenler bir şekilde oralara tekrar geri satıldı, gönderildi.

Şimdi, tabii, bu Sanayi Devrimi'nin olumsuz etkilerinin çok açık ve net bir şekilde işgalleri beraberinde getirdiğine tanıklık ettik ama tabii, bunlar söylemde çok açık, net ifade edilmedi çünkü söylemde bunu doğrudan ifade etmek çok kabullenilebilir bir şey değil. Ne oldu söylemin adı? Mutlaka kanuni, mutlaka bilimsel, mutlaka kabul edilebilir bir mazerete dönüştürülme düşüncesi vardı; işte, o da neydi? 18'inci yüzyıl ile ta 1950'lere kadar yüz elli yıllık süreçte Batı, Doğu'yu istediği gibi ifade etme, tanımlama, yönlendirme cihetine gitti. Bunun adına da işte bizim dilimize "Şarkiyatçılık" diye çevirdiğimiz oryantalist bir bilimsel tavır konuldu yani önce tanımladılar, önce ifade ettiler, eksikleri saptadılar, daha sonra, eğitimden sanata, sanattan bilime, bilimden inanca, kültüre her türlü takviyeleri, yardımları götürme düşüncelerini ifade ettiler. Hâlbuki söylem ile eylem arasında çok büyük bir çelişki vardı. Neydi bu çelişki? Aynen işte 20'nci yüzyılda, 1990'larda, 2000'lerin başında Irak için yaşadığımız, aynı söylemler vardı. Büyümlü kelimeler, gerçekten makul, mantıklı, kabul edilebilir ifadeler ama içinde ne vardı? İçinde, baldıran zehrini andıran, o coğrafyaya gerçekten zulmü götürecek birtakım projeler vardı yani söz "barış"tı, "kardeşlik"ti, "insan haklarıydı", "demokrasiydi", "hukukun üstünlüğüydü", "Irak özgürleştirilecek"ti gibi... 19'uncu yüzyılda da Afrika ve Asya ulusları, halkları özgürleştirilecekti; söylem buydu ama aslında sömürülmenin diğer bir ifadesiydi.

Şimdi, bunu ben söylemiyorum, aslında buna benzer dersler yaparken -çok böyle, bir nostalji yaşadım- "sömürgecilik ve sömürgecilik sonrası"yla ilgili derslerde, hiç unutmuyorum -bir İtalyan tarihçi- Raimondo Luraghi diye bir yazarın Sömürgecilik Tarihi kitabının kapağında çok veciz bir hatıra vardı, ifade vardı; daha sonra bütün Türkiye kamuoyunun diline pelesenk oldu ama ilk çıkış noktası, o kitabın kapağında neşredilmesiydi. Orada, çok ilginçtir, hepimizce malum, Kenya'nın kurucu Devlet Başkanı Kenyatta şöyle söylüyor, bu benim ifade etmeye çalıştıklarımı çok veciz bir şekilde şöyle söylüyor, diyor ki: "Batılılar geldiklerinde ellerinde İncil, bizim ise topraklarımız vardı. Gözlerimizi kapatıp bizim dua etmemiz gerektiğini söylediler. Yaptık fakat gözümüzü açtığımızda bizim elimizde İncil, onların ellerinde ise bizim topraklarımız vardı." Şimdi, tabii, Kenyatta'nın söylediği bu şey, işte bugün tezkerede konuştuğumuz mevzuların ta çıkış noktalarını, nedenlerini göstermektedir.

Bugün de buna benzer çok örnekler yaşadık. İlginçtir, bugün yine önemli bir şahsiyetin ölümüne tanıklık ettik, efendim, Bush Kabinesinin Dışişleri Bakanlığını yapan -siyahi- asker kökenli Colin Powell ölmüş. Ama bu Colin Powell bize neyi hatırlattı? Irak olaylarını hatırlıyorsak, bilimsel çalışmalar ışığında, özellikle Dünya Atom Enerjisi Kurumunun başını da büyük bir zaptırapı altına alarak -Baradei'yi unutmuyoruz- olmayan bir şeyi ısrarla "var" diye söylediler. O da neydi? Nükleer silahlar. "Binlerce nükleer silah var Irak'ta." Dolayısıyla bizim oraya gitmemizi legalleştirecek mutlaka bir ön çalışma, bir oryantalist hazırlanma, pişirilme söz konusu olmalıydı, Colin Powell da bunu çok net bir şekilde yaptı ama aynı Colin Powell çok yıllar sonra pişmanlığını ifade etti, yanlış olduğunu, nedamet getirdiğini söyledi; bilmiyoruz tabii ne derece kabul edilecek.

Saygıdeğer milletvekilleri, işte böyle bir coğrafyadan bahsediyoruz. "Mali" ve "Orta Afrika Cumhuriyeti" dediğimizde, günümüzde bu kadim coğrafyalar gerçekten egemen güçlerin mücadele alanı olmaya devam etmektedir. Bunun en somut ve trajik örneklerini hâlihazırda Afganistan'da, Libya'da ve Suriye'de görmekteyiz. İşte, böylesine eylem ve söylem arasındaki korkunç uçurum ironisinin ışığında bugüne kadar Orta Afrika Cumhuriyeti ve Mali'de sözüm ona istenen, arzulanan, hedeflenen ne barış ne huzur ne de ekonomik kalkınma ve gelişme gerçekleşmiştir. Aksine, kaos, kargaşa ve beraberinde getirdiği insanlık trajedileri hâlâ devam etmektedir çünkü doğrudan müdahaleler bugün artık biçim değiştirmiştir ve vekâlet güçler ve gruplar üzerinden yürütülmektedir. Afrika'nın birçok yerinde olduğu gibi, Fransızların yarattığı memnuniyetsizlik ve buna mukabil Rusya'nın Wagner gibi dolaylı güçleriyle bölgeye nüfuz etmesi bölgedeki sorunları daha da derinleştirmiştir. Bunlardan biri de, bu coğrafyalardan biri de Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'dir.

Geçmişten günümüze devam eden bu acı gerçekler ışığında yine de başta Birleşmiş Milletler gibi uluslararası örgüt ve yapıların önem alıcı ve çözüm üretici girişimleri görülmektedir. Bu bağlamda her 2 Afrika ülkesinde yaşanan her türlü sorun uluslararası bir sorumluluk anlayışıyla çözümüne yönelik alınan kararların kısaltılmış karşılıkları olan MINUSMA ve MINUSCA'nın görev süreleri Birleşmiş Milletlerin Güvenlik Konseyi tarafından belirli sürelerle uzatılmaktadır. Bu kapsamda MINUSMA'nın görev süresi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2584 sayılı Kararıyla 30/6/2022 tarihine kadar, MINUSCA'nın görev süresi ise Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2552 sayılı Kararıyla 15/11/2021 tarihine kadar uzatılmıştır. Birleşmiş Milletler tarafından ülkelere, söz konusu misyonlara katılım davetinde bulunulmuştur. Ayrıca, Birleşmiş Milletlerin 70'inci Genel Kurulu görüşmeleri sırasında düzenlenen Barış Koruma Zirvesi'nde bahse konu Birleşmiş Milletler misyonları için ülkemizden katkı sağlaması talebinde bulunulmuştur.

Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askerî katkıda bulunulmasının bölgede ve genel olarak Afrika Kıtası'nda izlemekte olduğumuz faal dış politikamızın doğal bir uzantısını oluşturacağı değerlendirilmiş ve 2/8/2016 tarihinden itibaren bu katkımızın sağlanması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla gerekli izinler hâlihazırda verilmiştir. Bu yaklaşımdan hareketle, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 6/10/2020 tarihli ve 1263 sayılı Kararıyla uzatılan iznin süresinin 31/10/2021 tarihinden itibaren bir yıl daha uzatılması hususunda Milliyetçi Hareket Partisi olarak gerekli desteği sağlayacağımızı açıkça ifade etmekteyiz.

Tabii, bu düşüncelerimizi, bu destek ifadelerimizi söylerken iki önemli ana aks üzerine oturarak belirtmek istiyoruz. Birincisi, dünyanın bir parçası olma yükümlülüğü ve sorumluluğumuz vardır. Yani uluslararası örgütler içerisinde -özellikle görev aldığımız, sorumluluk paylaştığımız yapılar içerisinde- bizim de rolümüz gereği, sorumluluğumuz gereği yapmamız gereken bir katkıdır çünkü insanlık adına -çok detaylı gerekçede yazılı- bölgedeki birtakım sıkıntıların gerçekten deruhte edilmesi, yok edilmesi adına istenen bir şeydir ama bizim asıl, ikinci nedenimiz, biz o coğrafyaya çok yabancı değiliz. Bizim o coğrafyayla geçmişten bugüne çok farklı bağlamlarda ilişkilerimiz olmuştur; adına gönül coğrafyası diyelim, adına mazlum, mağdur ve

istenilen bir coğrafya diyelim, ne dersek diyelim, bizim oradaki dört yüz yılı aşkın tarihî geçmişimiz bize ayrı bir sorumluluk daha vermektedir. Bu, birinciden daha önemlidir bizim için çünkü gerçekten, orada -biraz önce ifade ettiğim gibi- 19'uncu yüzyıldan bugüne kadar egemen güçlerin iktisadi ve siyasi varlıklarının idamesi adına hiçbir insani değer tanımaksızın yaptıkları bizimle hiçbir zaman bağdaşmayacak niteliklerdir ve nitekim, bugün işte bunları yapanların o coğrafyada kabulü söz konusu değil, gönderilmesi söz konusu ama buna mukabil "Ey vefalı Türk, ey özlenen Türk, ey aman dinlediğimizde tarihî misyonuyla bize her zaman el uzatan Türk; neredesin, buyur gel, kucağını aç, hep birlikte huzur içinde yaşayalım." diyen yüksek misyonun adıdır. Onun için -Cezayir'de dışlanan bir Macron ama istenen, özlenen bir Türkiye- Afrika'nın birçok yerinde, yine aynı şekilde Asya'nın birçok yerinde -işte en tipini Afganistan örneğinde yaşıyoruz- bu sorumluluğumuz, bu tarihî misyonumuz gereği, efendim, kabul edip giderek orada Mehmetçik'in barışın, huzurun bir güvencesi, teminatı olduğunu bir kez daha tarih önünde, milletler mücadelesinde ispatlamanın yoludur. Dolayısıyla, bugün görüştüğümüz bu tezkerenin kabulü noktasında duruşumuz nettir. İnşallah, kabulü sonrası, yüce Meclisimiz tarafından onayı sonrası hayırlara vesile olur, hem ülkemize hem milletimize hem de gerçekten huzur, barış arayan Afrika'daki insanlığa fayda ve iyilik getirir diye düşünüyorum.

Bu sözlerle yüce Meclisinizi saygıyla selamlıyorum, Allah'a emanet ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Hışyar Özsoy.

Buyurunuz Sayın Özsoy. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de grubum adına, Cumhurbaşkanlığının Mali ve Orta Afrika'ya asker gönderme tezkeresini konuşmak üzere söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hükûmet yok tabii ki, iktidardan da çok kimse yok. Böyle, biraz boşluğa konuşacağız her zaman yaptığımız gibi. Zaten Meclis, maalesef, çoğu zaman boşluğa konuştuğumuz, istişare yapamadığımız, diyalog kuramadığımız bir zemin. Bakalım, sonucunda da aslan Mehmetçikler Afrika'ya gidecek. Bir bakalım, ne olacak? İçler acısı bir durum açıkçası, bunu böyle ifade etmek istiyorum.

Şu karşıda duran kameralar var; hiçbir zaman kameraya konuşmadım, herhâlde bu defa kameraya konuşacağız yani. Çünkü bu kürsü, çoğu zaman, istişarenin yapıldığı değil, kameralara konuşulan bir kürsü olmuş durumda. Bu anlamda, ben genel bir hayal kırıklığını ifade ederek başlamak istedim.

Şimdi, tezkerenin sonlarına doğru gerekçelerden bir tanesi yani asker gönderme gerekçelerinden bir tanesi şöyle neşredilmiş; tezkereden küçük bir alıntı okuyorum: "Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askerî katkıda bulunulmasının bölgede ve genel olarak Afrika Kıtası'nda izlemekte olduğumuz faal dış politikamızın doğal bir uzantısını oluşturacağını değerlendirmiş..." diyor. Şimdi, burada iki konu var. Birincisi, kıymetli arkadaşlar, Birleşmiş Milletlerin misyonu çerçevesinde Türkiye bir sorumluluk alıyor üzerine, "Oraya asker göndereceğim." diyor. Bu, BM misyonu çerçevesinde ama bu tezkerenin meşrulaştırılma biçimi sadece BM istiyor diye değil, "Bizim Afrika'da faal bir dış politikamız var, bu faal dış politikamızın doğal bir uzantısı olarak da biz bunu istiyoruz." diyor. Ben şimdi, bugün size o "faal dış politika"dan kasıt nedir, bugün biraz bunu anlatmak istiyorum.

Şimdi, kıymetli arkadaşlar, malum, biliyorsunuz, Türkiye dış politikada, dünyada, genel olarak, özellikle Avrupa'dan tecrit edilmiş durumda. Cumhurbaşkanının çok fazla görüşebildiği Batılı lider neredeyse yok. Merkel de bu, mülteciler hatırına gidip geliyor her fırsatta. Randevu alabilmek için çok fazla lobi yapıyor ama Batılı liderlerden randevu bulamayan Cumhurbaşkanı her fırsatta Afrikalı bir liderle görüşüyor. Geçen hafta Angola'daydı. Tabii ki onlarla da görüşmek lazım ama şu son birkaç yılda Afrika'yla artan ya da artırılmaya çalışılan ilişkiler ile Avrupa Birliğiyle yıkımın eşiğine gelmiş ilişkiler arasında da ilginç bir zamansal paralellik söz konusu. Bundan kastım şu: Avrupa Birliğiyle ilişkilerde Avrupa Konseyiyle ilişkilerde binbir türlü krizin içerisinde boğuşurken Türkiye, daha yoğunlukla Orta Doğu, Kuzey Afrika hatta şimdi Orta Afrika'ya doğru birtakım askerî, diplomatik girişimlerle "Belki buralardan bir şey koparırım." gibi bir mantık izliyor.

Tabii, dünyada, diplomaside, genel olarak, Türkiye'nin şu an demokrasi adına söyleyebileceği çok fazla bir şey yok, değil mi arkadaşlar? Demokrasi karnesi en fazla eleştirilen bir ülke. Ekonomik durum içler acısı; G20'nin dışına düşmüş durumda, şu an 21'inci sırada, 20'nci sırada da değil. Hukuki anlamda zaten çok ciddi sıkıntılar yaşıyor ve Türkiye, bir dönem sahip olduğu – o model ülke olma itibarıyla sahip olduğu– ideolojik misyonu da şu an tamamen yitirmiş durumda. Kimse artık, Türkiye'yi bir model olarak görmüyor. On yıl önce görüyordu gerçekten; Orta Doğu'da, Kuzey Afrika'da Türkiye birçok kesime esin kaynağı olan bir model gibi görünüyordu.

Şimdi demokrasi, ekonomi, hukuk, ideoloji gibi alanlarda, kültürel hegemonya gibi alanlarda tam bir çöküş yaşayan AKP Hükûmeti, hem Birleşmiş Milletler hem NATO bağlamında, Türkiye'nin sahip olduğu askerî güç üzerinden zemin yakalamaya çalışıyor. Bakın, son örneklerinden bir tanesini vereyim size, sonra bu Afrika meselesinin içerisine biraz daha detaylı gireceğiz. Biliyorsunuz, yakın zamanda Amerika'nın apar topar bir şekilde Afganistan'dan çıkma durumu söz konusu olmuştu. Amerika Afganistan'dan çıkmaya çalışırken, Batı genel anlamda çıkmaya çalışırken fırsat bu fırsat deyip "Acaba Afganistan'da biz bir rol kapabilir miyiz, Batı'nın ihtiyaçlarına denk gelecek şekilde biz orada bir taşeronluk işi kapabilir miyiz?" diye dünya kadar mesai yürütüldü. Tabii, Taliban herkesin düşündüğünden daha hızlı ilerlediği için bu plan da patladı ellerinde. Çok yakın bir zamanda Taliban heyeti Türkiye'ye geldi. Türkiye bir taraftan –tabii, Hükûmet– kültürel yakınlığını –bundan kastım, dinî anlamda ortak, hani, ikimiz de Müslüman'ız- diğer taraftan Batı'yla NATO üzerinden kurduğu güvenlik iş birliğini yan yana getirip Batı için "Afganistan'ı sizin için dizayn edebilirim, askerî anlamda da biraz güç sunabilirim." gibi zemin yakalamaya çalışıyor.

Şimdi çok benzer bir durum söz konusu kıymetli arkadaşlar. Mesela, bu son zamanlarda Türkiye Afrika'ya abanmış durumda, asker göndermeye çalışıyor ama örneğin, Fransızlar Sahel Bölgesi'nde –yani bu Mali, Nijer, o bölgede- olan askerlerini bir yıl içerisinde yarıya indirmeyi düşünürken, orada oluşan bu boşluğu doldurmak için, bir bakıyoruz ki Türkiye, ha bire, orada burada birtakım askerî maceralar içerisine giriyor.

Kıymetli arkadaşlar, yirmi yıllık AK PARTİ iktidarı döneminde Afrika'yla ilişkiler gerçekten birçok anlamda arttırıldı. Bakın, size birtakım rakamlar vereceğim, iyi bir şeyler de diyeceğim. Onlar yapmışlar.

Onu da dinlemiyorlar, çok önemli değil; sonra herkes oy kullanacak...

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi 2002 yılında iktidara geldiği zaman Afrika Kıtası'nda toplam 12 tane büyükelçiliği varmış, 2021 yılında elçilik sayısı tam 43'e yükselmiş. Ne ediyor? On dokuz yılda 31 tane elçilik açmışlar, gerçekten muazzam bir artış. Afrika'da ekonomik iş birliği konseyleri var yani Türkiye'nin ekonomik iş birliği konseyleri; AK PARTİ iktidara geldiği zaman 6 taneymiş, şu an 46 tane ekonomik iş birliği konseyi var Afrika'da. Türk Hava Yolları 2002 yılında Afrika'da sadece 4 kente uçuş yapıyormuş, direkt uçuş; şu an 60 kente Türk Hava Yollarının Türkiye'den uçuşları söz konusu.

Tabii, Türkiye bütün bunları yaparken, o dönem, hatırlayın, Fetullah Gülen cemaatiyle altın çağlarını yaşıyorlardı; Afrika'da birçok Gülen okulu açılmıştı yine hükûmetin de desteğiyle -biliyorsunuz o hikâyeleri- ticareti yine Gülen cemaatinin ilişkileri çerçevesinde... Dünya kadar ilişki açığa çıkarmışlardı o dönemde.

Türkiye, ilk oralara, Afrika'ya yoğunlaştığı zaman, insani yardımı önemli bir siyasal araç olarak da kullandı. Öyle, kimse

kimseye insani yardımı çok fazla yapmıyor kıymetli arkadaşlar, bunun insani diplomasıyla alakası yok, insani yardım üzerinden... Ha, bu arada insani yardımın içerisine bazen askerî gereçleri bile sokuyorlar, onları da "insani yardım" diye yutturuyorlar.

Sadece bunlar değil, mesela, bizim burada izlerken hani mide krampları geçirdiğimiz o çok kötü, dandik TRT filmleri var ya; Afrika'da onların çok büyük alıcısı var işin doğrusu. Onları da satıyorlar yani kültürel anlamda da bir pazar söz konusu.

Hasılıkelam, 43 tane büyükelçilik, 46 tane iş konseyi açmışlar, o kadar yatırım yapmışlar, topu topu yıllık 20 milyar dolarlık bir ticaret hacmi; mevcut durum bu, 2018-2019 yılında.

Şimdi, arkadaşlar, bu elçilikler çok yapılıyor ya, ben böyle parantez içinde size başka bir hikâye de anlatabayım, bir anekdot. İlginçti, geçen gün Strazburg'a gittik, Strazburg'da bu Parlamentar Asamblesinin toplantılarına. Bir elçilik binası yapmışlar ki; Konsey kadar elçilik binası yapmışlar, gerçekten, dünyanın parasını koymuşlar. Bina, inşaat yapma konusunda üzerlerine yok. Şimdi, ben tabii, merak ediyorum, diyorum: Ya, niye? Strazburg'a bu kadar büyük bir Türk elçiliği yapmanın ne anlamı var? Yani, hani yapacağın iş belli, ona geliyorum.

Şimdi, dediler ki: "İtibar meselesi bu." En nihayetinde değil mi, itibar? Sayın vekilim, itibar için o kadar büyük bina yapmayın, AİHM kararlarını uygulayın, itibarı alırsınız zaten siz. (HDP sıralarından alkışlar) Orası insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü... Orası inşaatçı yeri değil. Eğer, gerçekten, dünyada itibar elde etmek istiyorsanız uluslararası hukuku tanırırsınız, Büyük Dairenin Demirtaş hakkında verdiği kararı uygularsınız, dünya da der ki: "Türkiye uluslararası hukuka uymaktadır. Türkiye bu itibarı hak ediyordur."

Bakın, dün 10 büyükelçi... Az önce Mahir Bey de kınadı onları. Mahir Bey, açıkçası büyükelçiler Türkiye'nin iç işlerine karışmıyorlar. Siz çok yanlış anlamışsınız, yok öyle bir şey. O elçiler diyorlar ki: "Türkiye, üzerindeki sorumluluk gereği uluslararası hukuka uysun." Bunu çarpıtmanın bir anlamı yok, büyükelçiler doğru demiş. Mahkemeye demiyor, bu Hükûmete diyor ki: "O mahkemeler üzerindeki baskıyı durdurun, uluslararası hukuk var."

Şimdi, ben size soruyorum: Eğer sizin demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi derdiniz yoksa Avrupa Konseyi sizi kovmadan siz oradan çıkın. Çünkü o Konseyde olmanın tek bir gerekçesi olur, gerekçe şudur: "Ben, Türkiye'de yaşayan halkımın demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü konusunda daha iyi şartlara sahip olmasını istiyorum." dersiniz o Konseyin size faydası olur yoksa her Konsey oturumu işte bu şekilde şamaroğlanına çevirir. Dolayısıyla -çok girmeyecektim bu büyükelçilik meselesine- mesele orada 10, 15, 20, 30 Washington'daki gibi, işte, ne bileyim, New York'taki gibi 40 katlı bina dikmek değil; çok basit şeyler bunlar. Demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğüne uyacaksınız. İtibarın yolu budur, itibarın yolu inşaat değildir.

Kıymetli arkadaşlar, Türkiye -az önce söyledim- son yirmi yılda Afrika'yla gerçekten çok boyutlu çok ilişki geliştirmiş. Kötü de değil, bakın ha, onu olumsuzlamıyorum. Ticari anlamda, ekonomik anlamda, kültürel anlamda bir sürü ilişki var fakat son dört beş yıldır, yirmi yıldır açığa çıkardığı Afrika'daki ilişki ağını... Az önce dedim ya, 43 tane büyükelçilik yapmış, 60 yere Türk Hava Yolları sefer yapıyor, 46 tane "...^(x)" yani ekonomik iş birliği konseyi yapmış, herkes çalışıyor fakat son dört beş yılda, her alanda olduğu gibi, Türkiye, Afrika'daki politikasını da militarize ediyor. Bu şekilde konuyu bağlamaya çalışacağım.

Bundan kastım şu, birkaç örnek vereyim size. Libya'daki askerî durumu biliyoruz, gerçi Sudan'da Beşir iktidardan düştükten sonra büyük bir hayal kırıklığıydı Hükûmet için ama bir yıl sonra, 2019 yılında bu, Libya'yla yapılan anlaşmalarla tekrar Kuzey Afrika'da bir askerî pozisyon yakaladı. Herkes biliyor ki Türkiye Libya'da kalıcı -geçici değil- askerî üsler istiyor hem deniz hem hava üsleri, bunun zeminini oluşturmaya çalışıyor. Bakın, Somali'de askerî üs kuruldu, Türkiye'nin en büyük askerî üssü Somali'de, büyük bir askerî üs var orada. Nijer ile yakın zamanda içeriğini bilmediğimiz bir askerî iş birliği anlaşması yapıldı. Biz Dışişleri Komisyonundayız, neredeyse bütün Afrika ülkeleriyle askerî iş birliği anlaşmaları, askerî ticaret anlaşmaları yapılıyor. Bunun dışında, Mali'de darbe oldu: Ya, on yıl "Sisi darbeci, darbeci." dediniz, Mali'de darbe olunca Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ilk kutlayan insan oldu. Darbe yaptılar, bildiğiniz darbe. Sudan'ı hatırlıyorsunuz, Sevakin Adası'nı vermişlerdi, Türkiye belki üs müs yapar, bir şeyler yapar diye; Beşir gittikten sonra o iş biraz sarpa sardı ama kıymetli arkadaşlar, Hükûmet çok sistemli bir şekilde Afrika'yla olan, bir kıtaya olan ilişkilerini sürekli militarize ediyor.

Bakın, Cumhurbaşkanı Afrika'da gittiği her ülkede iki şeyi konuşuyor. Bir: Askerî iş birliği yapalım. İki: Askerî ticaret yapalım. Damat üretiyor, biz onları da satarız gibi düşünüyor herhâlde. Libya'da o "drone"ları gösterdikten sonra da biz bunlara satarız.

Şimdi, bakın, hoşla gidebilir, o "drone"ları göndereceğiz, paralar gelecek ama mesele o kadar basit değil. Bakın, az önce hatipler konuştular. Afrika'nın gerçekten son dört yüz yıldır çok korkunç bir tarihi oldu, özellikle son iki yüz yıldır; bütün sömürgecilik az önce konuşuldu, tartışıldı. Bakın, Türkiye Afrika'da, Kuzey Afrika'da, Orta Afrika'da askerî girişimlerini artırdığı oranda ne oluyor? Sadece Türkiye askerî anlamda girişim yapmıyor, Birleşik Arap Emirlikleri, Mısır, Suudi Arabistan, Fransa; bütün bu ülkeler Türkiye'yle o alanda bir rekabetin içerisine giriyorlar, askerî rekabetin içerisine. Olan neye oluyor? Bu coğrafyada yaşayan insanlar için bu ülkeler, yerli olmayan güçlerin askerî savaşlarının, askerî çekişmelerinin zemini oluyor. Bir örnek vereyim size: Türkiye Mısır'la sorun yaşıyor değil mi? Mısır'la sorun yaşıyor. Bir bakıyoruz, Somali'den sonra Türkiye Etiyopya'yla ilişkileri artırmaya çalışıyor. Mesele sadece orada çok fazla Müslüman olduğu için değil, hayır...

SALİH CORA (Trabzon) – Niye rahatsız oluyorsunuz?

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Dinle, anlatayım sana. Zihnini açacağım senin ya. Bir dinle, anlatayım sana.

SALİH CORA (Trabzon) – Hadi bakalım anlat.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Öğreteceğim sana.

SERAP YAŞAR (İstanbul) – Onun adı "savunma sanayisi" yalnız.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Şimdi, bakın, Etiyopya ile Sudan ve Mısır arasında hâliyle Nil meselesi var, su meselesi var ve gerçekten Etiyopya'yı da zorluyorlar bu konuda yani üstte olan ülkeler, tamam. Fakat Rönesans Barajı'nın yapımı var, biliyorsunuz, aralarındaki ciddi mesele fakat şu haritaya gidin, bir bakın -şimdi, Türkiye Kuzey Afrika'da sıkıntılar yaşıyor ya, özellikle Mısır'la, Libya vesaire bu tür alanlarda- haritaya bakın, tabii, bilenler, coğrafya bilgisi olanlar; Eritre'den Etiyopya'dan tutun, bütün o "Sahel" dediğimiz bölgeden Moritanya ve Senegal'e kadar olan bütün hatta yani Kuzey Afrika'nın bir altındaki hatta komple Türkiye askerî olarak oralarda müdahaleye çalışıyor. Az önce anlatıyorlardı, "İnsani yardım yapıyoruz, insanidir bizim dış politikamız." filan değil.

SALİH CORA (Trabzon) – Barış ve huzuru tesis ediyor.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Arkadaşlar, mesele şudur: Afrika oradaki güçlerin, Batılı güçlerin yüz elli yıllık çıkarlarının çatışması sonucu bu duruma gelmiş; şu anda bizim gördüğümüz, Afrika'dan Batı değişik vesilelerle yavaş yavaş çekilirken ortaya çıkan boşluğu da doldurmaya çalışan, askerî gücüyle doldurmaya çalışan bir Türkiye söz konusu. Bizim kaygımız şudur: Bu askerî girişimler Afrika coğrafyasındaki siyasi çelişkileri daha da derinleştirip militarize edecektir. Bakın, bir örnek vereyim,

^(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

bağlayayım...

SALİH CORA (Trabzon) – Siz öyle hayal görüyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Boş verin Vekilim.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Kürtçede öyle bir laf var diyorum ki: "...^(x) Öyle diyorlar değil mi?

Şimdi, bakın, Suriye savaşını Türkiye çıkarmadı. Türkiye çıkarmadı Suriye savaşını. Orta Doğu baştan sona yeniden dizayn ediliyor. Kocaman bir dalga geldi Mısır, Tunus vesaire. Suriye'de savaş çıktı, maalesef çıktı. Bizim temel olarak Hükûmete eleştirimiz "Suriye savaşını niye çıkardınız?" değil, Suriye savaşının daha fazla militarize olmasına vesile oldunuz diye eleştiriyoruz. Yani Suriye savaşı ne oldu? Çıktı. Bakın, Suriye'den Esad gidecekti, yok namazlar kılınacaktı. Ne oldu şu an? On yıl sonra Türkiye'nin elinde 4 milyon mülteci kaldı, bir 4 milyon da İdlib'de bekliyor. Başka ne var? Ne olduğunu bilmediğimiz her türlü çete yapıya verilmiş destek var, uluslararası karne berbat. İktidar değişsin görün o dosyalar nasıl çatır çutur iniyormuş aşağıya. Başka ne var? Türkiye'nin bütün Orta Doğu'daki dış politika enerjisini tüketmiş bir Suriye söz konusu. Tamam mı?

İlişkileri militarize ederseniz bunun kazananı Türkiye olmaz. Sizi kandırmışlar. "Sahada olmazsak biz masada da olmayacağız." diyorlar ya, sizi kandırmışlar ha. Hollanda sahada var mı? Bütün masalarda var. İsviçre sahada var mı askerî anlamda? Her yerde var. İsrail Orta Doğu'nun hangi ülkesinde at koşturuyor? Bakın, Suriye masası kurulmuş, Amerika'yla, Rusya'yla İsrail ne güzel pışı pışı konuşuyorlar. On yıldır Türkiye Rusya'yla Amerika arasındaki çelişkileri kullanarak yol almaya çalıştı, al makas da bitti, bundan sonra bakalım, Türkiye oradan uygun bir şekilde çıkabilmenin yolunu bulacak mı. Neyse, mevzular derin, siz de biraz insicamımı dağıttınız, ben de biraz dağıldım.

Ben şöyle toparlamaya çalışayım: Kıymetli arkadaşlar, hem Afganistan'dan hem Afrika'dan, Batı buralardan askerî anlamda çekilmenin yollarını ararken Türkiye şu ana kadar Afrika'da kurduğu ilişkilerle meseleleri daha fazla militarize etmeden, silahları satmak için yarışa girmeden çok daha farklı bir politika izleyebilir, bunun zemini söz konusudur. Bizim Hükûmete temel olarak eleştirimiz budur. Yakın zamanda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım. Bir dakikam daha var mı?

BAŞKAN – Vardır efendim, buyurunuz.

HİŞYAR ÖZSOY (Devamla) – Çok teşekkür ederim Başkanım, naziksiniz.

Yakın zamanda, şimdi, başka tezkereler de gelecek, onlar hakkında muhtemelen gelecek hafta konuşacağız, bilahare de konuşacağız.

Kıymetli arkadaşlar, iktidara çok bir şey demiyoruz, sürekli diyoruz iktidara, hani yorulduk biz de ama "Muhalefetim." diyen arkadaşlara özellikle söylüyoruz: Bakın, son beş altı yıldır Türkiye'nin bölgede, dünyada ve Türkiye içerisindeki militarist bütün politikalarının sonucunu şu an koca bir yıkım olarak çekiyoruz, yaşıyoruz, ekonomik olarak da çökmüşüz. Dolayısıyla, muhalefete söyleyeceğimiz şu: Lütfen, bu agresif, militarist politikalara karşı barışçıl dış politikayı hâkim kılmak için daha fazla tefekkür edelim, daha fazla risk alalım çünkü savaşın, silahın hiç kimseye faydası yok. Buraya olmadığı gibi Afrika halklarına da olmayacaktır diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.13

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.28

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

(3/1696) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Şimdi, söz sırası Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'e aittir.

Buyurun Sayın Çeviköz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında yurt dışında görevlendirilmesini bir yıl uzatan tezkere hakkında Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, önümüzdeki tezkerenin temelinde uluslararası terörizmle mücadele konusu var. Yaşadığımız 21'inci yüzyılın ilk çeyreğinin bitmesine yaklaştığımız sıralarda, tüm dünyanın bu sözünü ettiğim zaman kesitinde uluslararası terörden ne kadar büyük zararlar gördüğü hepimizin malumu. Cumhuriyet Halk Partisi olarak terörle mücadele konusunda etkin ve kararlı bir duruş sergilediğimiz altını burada bir kez daha kuvvetle çizmek isterim. Uluslararası terörle mücadele, tüm uluslararası toplumun dayanışması ve birlikte hareket etmesiyle mümkündür. Türkiye olarak Afrika'da, Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde sürdürülen bu mücadeleye katkı vermemiz de bu dayanışmada yer aldığımızın göstergesidir. Ancak ben buraya iktidarı övmeye değil, yermeye geldim.

Yurdumuzdan, vatanımızdan binlerce kilometre ötelede görev yapan şerefli askerlerimizi, Afrika'daki görevlilerimizi elbette gururla destekliyoruz. Değerli milletvekilleri, benim üzerinde durduğum onların görevleri değil; benim üzerinde durduğum, burada, yani başımızda, komşu Suriye'nin topraklarında, Şubat 2020'de şehit verdiğimiz 33 şerefli Mehmet'imizin şanlı anıları. 33 Mehmet'imiz bir gecede toprağa düştü. Yaralıları için yardıma giden askerlerimizin bile vurulduğu bir bataklık ve İdlib'in çözülemeyecek bir kördüğüm hâline gelmesidir benim hayıflandığım ve üzerinde durmak istediğim. Şimdi, bu elim trajediye sebep olan hatalı dış ilişkileri nasıl yermem? Aziz şehitlerimizin anılarını nasıl yâd etmem?

Hatırlayalım, 2019 yılının yaz aylarında, Suriye yönetiminin İdlib'i terörist unsurlardan temizlemek istemesiyle çatışmalar ağırlaşmış, Türkiye'nin gözlem noktaları birer birer kuşatılmaya başlamıştı. Bu kuşatmaların artacağı ve gözlem noktalarındaki askerlerin güvenliğinin tehlikeye düşeceği daha ta 27 Haziran 2019 tarihinde İdlib'de ilk şehidimizi verdiğimiz gün anlaşılmıştı. İktidar, bu tehlikeleri dikkate almayarak, Rusya'yla liderler arasındaki ikili ilişkilere güvenerek gözlem noktalarımızı tehlikeden uzaklaştıran bir tasarrufta bulunmadı. Suriye yönetiminin M4 ve M5 Karayollarını kontrol etmek istemesiyle de çatışmalar arttı. İktidar ise bu süreçte gözlem noktalarındaki askerlerimizin güvenliğini sağlamak yerine hava kontrolünün olmadığı bir bölgeye asker yığnağı yaptı.

Değerli milletvekilleri, iktidar o günkü stratejik olmayan yaklaşımını bugün de sürdürüyor. Örneğin, İdlib'de saldırıların M4 Kara Yolu çevresinde yoğunlaşmasına rağmen, bunun için bir önlem alınmadığını sahadan gelen haberlerden görüyoruz. Türk

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Silahlı Kuvvetleri unsurlarına saldırılarıyla adını duyuran bir örgüt var: Seriyet Ensar Ebu Bekir es-Sıddık yani Ebu Bekir Sıddık'ın Yardımcıları Seriyyesi. Ebu Bekir Sıddık'ın Yardımcıları Seriyyesi, adını kamuoyuna ilk olarak Ağustos 2020'de İdlib'de Türkiye'nin gözlem gücüne yönelik intihar saldırısı düzenlediği yönünde bir açıklama yaparak duyurmuştu. Bu örgüt daha önce 11 Eylül ve 5 Ekim tarihlerinde de İdlib'de Türk Silahlı Kuvvetlerini hedef alan saldırılar düzenlemişti. Millî Savunma Bakanlığı, askerlerimizin şehit olduğu bu saldırıyı kimin yaptığını dahi açıklayamamıştı. İktidarın ülkemizi İdlib'de soktuğu darboğaz ve radikal unsurlara yönelik üstesinden gelemeyeceği görevleri üstlenmesi maalesef bugün askerlerimize kimin saldırdığının bile açıklanmadığı bir sürece girmemize sebep oldu.

İdlib'e olası bir operasyonun ülkemiz açısından çok ciddi sonuçları olması muhtemel. Böyle bir durumda askerlerimizin ve sınırlarımızın güvenliği elbette öncelikli hedefimiz olmalı. Şimdi, İdlib konusunda iktidar olası bir göç akınına önlemek için statükoyu koruma isteğiyle askerlerimizi İdlib'de bulundurduğunu söyleyecektir ama ülkemize Afganistan'dan akın akın gelen göçmenlere karşı aylarca herhangi bir önlem de alınmamıştır. İdlib özelinde Suriye sorununun çözümü konusunda yapılması gereken bellidir. Suriye'nin mevcut Hükûmetiyle görüşmenin zamanı artık gelmiştir. İktidar, Suriye konusunda Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya'yı suçlasa da günün sonunda bu ülkelerle elbette bir diyalog kurabilmektedir fakat Suriye konusunda tek muhatap alınmayan Suriye'nin meşru yönetimidir. İşine geldiği yerde Birleşmiş Milletler kararlarına ve Birleşmiş Milletlerin meşru addettiği hükûmetlere saygı gösterdiğini ileri süren iktidarın Birleşmiş Milletler tarafından meşru kabul edilen mevcut Suriye yönetimini de muhatap alması gerekmez mi?

Değerli milletvekilleri, Türkiye iktidarın dış ilişkiler anlayışı yüzünden bir sıkışmışlık içindedir. Ülkeyi yönetmekle sorumlu olanlar bu sıkışmışlığın liderler üzerinden yürütülen dış ilişkiler temaslarıyla aşıldığını sansa da bu yaklaşım günün sonunda Türkiye'yi daha da sıkıştırmaktadır. İdlib, liderler arası ilişkilerin işlemediğinin en bariz örneğidir.

Değerli milletvekilleri, Birleşmiş Milletler tarafından Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askerî katkıda bulunulmasına 2 Ağustos 2016 tarihinden itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla izin verilmişti. Bugün önümüzdeki tezkere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Birleşmiş Milletler Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında yurt dışına gönderilmesi için izin istemekte. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bugüne kadar MINUSMA ve MINUSCA misyonlarına Türkiye'nin katkı vermesi yönünde bir tutum izledik. Bu tutumumuzun gerekçelerini yüce Meclisle şu anda paylaşmak isterim ancak askerlerimizin can güvenliği açısından bölgede ve Afrika'nın genelinde gerçekleşen bazı önemli gelişmeleri ve riskleri sizlerin ve bizleri ekran başında izlemekte olan değerli vatandaşlarımızın da bilgilerine sunmadan geçemeyeceğim.

3 Ekim tarihinde yani tezkerenin Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasından bir gün önce, Mali'de görev yapan Birleşmiş Milletler Entegre İstikrar Misyonu yaptığı açıklamayla Kidal bölgesinde Birleşmiş Milletler konvoyuna bombalı bir saldırı yapıldığını belirtti. Açıklamada saldırı kınanırken 1 Mısırlı barış gücü çalışanının öldüğü ve 4 kişinin de ağır yaralandığı ifade edildi. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Özel Temsilcisi ve MINUSMA Başkanı El-Ghassim Wane'yse saldırıyı kınarken "Bu olay, barış güçlerimizin üzerinde asılı duran kalıcı tehlikenin ve Mali'de barış için yapılan fedakârlıkların üzücü bir hatırlatıcısıdır." şeklinde bir açıklama yaptı.

Mali, 2012 yılından bu yana derin siyasi ve sosyoekonomik etkileri olan bir krizin içinde. Tezkereye konu olan diğer ülke, dünyanın en yoksul ülkeleri arasında yer alan Orta Afrika Cumhuriyeti'ne Mali'den de vahim bir durumda. Orta Afrika Cumhuriyeti ve Mali'deki savaşların yayılarak bölgesel bir krize dönüşme ihtimali tüm bölgeyi etkiliyor. Orta Afrika ve Mali'deki çatışmaların dinler arası bir savaşa dönüşerek küresel ölçekte bir gerilime evrilmeye başlaması dahi ihtimal dâhilinde. Afrika Kıtası'nın istikrarına, küresel barışın parçası olmasına ve terörle mücadele bağlamında gösterilen çabalara katkıda bulunmak elbette önemlidir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak politikamızın bu doğrultuda olduğunun altını bir kez daha kuvvetle çizmek isterim.

El Kaide, IŞİD ve ona biat eden radikal örgütlerin Afrika'da etkin olmalarından ve dünyaya terör ihraç etmelerinden biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak derin bir endişe duyuyoruz. Örneğin, Nijerya'da Boko Haram ile Batı Afrika Eyaleti İslam Devleti (ISWAP) arasındaki çatışmalar devam ediyor. Yine, geçtiğimiz perşembe günü, Nijerya ordusu, ülkenin kuzeydoğusunda etkili olan terör örgütü Batı Afrika Eyaleti İslam Devleti'nin elebaşı Ebu Musab el-Barnawi'nin öldüğünü açıkladı. Nijerya'da terör örgütü Boko Haram'ın kurucusu Muhammed Yusuf'un oğlu olan Barnawi, 2009'da babasının ölümünden sonra Boko Haram'ın sözcülüğünü üstlenmişti. Boko Haram içerisinde 2016'da başlayan liderlik krizi, örgütün Barnawi ile Ebubekir Şekau arasında bölünmesine neden olmuştu. Şekau, Boko Haram'ı yönetirken Barnawi ISWAP'ı kurarak eylemlerine devam etmişti.

Değerli milletvekilleri, Afrika'daki terör sorununu, sadece bölgesel olarak kalmadığına ilişkin güncel bir konu olan Afganistan üzerinden de anlatmak isterim. Örneğin, Afganistan üzerinden anlatmak söz konusu olduğunda "Afganistan'da Barış, İstikrar ve Güvenliğe Tehdit Oluşturan Taliban ile Diğer Bağlantılı Kişiler ve Oluşumlar" başlıklı bir belgede Kuzey Afrika'yı da ilgilendiren şu hususlar ön plana çıkıyor: Afganistan'da sayıları 10 bini aşkın olarak tahmin edilen yabancı terörist savaşçı örgütlenmeleri arasında Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgeleri ile Orta Asya, Kuzey Kafkasya, Pakistan ve Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nden gelen Tehrik-i Taliban Pakistan yani Pakistan Talibanı, Doğu Türkistan İslami Hareketi, Cemaat Ensarullah, Cemaat el-Tevhid ve el-Cihad, Özbekistan İslami Hareketi, İslami Cihad Grubu gibi oluşumlar sayılıyor. Daha da vahim bir durum var; geçtiğimiz günlerde Türkiye'ye resmî bir ziyaret yapan Afganistan'daki Taliban yönetiminin 33 kişilik kabinesinden 18 kişinin Birleşmiş Milletlerin terör listesinde olduğu belirtiliyor. Afrika'da istikrarın sağlanabilmesi için Libya'da da istikrarın sağlanması oldukça önemli. Bu yaklaşımın bizzat Afrika ülkelerinin de yaklaşımı olduğunun özellikle altını çizmek isterim. Örneğin Nijerya Devlet Başkanı Muhammed Buhari, Libya'da istikrarsızlık olduğu sürece Afrika'da silahların yayılmasının ve Sahel Bölgesi'ndeki güvenlik sorunlarının daima süreceğini söylüyor.

Değerli milletvekilleri, bu nedenle Libya'da yaşanan son gelişmelere de hem bu tezkere özelinde hem de bölgesel dinamikler açısından neler oluyor diye bakmak gerekir. Malumunuz, Libya'da taraflar Ekim 2020'de ateşkes anlaşmasına imza atmış ve siyasi süreç kapsamında ülkeyi seçimlere götürecek olan Ulusal Birlik Hükûmeti mart ayında göreve başlamıştı. Seçimlere yaklaşıırken Libya sahasını yeniden ısındıracak gelişmeler yaşanmaya başladı. Temsilciler Meclisinin geçen ay yapılan oylamada, Başbakan Abdulhamid Muhammed Dibeybe liderliğindeki Ulusal Birlik Hükûmetine güvenoyunu çekme kararı vermesi de ülkede istikrarın sağlanması ve seçimlerin yapılmasıyla ilgili endişeleri artırdı. Birleşmiş Milletlerin Libya'da çözüm için belirlediği yol haritasına göre, başkanlık ve parlamento seçimlerinin 24 Aralıkta aynı anda yapılması gerekiyordu. Libya Temsilciler Meclisi, parlamento seçimlerini bir ay ertelemeye kararı aldı. Hepimizin malumu olan, General Hafterde 24 Aralıkta yapılacak seçimlerde cumhurbaşkanlığına aday olmanın önünü açacak bir adım attı ve askerî görevlerini askıya aldı.

Mısır her iki tarafla da konuşarak temas hâlinde. Daha önce defalarca vurguladığımız gibi, Mısır, Doğu Akdeniz'in en önemli ülkelerinden biridir; ülkemizin Afrika ve Doğu Akdeniz politikaları konusunda da oldukça önemli ve ilişkilerde hak ettiği değerin verilmesi gereken bir aktördür. Peki, Mısır ne yapıyor da Libya'da her iki tarafla konuşabiliyor? Mısır, bizim iktidara yaptığımız önerileri uyguluyor değerli milletvekilleri. Peki, biz ne diyoruz iktidara her fırsatta? Diyoruz ki: Libya'da çatışan taraflardan birini destekleyip taraf tutmayın. Diyoruz ki: Libya'nın egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı gösterin, ülkenin iç işlerine karışmayın. Diyoruz ki: 2015 Suheyraat Anlaşması'na göre Trablus Hükûmeti kadar Tobruk'taki Temsilciler Meclisi de

meşrudur, bu dengeyi gözeterek iki tarafla da diyalog içinde olun. Diyoruz ki: Sorunu Birleşmiş Milletler nezdinde halletmek için girişim yapın. Ve diyoruz ki: İstendiği takdirde ara bulucu olun.

İktidar, Suheyraat Anlaşması uyarınca meşru kabul edilen Temsilciler Meclisiyle -yıllardır yaptığımız uyarılara rağmen- herhangi bir temasta bulunmayı reddediyor. Ulusal Mutabakat Hükümetiyle yapmış olduğumuz deniz yetki alanlarının sınırlandırılması konusundaki anlaşmanın da Libya'da Parlamentodan onay almadığını bir kez daha hatırlatmak isterim. Bu ne demek? Bu şu demek: İktidar, Türkiye Cumhuriyeti'nin Doğu Akdeniz stratejisini yasal sürecini tamamlamamış mutabakat zabıtları üzerine inşa etmiştir. İstikrarın sağlanamadığı bir ülkede yumurtaları aynı sepete koymanın riskini size şu şekilde anlatmak isterim: Hükümetteki her hareketlilik Ankara'da alarm zillerinin çalmasına neden olur. Libya'da kalıcı ateşkes sürecine gidilirken yaşanan süreçte bu duruma hepimiz şahit olduk. Oysa Doğu Akdeniz'de daha kesin çözüm için atılması gereken adımlar belli. Önce, Mısır başta olmak üzere, Suriye ve İsrail'le diplomatik ilişkilerin yeniden hak ettiği seviyeye yükseltilmesi gerekiyor, aksi takdirde bir hükümetle yaptığınız mutabakat üzerine girdiğiniz cendereden çıkamazsınız. AKP iktidarı, maalesef, Libya'da başarısız oldu. Bu, hem Libya'yla ilişkilerimizi etkiledi hem de iktidarın Libya'daki yanlış tavrı Mısır'la normalleşme konusunda ülkemiz için büyük bir engel oluşturdu.

Değerli milletvekilleri, Sayın Dışişleri Bakanı Türkiye'nin 2002'de 12 olan Afrika'daki büyükelçilik sayısının bugün 43'e ulaştığını belirtti, biraz evvel bir değerli hatip de bu rakamlara işaret etti. Sayın Bakan aynı zamanda, Gine-Bissau'da yakında açılacak olan bir büyükelçilikle bu sayının 44'e yükseleceğini söyledi ve "2003 yılındaki Afrika açılım politikamız 2013 yılında ortaklık politikasına dönüştü." cümlesini de sık sık kullanıyor.

Dış politikada etkin olmanın nicelikle ilgisi olmadığını göstermek açısından bir örnek vermek isterim. AKP iktidarının iyi ilişkiler içinde olmadığı ülkeler, geçtiğimiz hafta Washington'da birtakım temaslarda bulunmak üzere ziyaretler gerçekleştirdiler. Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı Antony Blinken 13 Ekimde İsrail Dışişleri Bakanı Yair Lapid ve Birleşik Arap Emirlikleri Dışişleri Bakanı Şeyh Abdullah bin Zayed Al-Nahyan'la görüştü, Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias da Washington'da hazır bulunan başka bir isimdi. Bu ziyaretler, iktidarın yanlış politikaları nedeniyle Türkiye'nin dış politikada içinde bulunduğu yalnızlığı boyutunu görmek açısından fevkalade önemlidir. 1990 yılında imzalanan Amerika Birleşik Devletleri ile Yunanistan arasındaki Savunma İşbirliği Anlaşması, beş gün önce, 14 Ekim Perşembe günü beş yıllığına yenilendi ve genişletildi. Anlaşma, aslında, bundan önce bugüne kadar hep birer yıllığına yenilenirdi; iki ülkenin ortak kararıyla Amerika ve Yunanistan arasındaki Savunma İşbirliği Anlaşması, 2026'dan itibaren taraflardan biri çekilmediği takdirde süresiz olarak yürürlükte kalacak. Amerika Birleşik Devletleri ile Yunanistan arasındaki Savunma İşbirliği Anlaşması uyarınca, Yunanistan, Türkiye sınırındaki Dedeağaç Üssü ve Girit Adası'ndaki Souda Üssü de dâhil olmak üzere ülkedeki Amerikan üslerinde daha fazla Amerikan askerinin konuşlandırılmasına da izin verecek. İşte, AKP iktidarının ülkemizi yalnızlaştıran politikaları, Türkiye'ye karşı kurulan ittifakların da bu şekilde genişlemesine yol açıyor. Türkiye'de yeniden komşularıyla iyi ilişkileri olan, bölgesinde ve dünyada yeniden itibarlı bir ülke yapacak politikalar uygulanmadıkça bu tür ittifaklar ve bu tür gelişmeler artacak ve Türkiye'nin kuşatılması da devam edecektir. Onun için, ülkemizin dış politika önceliklerinin de iyi belirlenmesi gerekir. Bizim dış politika vizyonumuz böyledir, iktidara da bu vizyonu en kısa zamanda benimsemesini tavsiye ediyor, bu vesileyle yüce Meclisimize saygılarımı sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaali Milletvekili Sayın Fikri Işık.

Buyurunuz Sayın Işık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FİKRİ IŞIK (Kocaali) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde yürüttüğü harekât ve misyonlar çerçevesinde hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanımızca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin MINUSMA ve MINUSCA kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanımızca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için, Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 6 Ekim 2020 tarihli ve 1263 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin 31 Ekim 2021 tarihinden itibaren bir yıl daha uzatılması talebini içeren tezkerenin görüşmeleri üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, öncelikle, geçen hafta kaybettüğümüz İstanbul Milletvekilimiz, bir kültür ve siyaset adamı İsmet Uçma'yı buradan bir kez daha rahmetle yâd ediyorum, mekânı cennet olsun.

Yine, aynı şekilde, dün kaybettüğümüz, tanımaktan büyük iftihar ettiğim, tanışmaktan büyük mutluluk duyduğum ve özellikle savunma sanayisi alanında istişare yapmış olmaktan her zaman onur duyduğum Özdemir Bayraktar ağabeyimize de büyüğümüze de Allah'tan gani gani rahmet diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun. Milletimiz bu tip kahramanlara her zaman minnettardır, her zaman onları gönüllerinde yaşatmanın gayreti içerisinde olacaktır.

Yine, kendi halkı tarafından "Bilge Kral" olarak bilinen Bosna Hersek'in ilk Cumhurbaşkanı, hayatını eşitlik, hürriyet, adalet, insan haklarına vakfetmiş değerli insan, büyük devlet adamı Aliya İzzetbegoviç'i de rahmetle, minnetle yâd ediyorum.

Yine, aynı şekilde, dün itibarıyla 30'uncu yıl dönümünü kutladığımız can Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nü ben de buradan bir kez daha tebrik ediyorum. Şunu memnuniyetle ifade edelim ki 29'uncu bağımsızlık yıl dönümü ile 30'uncu bağımsızlık yıl dönümü arasında hepimizi gururlandıran çok ama çok önemli bir fark var. Neredeyse otuz yıldır işgal altında bulunan Karabağ, Türkiye'nin de desteğiyle Azerbaycan tarafından hürriyetine kavuşturulmuş, bağımsızlığına kavuşturulmuştur. Can Azerbaycan'ın bu Bağımsızlık Günü'nü tekrar buradan kutluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya her geçen gün daha fazla belirsizliğin olduğu, güvenin ve istikrarın daha da azaldığı bir süreci yaşıyor. Sovyetler'in çökmesinden sonra oluşan tek kutuplu dünyadan âdeta iki kutuplu, üç kutuplu, çok kutuplu dünyaya doğru hızlı bir geçiş yaşanıyor. Bu süreçte, Batı, kendi çıkarlarının dışında hiçbir öncelik tanımıyor; kendi çıkarları gerektirdiği zaman 10 bin kilometre ötedeki bir ülkeye müdahale etmeyi kendine hak görüyor ama Türkiye'nin kendi sınır güvenliğine yönelik yaptığı operasyonlara itiraz ediyor. İşine geldiği zaman terör örgütlerine destek veriyor, işine gelmediği zaman en ağır terör örgütlerini görmezlikten geliyor. İşte, Suriye'de PYD-YPG terör örgütünün PKK'nın uzantısı olduğunu, Suriye kolu olduğunu bildiği hâlde her türlü silahı, teçhizatı, mühimmatı verebiliyor, bunu yaparken de hiç yüzü kızarmıyor. Maalesef, burada konuşan bazı arkadaşlarımız da 10 bin kilometre öteden Suriye'ye silah veren Amerika'yı kınamak yerine, sadece barışın, dostluğun, kardeşliğin, hakkın ve adaletin egemen olması için gayret eden Türkiye'nin politikalarını eleştiriyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer itiraz edilecek bir durum varsa Suriye'de PYD'ye, PKK'ya destek veren Amerika'ya ve onun iş birlikçilerine itiraz etmek lazım. "Efendim, PKK terör örgütüdür de PYD terör örgütü değildir." E, CIA kaynaklarında, PKK'nın bizzat PYD'yi yönettiği, PYD'nin üst düzey yöneticilerinin tamamının PKK tarafından belirlendiği, atandığı ve onlardan talimat aldığına yönelik kamuya da açıklanmış CIA belgeleri var. Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin kendi güvenliğini sadece sınırlarının içinde değil, sınırlarının ötesinde de sağlama hakkı ve yükümlülüğü vardır. Bu hakkı kullandığı için Türkiye kınanamaz. Bu hakka yönelik kim ne derse desin bizim açımızdan hükümsüzdür. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Evet, Türkiye kendi hak ve menfaatlerini, kendi güvenliğini, kendi savunmasının gereğini yapmak için gerektiğinde Suriye'de harekât yapar, gerektiğinde Irak'ta harekât yapar, eğer terörün kaynağı

daha uzaklarda ise gerektiğinde oraya da harekât yapar, bu hak Türkiye Cumhuriyeti'nin hakkıdır. Bu noktada, bizim bugün Suriye'deki varlığımızı sorgulayanların aslında olaya bir de bu noktadan bakmalarında büyük fayda var.

Değerli arkadaşlarım, Rusya'nın genişlemeci tavrı devam ediyor. Gürcistan'la başlayan, Ukrayna'yla devam eden, bugün Suriye'de hâlâ süren genişlemeci tavır, dünya barışına ve istikrarına ciddi tehdit oluşturuyor. Diğer yandan, Çin ekonomik olarak her geçen gün dünyada bir dev hâline geliyor. Bir Kuşak, Bir Yol Projesi'yle de bu ekonomik avantajını siyasi nüfuza dönüştürme gayreti içerisinde. Çin'in bu yükselişi, hiç kuşkunuz olmasın, belirli bir süre sonra askerî alanda da kendini gösterecek. İşte, bu noktada, Tayvan meselesi, Güney Çin Denizi problemi ve özellikle teknolojinin silahlı kuvvetlerde daha fazla kullanılma girişimleri Hint-Pasifik Okyanusu'nu her geçen gün giderek daha da ısındırıyor. Bu noktada, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Avustralya'nın geçen günlerde imzaladıkları AUKUS'u, bu nükleer denizaltı anlaşmasını bizim de dikkatle takip etmemiz gerekiyor.

Tabii, diğer yandan, dünyayı güvensiz hâle getiren bir başka faktör de teknolojinin hızla gelişmesi ve bu hızla gelişen teknolojinin de askerî amaçlarla kullanılıyor olması. Bu noktada, nükleer teknoloji dünya barışına çok ciddi bir tehdit oluşturmayı sürdürüyor. Robotların askerî amaçlarla kullanılması, lazer silah sistemlerinin geliştirilmesi ve özellikle navigasyon noktasında çok büyük tehditler oluşturulması, yapay zekânın kullanımı, aslında askerî amaçlarla kullanılması bu yaşlı gezegeni her gün daha güvensiz hâle getiriyor.

Bir başka alan, siber alan. Siber alan da askerî mücadelenin bir parçası hâline geldi artık; orduları nizami olarak sefere göndermiyorlar, siber ordular aracılığıyla ülkelerin siyasi, ekonomik, sosyal hatta askerî altyapısına yönelik saldırılar düzenliyorlar. Bu, dünya açısından çok ciddi başka bir problem.

Bir başka önemli problem de iklim değişikliğinin sonuçları. İklim değişikliğini biz sadece ekolojik ve ekonomik sorunlar olarak ele alırsak, zannediyorum bu yaklaşımımız yetersiz kalır. İklim değişikliğinin güvenlik boyutunu da behemehâl çok daha dikkatlice ele almak durumundayız. İşte, Kuzey Buz Denizi'ndeki çözülmenin Asya ile Avrupa arasında yeni bir ticaret hattı oluşturması Süveyş Kanalı'nı gittikçe ikincil hâle getirecek. Bunun oluşturduğu askerî mücadele yeni bir güvenlik alanı oluşturuyor. NATO'nun şu anda en önemli konularından bir tanesi Kuzey Buz Denizi'ndeki hâkimiyet. Bunlara dünyanın barışı açısından özellikle dikkat etmek durumundayız.

Tabii, her geçen gün daha da etkisini artıran asimetrik tehditler de dünyayı daha güvensiz hâle getirmeye devam ediyor. Küreselleşen bir terörle karşı karşıyayız. Maalesef, terörün küreselleşmesinde, biraz önce söylediğim gibi, egemen güçlerin ikircikli tavrı, egemen güçlerin sadece çıkarı odaklı tavrı önemli rol oynuyor. Bazı terör örgütlerinin desteklenmesi terörün küreselleşmesinde en önemli faktör. Daha dün kadar terör örgütü saydıkları birçok örgüt bugün küresel güçler oturup aynı masada müzakere yapıyor.

Bu noktada hepimizin dikkatli olması gereken bir konu da Afganistan'daki gelişmeler. Afganistan'ın Türkiye'yle çok tarihî bir bağı var. Bu tarihî bağı dikkate alarak Afganistan'ın istikrarı, Afganistan'ın barışı, huzuru sadece Asya'nın kalbi Afganistan'ı ilgilendirmiyor, Asya'yla çok önemli stratejik ilişkileri olan Türkiye'yi ve bütün dünyayı ilgilendiriyor. Bu noktada, önümüzdeki süreçte Afganistan'ı Rusya ve Çin'in kucağına atacak politikalarla dikkatle kaçınılmalı, Afganistan'daki Taliban'ı özellikle insan hakları, kadın hakları, çocukların eğitimi gibi konularda mutlaka ama mutlaka, bizim inancımızın da gereği olarak daha güçlendirecek; kadın haklarını, çocuk haklarını, çocukların eğitimini, insan haklarını daha da güçlendirecek çalışmalar noktasında hem desteklemeliyiz hem de havuç-sopa ikilemini burada özellikle masada tutmalıyız.

Sayın Başkan, bu bağlamda, son dönemde Yunanistan'ın Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri'yle imzaladığı anlaşmalarla ilgili bir cümle ifade etmek isterim. Burada Yunanistan'a bir tavsiyem var. Yani sadece tarihlerini okusunlar. Megali İdea hayaliyle Anadolu topraklarını işgale kalkan Venizelos'un Türk milletinden nasıl bir tokat yediğini ve o tokatla nasıl kendine gelip Gazi Mustafa Kemal Atatürk'le daha sonra nasıl bir dostluk kurduğunu lütfen tarihten öğrensinler. Yunanistan'ın çıkarı Türkiye'yle iyi komşuluktur, iyi dostluktur; bunun dışındaki her hareket Yunanistan için sonu mutlaka ama mutlaka hüsrana bitecek bir maceradır. Türkiye olarak biz her zaman dostluk ve barış elimizi Yunanistan'a uzatıyoruz. Biz hiçbir zaman çatışmalardan beslenen bir ülke değiliz. Gelin, aramızdaki sorunları dostça çözelim. Gelin, aramızdaki sıkıntıları birlikte aşalım. Gelin, hak ve adalet ölçüsünde, kendi sorunlarımızı başkalarına havale etmeden kendi aramızda anlaşarak çözelim. Türkiye'nin de Yunanistan'ın da çıkarına olan budur. Eğer bunu yapmazsa Yunanistan, tarihinde yediği bir tokadı tekrar yemekle karşı karşıya özellikle kalabilir.

Değerli arkadaşlarım, bugün konuştuğumuz özellikle Cumhurbaşkanlığı tezkeresini de tüm bu çerçevede, bu bağlamda değerlendirmemiz gerekiyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir kurucu temel felsefesi var, o da "Yurtta sulh, cihanda sulh." Biz hem içeride sulhun, barışın egemen olduğu hem de dünyada barışın egemen olduğu bir anlayışı istiyoruz, bir dünyayı istiyoruz. Bu noktadaki her girişime Türkiye olarak katkı vermeye hazırız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte, bu noktada, Birleşmiş Milletlerin başlattığı MINUSMA ve MINUSCA Harekâtlarına Türkiye olarak destek veriyoruz. Tabii ki şunu söylemekte özellikle fayda var: Arkadaşlar, Türkiye, tarihinin hiçbir döneminde sömürgeci bir ülke olmadı; Türkiye, tarihinin hiçbir döneminde, belli toprakların, belli coğrafyaların doğal kaynaklarını, diğer kaynaklarını sömürüp kendi ülkesini kalkındırmakta bir araç olarak kullanmadı. Eğer böyle olsaydı, bugün Balkanlar sadece ve sadece Türkçe konuşurdu; eğer böyle olsaydı, bugün Kafkaslarda bu konuşulan dillerin pek çoğu konuşulmazdı. Türkiye, her noktada barışı ve adaleti istiyor. Afrika'yla geliştirdiğimiz ilişkiler asla ve asla Batı'nın gibi bir sömürgeci anlayışla oluşturulan ilişkiler değildir. Türkiye, evet, Afrika'nın her yerinde bulunacak ama bu bulunma, oradaki ortak çıkarlarımızı korumak, birlikte büyümek, birlikte gelişmek, Afrika'nın kalkınmasına da hizmet etmek, bu sayede Türkiye'nin de refahını artıracak bir anlayış çerçevesinde olacaktır. Türkiye bugüne kadar bunun dışında hiç davranmadı; sadece AK PARTİ iktidarlarında değil, tüm iktidarlar döneminde Türkiye aynı anlayışla hareket etti, cumhuriyetimizin kuruluşundan bugüne kadar tüm iktidarlar bu anlayışın dışında hareket etmedi; bugün AK PARTİ de AK PARTİ iktidarı da bu anlayışla hareket ediyor. Bizim çıkarımız Afrika'nın refahıdır, bizim çıkarımız Afrika'nın istikrarıdır, bizim çıkarımız on yıllarca sömürülen Afrika'nın o sömürgeci zihniyetten kurtulup kendi halklarına dayanan barışçıl, istikrarlı, refah toplumları hâline gelmesidir; Türkiye'nin başka bir çıkarı olmaz. Bu noktada yanlış anlamalar varsa özellikle düzeltmeyi bir görev olarak biliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 25 Nisan 2013 tarihinde aldığı 2100 sayılı Karar'la Mali'de Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonunun kurulması oy birliğiyle kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 28 Hazirandaki oturumunda Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonunun görev yönergesini 30 Haziran 2022 tarihine kadar uzatan 2584 sayılı Örneğe Ekli Karar oy birliğiyle kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından Haziran 2016'da MINUSMA'nın güç seviyesinin toplam 13.289 barış gücü askeri ve 1.920 Birleşmiş Milletler polisine kadar yükseltilmesi kabul edilmiştir. MINUSMA, 1,2 milyar dolarla 3'üncü en pahalı barış operasyonu olmaya devam etmektedir. MINUSMA kapsamında da bizim 7 Emniyet Genel Müdürlüğü personelimiz görev yapmaktadır.

MINUSMA'nın temel misyonunu, Mali'de istikrarın sağlanması, siyasi geçişin desteklenmesi, devlet otoritesinin tesis edilmesine katkı sağlanması, silahlı grupların silahsızlandırılması, terhis ve topluma yeniden kazandırılmasının desteklenmesi, ulusal siyasi diyalog sürecinde destek sağlanması, Mali'nin güvenliğinin yeniden inşasına katkı sağlanması olarak sıralayabiliriz.

Mali'deki temel görevler ise Birleşmiş Milletler personelinin ve sivillerin korunması, insan haklarının güvence altına alınması ve teşviki, insani yardım faaliyetlerine destek verilmesi, istikrarın sağlanması sürecinde kadınların her alanda ve her düzeyde katılımının temin edilmesi, silahsızlanma, yeniden entegrasyon ve güvenlik reformu bağlamında çocukların korunması ve çocuklara karşı suistimal ve hak ihlalinin önlenmesi şeklinde özetleyebiliriz.

Yine, MINUSCA'yla ilgili de Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 28 Ocak 2014 tarihinde aldığı 2134 sayılı Karar'la Avrupa Birliği'ni, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde bir harekât başlatma konusunda yetkilendirmiş ve Birleşmiş Milletler üyesi ülkeleri harekâta katkı sağlamaya davet etmiştir. Bu karar temelinde Avrupa Birliği, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde istikrara katkı sağlamak ve siyasi dönüşüm sürecini desteklemek amacıyla "EUFOR RCA" adlı bir askerî harekâtı 1 Nisan 2014 tarihinde başlatma kararı almıştır. Sadece başkent Bangui bölgesinde icra edilmek üzere başlangıçta görev süresi altı ay süreyle sınırlandırılan ve toplam 800 askere ulaşması hedeflenen "EUFOR RCA" birliklerinin ilk 150'si 2014 Mayıs ayı başından itibaren Bangui Havaalanı'nın güvenliğini üstlenmiştir.

Avrupa Birliği "EUFOR RCA"nın 15 Mart 2015 tarihinde sona erdirilmesini müteakip, Orta Afrika Cumhuriyeti Askerî Danışma Misyonunu başlatmıştır. O ay Orta Afrika Cumhuriyeti'nde süregelen Afrika Birliği Harekâtı ise ülkede bir Birleşmiş Milletler barış gücünün konuşlandırılmasına ilişkin olarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından 10 Nisan 2014 tarihinde kabul edilen 2149 sayılı Karar uyarınca sivillerin korunması, siyasi sürece destek sağlanması ile barışı inşa çabalarına öncelik verecek şekilde 15 Eylül 2014 tarihi itibarıyla Birleşmiş Milletler Orta Afrika Cumhuriyeti Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu yani MINUSCA'ya devredilmiştir. 14.966 askerî ve sivil personelden oluşan MINUSCA kapsamında çoğunluğu Afrika ülkelerinden hâlen yaklaşık 9.200 asker ve sivil personel görev yapmaktadır, MINUSCA'nın süresi yıllık olarak uzatılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FİKRİ IŞIK (Devamla) – Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 12 Kasım'daki oturumunda oy birliğiyle kabul ettiği 2550 sayılı Karar'la, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde görev yapan BM Mali Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonunun görev süresini 15 Kasım 2021 tarihine kadar uzatmıştır. Değerli arkadaşlarım, MINUSCA'ya, özellikle, Türkiye olarak da ciddi katkı veriyoruz; bugüne kadar 12-14,5 milyon ABD doları civarında Türkiye olarak katkı yaptık.

Biz, Hükümetimizin küresel barışın korunması noktasında istediği bu yetkiyi AK PARTİ Grubu olarak destekliyoruz, tezkereye olumlu oy vereceğimizi şimdiden ifade ediyoruz. Hepinizi bu vesileyle saygıyla, sevgiyle tekrar selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına İstanbul Milletvekili Sayın Yunus Emre.

Buyurunuz Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım, yani bir genel usulümüz var. Arkadaki -Kanunlardaki- arkadaşlar sizi yanlış yönlendiriyorsa ben onu bilmem ama son konuşmayı muhalefetin yapması usuldendir efendim. Eğer ikinci konuşmacı AK PARTİ'den ise Sayın Emre'nin son konuşmacı olması daha caizdir diye düşünüyorum, takdir sizin.

BAŞKAN – Bence, kürsüye gelmişken Sayın Emre'yi dinleyelim efendim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Takdir sizin efendim.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Emre.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Benden önce Değerli Büyükelçimiz Sayın Ünal Çeviköz de belirtti, biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak hem MINUSMA hem MINUSCA misyonlarını destekliyoruz. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ilgili kararını oy birliğiyle aldığı için, Türkiye bu misyonlara katılmaya davet edildiği için olumlu oy kullanacağız. Zaten biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye'nin ulusal güvenliği, uluslararası prestiji, savunma iş birlikleri bakımından olumlu olan girişimleri destekledik daha önce, yine destekliyoruz. Ancak değerli arkadaşlarım, yurt dışında asker bulundurma konusu, içinde bulunduğumuz dönemde çok özel öneme sahip bir konu hâline geldi çünkü cumhuriyet tarihinde hiçbir dönemde olmadığı kadar fazla sayıda askerimiz yurt dışında, sınırlarımız dışında bulunuyor ve hiçbir dönemde olmadığı kadar fazla sayıda ülkede askerlerimiz Türkiye'nin dışında bulunuyor. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yaklaşık 350 bin kadar mevcudu var ve 60 bine yakın askerimiz sınırlarımız dışında görev yapıyor.

Değerli arkadaşlarım, tabii, bu özel bir durum, yeni bir durum, bunu doğru tahlil etmek gerekiyor, Meclisin bu konularda doğru bilgilendirilmesini talep etmek gerekiyor ve tabii, şunu da eklemem gerekli: Önümüzdeki haftalarda da başka birtakım tezkereleri görüşeceğiz, o bakımdan bu konuları etraflıca ele almak durumundayız. Bir defa çok temel bir problem var, bu tezkerenin başlığında da aynı ifade var, bütün tezkereler böyle geliyor, deniyor ki: "Hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere..." Değerli arkadaşlar, hiçbir demokraside hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanına bırakacak şekilde bir yetkiyi meclisler yönetimlere vermezler. Böyle bir yetki, hesap veren bir yönetim anlayışı içerisinde pek mümkün değildir. Bunun yanında, geçmişte hatırlayacaklarınız parlamenter sistemde bu yetki tezkereleri Bakanlar Kurulunun imzalarıyla Meclise geliyordu ve yetki Bakanlar Kuruluna veriliyordu. Şimdi tek bir kişiye bu yetki veriliyor ve tek kişinin talebiyle bu yetki Meclisten isteniyor. Bir defa, heyet olarak karar verme, bir heyet olarak sorumlu olma anlayışı ortadan kalkmış durumda ve biz hudut, şümul, miktar ve zamanı bilmeden bu yetkiyi veriyoruz. Bunun çok temel bir demokratik problem olarak not edilmesi gerekir.

Değerli arkadaşlarım, bakın, yurt dışına asker gönderme kararları çok ciddi kararlar ve telafisi mümkün olmayan kararlar, yargı denetimine kapalı kararlar. Anayasa Mahkemesinin 1990'da aldığı bir karar var, Anayasa Mahkemesi diyor ki: Ben Meclisin milletvekilliğinin düşürülmesi ve Meclis İçtüzüğü'yle ilgili kararları dışındaki Meclis kararlarıyla ilgili inceleme yapmam, karar vermem. Bu nedenle de yargısal denetim yolu kapalı olan kararlar yani Meclisin çok dikkatle karar vermesi gereken bir olayla karşı karşıyayız.

Bunun yanında, değerli arkadaşlar, ben daha önce de önermiştim, bakın, bunların önünde bir engel yok. Bu konuları tartışmadan önce ilgili komisyonlarda, Dışişleri Komisyonunda, Millî Savunma Komisyonunda, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunda ya da müştereken bu komisyonları toplantıya çağırarak bilgilendirme toplantıları yapılabilir, İç Tüzük'te bunun önünde engeller yok. Asker, sivil kamu görevlileri ilgili komisyona gelip bilgiler verebilir, milletvekillerinin sorularını yanıtlayabilir. Bunlar niye önemli? Bir defa, değerli arkadaşlarım, amacımız nedir yurt dışına asker gönderirken? Bunları daha iyi tespit edebilmek için önemli. Görev süresinin sonuna gelirken bu amaçlar acaba gerçekleştirildi mi? Ne ölçüde gerçekleştirildi? Bunları bilmek bakımından önemli.

Tabii, değerli arkadaşlarım, geçtiğimiz yıl, 2020'nin Şubat ayının sonunda çok acı bir olay yaşadık, Suriye'de 36 askerimizi şehit verdik. Askerlerimizin kimi durumlarda güvenliğiyle ilgili çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kalabiliyoruz. Yani Mecliste bunları ele alabilmemiz gerekir; askerlerimize yönelik tehditler nelerdir, hangi riskler vardır, bunlarla ilgili hangi önlemler alınıyor, ne adımlar atılmalıdır? Bunların tartışılmadığı bir şekilde hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanına bırakarak Meclis görevini yapamaz değerli arkadaşlar.

Bunun yanında birkaç konuyu daha gündeme getirmek istiyorum. Değerli arkadaşlarım, Birleşmiş Milletlerin özellikle Afrika misyonlarının başarıları son yıllarda çok ciddi bir tartışma konusu, uluslararası planda çok ciddi bir eleştiri konusu. Bu noktayı belirtirken önce şunu da hatırlatmam gerekli: Biliyorsunuz, dünyada iklim krizi çok ciddi bir mesele ve tabii, küresel ısınma çok ciddi bir mesele. Küresel ısınma nedeniyle Afrika'da bundan sonraki on yıllarda çatışmaların sayısının çok daha artması bekleniyor, çatışmaların derinliğinin çok daha artması bekleniyor. Bu nedenle, Türkiye gibi Afrika'daki göçten en fazla etkilenen konumda olan bir ülke için bu tartışmaları ileride çok fazla yapacağız; Afrika'nın durumunu, Afrika'daki çatışmaların durumunu. O bakımdan, bu barış misyonları çok önemli ve az önce söylediğim gibi, ciddi bir eleştiri konusu dünyada. Niçin öyle? Niçin çok ciddi eleştiriler yapılıyor? Niçin Afrika'daki çatışma konularına Birleşmiş Milletler misyonları gerekli çözümleri sağlayamıyor? Bir defa, değerli arkadaşlarım, bir örnek vereceğim: Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde 1999'dan beri süren bir misyon var, MONUSCO Misyonu. Değerli arkadaşlar, yirmi yılı aşkın bir süre geçmiş, yirmi iki yıl süre geçmiş üzerinden ve en başta sivilere yönelik şiddetin ortadan kaldırılması dâhil olmak üzere, en temel amaçlarında başarısız olmuş ve özellikle en karanlık durum ise kadınlara karşı cinsel saldırılar ve cinayetler alanında ciddi bir başarısızlıkla karşı karşıya. Bir defa, en başta bu sorgulanan bir durum yani bir ülkenin kültürünü bilmeyen, dilini bilmeyen başka ülkelerin oraya askerler göndermesi ve bu misyonların barışa, istikrara hizmet edememesi. Bunun yanında, eski birtakım emperyal ülkelerin özellikle Afrika misyonlarındaki vaziyetleri ciddi bir tartışma konusu çünkü yine, biliyorsunuz, bu eski büyük güçler rekabetini hatırlatır bir şekilde ülkelerin o bölgedeki kendi menfaatlerini aslında korumaya dönük misyonlar hâline geliyor.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin de tabii, bu şartlar içerisinde kendini o bölgede güç rekabetinin bir parçası olarak görmemesi gerekir, öyle konumlandırılması gerekir. Burada mevzubahis, tabii, Mehmetçik olduğu için çok özenli bir dil kullanmaya çalışıyorum ancak bu konuda çok ciddi sorunlarımız olduğunun, uluslararası planda Türkiye'nin tartışıldığının altını çizmem gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, bu konular üzerine bakarken çok acı bir manzarayı da gördüm yani Birleşmiş Milletler misyonlarının dünyadaki itibar kaybı bakımından masaya yatırılması gereken çok ciddi bir mesele var.

Bakın, önümde çok önemli bir rapor var, önemli bir yayın var, "The Conversation" başlıklı bir dergide çıkan önemli bir makale var. Bu makaleyi Birmingham Üniversitesinden Sabine Lee ve Queen's Üniversitesinden Susan Bartels kaleme almışlar. Değerli arkadaşlar, 2004-2017 arasında Karayipler'deki Haiti'de Birleşmiş Milletler Barış Gücü Misyonu ile ilgili bir araştırma. Araştırmanın başlığı gerçekten çok çarpıcı, çok sarsıcı -yani sizlerden çok özür diliyorum, milletimizden çok özür diliyorum ancak bunları tartışmamız gerekli- bakın, başlık şöyle: "Ellerinde birkaç bozuk para koyuyorlar, içinize bir bebek bırakıyorlar. Birleşmiş Milletlerden, babaları tarafından terk edilen Haitili 265 çocuğun hikâyesi." Yani Birleşmiş Milletler misyonu, Haiti'deki Birleşmiş Milletler Misyonu nedeniyle orada bulunan askerlerin karıştığı çocuk istismarı olaylarıyla ilgili çok sarsıcı bir rapor var önümüzde ve bu yönde onlarca çalışma var.

Değerli arkadaşlarım, tabii, bu konular gerçekten dünya açısından masaya yatırılması gereken çok ciddi meseleler; çok sarsıcı öykülerle karşı karşıyayız. Tabii, çok kötü bir olay, insanlık açısından utanç verici bir manzara ama bunu da dehşet verici olsa da ele almak gerekir, serinkanlı bir şekilde tartışmak gerekir diye düşünerek gündeme getirdim. Tekrar sizlerden özür dileyerek MINUSCA ve Mali Misyonlarına dönmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, burada da tabii çok ciddi bir mesele şu: 2014'te MINUSCA Misyonu ile ilgili Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin, o dönemki Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-moon'un ortaya koyduğu hedefler var; 6 hedef ortaya koymuş, diyor ki: "Şiddeti durdurmak, cinayetleri durdurmak, sivilleri korumak, ülkenin fiilen bölünmesini önlemek, insani yardımın ulaştırılmasını kolaylaştırmak ve hükûmete acilen ihtiyaç duyulan desteği sağlamak." Değerli arkadaşlar, bütün bu hedefler ulaşılmaktan uzak görünüyor yani yedinci yılın sonunda bütün bu hedeflerin başarısız olduğu görünüyor. Tabii, ben bu eleştirileri getirirken genel olarak Birleşmiş Milletler sistemine, Birleşmiş Milletlerin barışı koruma misyonlarına karşı olduğum için bunu söylemiyorum. Şimdiye kadar, bu misyona hizmet eden 1 milyondan fazla insan var, 4 binden fazla kayıp vermiş bu misyonlar. İnsanlık adına önemli bir faaliyet ama çok ciddi sorunlarının da bulunduğunu not etmek gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz lütfen.

YUNUS EMRE (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, biz, tabii, kahraman ordumuzla gurur duyuyoruz. Mehmetçik'in uluslararası sorunların çözümüne, barışın korunmasına katkısını tabii ki çok önemli buluyoruz. Ancak başta da belirttiğim gibi, yetki tezkerelerinin hazırlanması, Mecliste müzakeresi konusunda demokratik standartların çok uzağında bulunuyoruz. Bunları da bizim milletvekilleri olarak talep etmemiz aslında vazifemizin gereğidir, bunu söylemem gerekir.

Ayrıca, yine başlangıçta belirtmiştim, yurt dışında bulunan Mehmetçik'in güvenliğinin sağlanması bakımından da çok ciddi sorunları geçmişte yaşadık, bir daha 2020 Şubatının sonunda Suriye'de yaşadığımız gibi acı bir manzarayı yaşamak istemiyoruz. Meclise karşı bu sorumlulukları, yönetimin bu sorumluluklarını hatırlatma ihtiyacı hissettim.

Tekrar Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahısları adına Nevşehir Milletvekili Sayın Yücel Menekşe.

Buyurunuz Sayın Menekşe. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜCEL MENEKŞE (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde İcra Ettiği Harekât ve Misyonlar Kapsamında Hudut, Şümul, Miktar ve Zamanı Cumhurbaşkanınca Takdir ve Tespit Edilmek Üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Yurt Dışına Gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca Verilecek İzin ve Belirlenecek Esaslar Çerçevesinde Bu Kuvvetlerin Kullanılması İçin, Anayasa'nın 92'nci Maddesi Uyarınca 31/10/2021 Tarihinden İtibaren Bir Yıl Uzatılmasına İlişkin Tezkereler hakkında şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, dün vefat eden, yerli ve millî savunma hamlemiz adına yaptığı çalışmalarla büyük hizmetlere imza atmış Baykar Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Özdemir Bayraktar'a Cenabıhak'tan rahmet dilemek ve kendisini hayırla yâd etmek istiyorum.

Ayrıca, bugün, 19 Ekim Muhtarlar Günü münasebetiyle öncelikle Nevşehirli muhtarlarımız olmak üzere tüm Türkiye'deki muhtarlarımızın çalışmalarında başarılar dilemek suretiyle günlerini kutlamak istiyorum.

Bugün, yine, Bosna Hersek Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Aliya İzzetbegović'i, 18'inci ölüm yıl dönümünde, vermiş olduğu mücadele ve bağımsızlık mücadelesi neticesinde ömrünü kattığı ülkesine ve dünyaya vermiş olduğu mesaj münasebetiyle hayırla yâd etmek istiyorum. Bunun akabinde Azerbaycan'ın kuruluş yıl dönümünü tebrik ediyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, söz konusu tezkereler ilk kez 2016 Ağustos ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında görüşülmüş ve gerekli izinler verilmiştir. Bu tarihten itibaren de bölgede yürüttüğümüz aktif politikanın bir unsuru olarak günümüze kadar süresinin dolması akabinde her yıl yüce heyetimizin kararıyla uzatılmıştır.

Türk dış politikası çalkantılı bir bölgesel ve uluslararası ortamda Türkiye'nin çıkarlarını korurken aynı zamanda çevremizde ve dünyada sürdürülebilir barış ve kalkınmaya uygun koşulların oluşmasını hedeflemektedir. Bu hedefimizin ilham

kaynağı, cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "yurtta barış, dünyada barış." olarak ifade ettiği, insanlığın bir arada, çatışmasız ve huzur içinde yaşama öyküsüdür. Bu doğrultuda Türkiye, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadesiyle milletimizin girişimci ruhunu ve insani değerlerini yansıtan "girişimci ve insani bir politika" kavramını hayata geçirmektedir. Türk dış politikasının girişimci niteliği çerçevesinde, ülkemiz, birbirini tamamlayan çok sayıda siyasi, ekonomik, insani ve kültürel iş birliği araçlarından istifade etmekte ve küresel ölçekte düşünen ancak dünyanın her köşesinde yerel düzeyde etkinlik gösteren bir diplomasi uygulamaktadır. Türkiye, toplam 253 diplomatik ve konsüler misyonuyla dünya çapında en büyük 5'inci temsil alanına sahip hâle gelmiştir.

Gazi Meclisimizin Saygıdeğer Başkanı ve kıymetli üyeleri; dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip, şerefli bir üyesi olarak Türkiye Cumhuriyeti, uluslararası toplumun temel sorunlarının hepsine aynı hassasiyetle yaklaşmakta, sorunların çözümü için hiçbir zaman gerekli sorumluluğu almaktan kaçınmamaktadır. Bu kapsamda, ülkemiz, Birleşmiş Milletlerin barışı koruma misyonlarından kalkınmaya, iklim değişikliği eylem planlarından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin yeniden yapılandırma çabalarına kadar her alanda aktif bir politika sürdürmektedir.

Ulusal, bölgesel ve küresel politikalarımızın temelinde uluslararası toplumla iş birliği ve ortaklık kavramları yer almaktadır. Kendi politikalarımızın inşasını temellendirdiğimiz bu değerler doğrultusunda da uluslararası toplumun ihtiyaç duyduğu noktalarda kolektif savunma, kriz yönetimi, barışı koruma ve insani yardım gibi görevlere de katkıda bulunmaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, uluslararası örgütlerin en sadık üyelerinden biridir. Zira dış politikamızın en önemli ilkelerinden biri uluslararası ilişkiler kapsamında terminolojisindeki "ahde vefa" ilkesine uygun hareket edilmesidir.

Bu bağlamda, uluslararası örgütlerin ve uluslararası hukukun bizlere yüklediği yükümlülükleri yerine getirme konusunda duyarlıyız. Bugüne kadar katıldığımız barışı destekleme harekâtlarının tamamı tartışılmayacak nitelikte uluslararası hukuk zeminine sahiptir. Bu tezkereyle görev süresini uzatacağımız harekât ve misyonlar sayesinde Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne katkıda bulunacağımıza olan inancımız tamdır. Şimdiye kadar görev aldığımız tüm barışı koruma misyonlarında olduğu gibi, bu misyonda da amacımız, siyasi, ekonomik ve sosyal kalkınmaya destek olmak, insani yardımların hazırlanması ve ulaştırılmasına rol almak, ülkelerin yeniden yapılanmasına katkı sağlamaktır. Bir yanda tüm bunları gerçekleştirirken, diğer yanda güvenlik diplomasisi ve ara buluculuk alanlarında tecrübelerimizi aktarmayı hedeflemekteyiz. Bunları yaparken, ne bugün ne yarın hiç kimseden bir karşılık beklememekte ve çıkar ilişkisi gözetmemekteyiz.

Biliyorsunuz ki Türk toplumu sömürü düzeni kuran bir toplum değildi. Bizim atalarımız bugün -Selçuklu, Osmanlı- eğer sömürü düzeni kurmuş olsaydı... 620 bin kilometrekareye hükmetmiş, barışın simgesi olmuş Osmanlı, yüzyıllarca bu dünyada Afrika'da, Kafkaslarda, Balkanlarda veya kabul gördüğü bütün coğrafyalarda her zaman barışı öncelemeyi ilke edinmiştir. Bugün baktığımızda, bu coğrafya üzerinde emperyalist güçlerin bu coğrafya insanını, topraklarını, kaynaklarını ne denli sömürdüğünü çok net bir şekilde görüyoruz. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak da biz ülke insanlarının, mağdurların, ülkenin kaynaklarının sömürülmesi noktasında, dünyanın göz bebeği olmuş, İslam coğrafyasının göz bebeği olmuş Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın Başkanlığında İslam coğrafyasının bu mağdurlarına nasıl destek olduğumuza bugün bütün dünya şahit oluyor ve takdirle karşılıyor.

Bugün "Covid" denen bu virüs belasından bile dünyadaki ülkelerin, dünya insanlığının ne çektiğini çok net bir şekilde gözlemliyoruz ve biz Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak bugün Avrupa'ya, yeri geliyor Amerika'ya maskelerle, tedavi ilaçlarıyla destek olmaya çalışıyoruz ve bundan sonra da destek olacağımızı söyleyebilirim.

Çıkar gözetmeden, diplomatik anlayışımız sayesinde Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde yine Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak bugüne kadar tüm İslam âleminin ve tüm dünya mazlumlunun yanında olduk, bundan sonra da olmaya devam edeceğimizi ifade etmek isterim.

Sözlerime son verirken, bütün insanlığın barış içerisinde, huzur içerisinde yaşamasını temenni ediyorum. Bugün "Afrika ülkeleri" dediğimizde Afrika ülkelerinin insanların da bizim gibi, Allah'ın yarattığı kullar olduğunu düşünüyorum ve o insanların da barış ve huzur içerisinde yaşamasını temenni ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle tezkeremizin hayırlı olmasını diliyorum. Bu tezkereye "evet" oyu kullanacağımı ifade etmek istiyorum. Yüce Meclisimizi ve ekranları başında bizi izleyen aziz vatandaşlarımızı tekrar selamlıyorum.

Saygılarımla. Sağ olun, var olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, tezkereyi oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

60'a göre söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Yaşar...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

26.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, Çankırı'nın merkez Çatalema köyündeki çiftçilerin Sulama Birliğiyle yaşadıkları sorunlara ilişkin açıklaması

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Çankırı Çatalema Köyü Muhtarı Ünal Tuncer: "Her sene sulama kanallarından toprak temizliyoruz, bu temizliği yaparken kepçe Özel İdareden geliyor, kullanılan mazot bizden gidiyor. Köyde sadece ben, bu yıl kanaldan toprak temizlemek için 70 bin liralık mazot parası harcadım. Sulama Birliği hiçbir katkı sağlamadı, hiçbir katkı sağlamadığı gibi Sulama Birliği bizden dönüm başına 19 TL ücret istiyor. Sulama Birliği, Kızılırmak suyunu bize parayla satıyor. Bize 1 TL katkısı olmayan Hamzalı Sulama Birliği bizden dönüm başına da 19 TL ücret istiyor. 'Havadan inen su hariç yerdeki suların hepsi bize ait ve çiftçilere parayla satılır.' diyorlar. Bizler suyu bentten kullanıyoruz, elektrik kullanıyoruz zaman..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aycan...

27.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, uyuşturucu kullanımına ve tedavisine ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, maalesef, ülkemizde uyuşturucu madde kullanımı alınan tüm önlemlere rağmen artıyor. Şehrim Kahramanmaraş'ın ilçelerinde bile sokakta uyuşturucu kullanılıyor. Elbette bunda PKK'nın, terör örgütlerinin önemli payı vardır. Yeni önlemler almalıyız. Sokakta uyuşturucuyla yakalanan "İçiciyim." diyerek serbestçe dolaşmaktadır. Sokakta uyuşturucuyla yakalanan kişiler, uyuşturucunun miktarına bakılmaksızın "satıcı" olarak kabul edilmeli ve tutuklanmalıdır, uyuşturucuyla ulaşım mutlaka önlenmelidir.

Diğer bir konu da: Uyuşturucu tedavisi sadece ilaç vererek olmamaktadır, bu kişilerin sosyal ve mesleki rehabilitasyonu sağlanmalıdır. Uyuşturucu bağımlılarının sosyal ortamı mutlaka değiştirilmeli, bir işe yerleştirilmeleri sağlanmalıdır. Aksi hâlde, tekrar uyuşturucu satıcılarının eline düşmektedir ve satıcı olarak kullanılmaktadır, aynı zamanda da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, KHK'yle ihraçlara ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Elimde skandal 2 belge var, haberlere de konu oldu; Pendik Belediye Başkanlığının idare mahkemesine verdiği cevap ve idare mahkemesinin kararı, skandal bunlar. HDP'ye oy verdiği ve HDP'yi desteklediği için FETÖ suçlamasıyla ihraç edilen bir kişinin kararları ve belgeleri bunlar. HDP faaliyetlerine katıldığı için idare mahkemesi de şöyle bir kararla cevap vermiş: "AK PARTİ dışındaki partileri destekleme emri verdi FETÖ, bu yüzden, HDP'ye oy vermesi FETÖ üyesi olduğunu gösterir." Bu skandal belgeler elimde, isteyen inceleyebilir. Yüz binlerce KHK'nin nasıl ihraç edildiğine dair skandal belgeler bunlar, daha binlerce belge var elimizde. KHK zulmü ve soykırımı bir an evvel bitmelidir.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

29.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin sulama sorunlarına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kuraklık, sulama suyunda planlamanın önemini bir kez daha göstermiştir. Karadeniz ve Akdeniz'e akan suların yönünün Anadolu tarım alanlarına dönüştürülmesi şarttır. Niğde ili Ulukışla ilçesinde İmrahor Göleti ve Bor ilçesi Halaç köyü gölet inşaatları başlatılmıştır ancak süresi içinde tamamlanmamış, yarım kalmıştır. 2022 yılı bütçesine Niğde ili için bu bağlamda yeterli kaynak ayrılmalıdır. Ayrıca Güney, Tekneçukur, Şeyhomerli, Maden, Beyağıl, Himmetli, Elmalı, Gösterli, Demirkazık, Üçkapılı, Bekçili, Çukurbağ, Karanlıkdere, Karamahmutlu, Havuzlu, Ovalıbağ, Şeyhler'e su kaynakları için gölet yapılması beklenmektedir. Darboğaz, Emirler, Handeresi, Porsuk Göletlerinin ise farklı sorunları bulunmaktadır, çözüm sağlanmalıdır. Yer altı suları enerjile çıkarıldığından enerji maliyeti yüksektir, bu nedenle yer üstü suları değerlendirilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

30.- Bolu Milletvekili Arzu Aydın'ın, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ve CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun Bolu'da milletvekilleri teşkilat toplantısı esnasında sarf ettiği bazı sözlerle ilişkin açıklaması

ARZU AYDIN (Bolu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

19 Ekim Muhtarlar Günü nedeniyle özelde Bolu'da ve tüm Türkiye'de mesai arkadaşlığı yaptığımız muhtarlarımızın Muhtarlar Günü'nü kutluyoruz.

Bu minvalde Sayın Kılıçdaroğlu, Bolu'da, milletvekilleri teşkilat toplantısı esnasında basına yansıyan konuşmasında seçilmeleri hâlinde "Daha onurlu, daha gururlu bir ülkede yaşayacağız." ifadesini kullanmıştır. Lakin bu ifadeyi kabul etmek mümkün değildir. Zira, onur ve gururun azı veya çoğu olmaz; hele bu lafzı bu kadim medeniyetin, bu aziz devletin oluşturduğu, devletimizin şahsında kullanmak kimsenin haddi de hakkı da değildir. Dolayısıyla şanlı geçmişimizle bağlarını kesmiş olduklarını bildiğimiz zihniyetin bu söyleminin, aziz milletimizin, yakın tarih olan 15 Temmuzda devletin bekası, onur ve gururu için nasıl canını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çetin Erenler...

31.- Kütahya Milletvekili Ceyda Çetin Erenler'in, 19 Ekim Muhtarlar Günü'ne ve Aliya İzzetbegoviç'in vefatının 18'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) – Sayın Başkan, Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde hizmetleriyle toplumun her kesiminin gönlünü fetheden AK PARTİ iktidarımız döneminde muhtarlığın kurtuluş günü olan 19 Ekim'in "Muhtarlar Günü" olarak kutlanılmasına karar verilmiştir. Milletimize hizmet yolunda teşrikimesai yaptığımız, hem milletimizi hem de devletimizi temsil gibi mühim bir görevi üstlenen Kütahya'mızın kıymetli muhtarlarının ve tüm muhtarlarımızın Muhtarlar Günü'nü kutluyor, selam ve hürmetlerimi sunuyorum.

Bosna Hersek'in kurucu Cumhurbaşkanı, derin manalar içeren sözleri, haksızlıkla mücadelesi ve eserleriyle İslam dünyasına ilham vermeye devam eden bilge lider Aliya İzzetbegoviç'i rahmetle anıyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

32.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, Hatay'ın eğitim alanındaki sorunlarına ilişkin açıklaması

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yüz yüze eğitimi savunduk, hâlâ da savunuyoruz ancak okullarda önlemler yetersiz. Bakanlık verilerine göre, 53.620 okulda kadrolu 27.180 hizmetli var ve bu toplam okul sayısının yüzde 50'sine denk geliyor. 559 öğrenciye yalnızca 1 hizmetli düşüyor.

Seçim bölgem Hatay'da da okullardaki hizmetli sayısı azaltıldı. Koskoca Hatay'da sadece 350 hizmetli görevlendirildi, 5-6 okula 1 temizlik görevlisi düşüyor. Önceki yıllara göre görevli sayısı yarı yarıya azaldı.

Sadece "Maske tak, günde 2 kez ateş ölç." diyerek pandemiyle mücadele edilemez. Yarın havalar soğuduğunda pencere ve kapıları açamayacak olan sınıflarda virüs yayılımı artacak; okul öncesi sınıflarda teneffüs arası bile yok; 60 kişiyi bulan sınıflar patlamaya hazır bomba hâline gelecek. Acilen sınıf mevcudiyetleri düşürülmeli ve yeni derslikler için kadro bekleyen yüz binlerce öğretmenin atamaları yapılmalı, hizmetli sayısı artırılmalıdır.

Demokrasinin temel taşı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, 15/10/2021 tarihinde Kayseri Milletvekili Dursun Ataş ve arkadaşları tarafından, büyüme rakamlarının vatandaşın alım gücüne ve istihdam üzerine etkisinin, TÜİK tarafından açıklanan enflasyon ve işsizlik rakamlarının gerçeği yansıtmadığının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 19 Ekim 2021 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

19/10/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 19/10/2021 Salı günü (bugün) toplamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş ve 20 milletvekili tarafından, büyüme rakamlarının vatandaşın alım gücüne ve istihdam üzerine etkisinin TÜİK tarafından açıklanan enflasyon ve işsizlik rakamlarının gerçeği yansıtmadığının araştırılması

amacıyla 15/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 19/10/2021 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın Dursun Ataş.

Buyurunuz Sayın Ataş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partili 20 milletvekili arkadaşım ile birlikte vermiş olduğumuz “TÜİK tarafından açıklanan büyüme rakamlarının vatandaşlar üzerindeki etkilerinin araştırılması.” konulu Meclis araştırması önergesi hakkında söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve bizleri takip eden vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, TÜİK verilerine göre, Türkiye, 2021 yılının ikinci çeyreğinde yüzde 21,7’lik büyümeyle tarihinin en yüksek büyüme oranlarından birini gerçekleştirdi. TÜİK, hiçbir inandırıcılığı kalmayan, gerçeklerle uyuşmayan, masa başında hazırladığı rakamları açıklarken vatandaş geçim derdiyle uğraşüyor; vatandaşın hâlini görmezden gelen iktidar ise bu büyüme rakamlarının Türkiye ekonomisinde yeni bir şahlanış dönemi olduğu masalını anlatıyor. Hâlbuki, ekonomik veriler ve reel piyasadaki yaşanan gelişmeler bu durumun tam tersi olduğunu gösteriyor. TÜİK’in ayarlamalı verilerine göre bile 2021 yılının Ocak ayında yüzde 12,15 olan yıllık enflasyon Eylül ayında yüzde 19,58’e yükseldi. Enflasyon Araştırma Grubu tarafından yapılan araştırmalarda ise yıllık enflasyon en az yüzde 45’i göstermektedir. Son üç ayda işsizlik maaşına başvuran kişi sayısı 518 bindir. Her 3 gencimizden 1’i işsizdir. Dünya Sefalet Endeksi’nde sadece Venezuela, Angola gibi ülkeleri geçmeyi başardık; 156 ülke arasında 21’inci sırada yer alıyoruz ama iktidara göre ekonomimiz büyüyor, şahlanış dönemindeyiz; tabii, inanan varsa!

Değerli milletvekilleri, soruyorum size: Ekonominin yüzde 21,7 büyüdüğü bir ülkede bir yılda 100 binden fazla esnaf kepenk kapatır mı? Ekonominin şahlandığı bir ülkede çiftçi, gübre, tohum, ilaç alamadığından tarlasını terk eder mi? Çiftçinin traktörüne haciz gelir mi? Ekonominin yüzde 21,7 büyüdüğü bir ülkede 5,5 milyon kişi elektrik faturasını ödeyemez hâle gelir mi?

Soruyorum size: Ekonominin sözde şahlandığı bir ülkede 22 milyon açık icra dosyası olur mu? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Sadece son dört ayda 3 milyon yeni icra dosyası açılır mı? 84 milyonluk ülkede her 4 kişiden 1’i icralık olur mu? Ekonominin tarihî büyüme yakaladığı bir ülkede para, pula döner mi? Döviz kurları zirve üstüne yapar mı? Yabancı yatırımcı birer birer ülkeyi terk eder mi? Ekonominin çok iyi olduğu bir ülkede son beş yılda 4 kez Merkez Bankası Başkanı değişir mi? Ekonomisi büyüyen bir ülkede öğrenci yurtlarına yüzde 30 zam gelir mi? O ülkenin gençleri sokakta yatar mı? Üniversite öğrencisi yemek parası olmadığı için intihar eder mi? Şahlanan bir ekonomide akaryakıtta bir haftada 3 kez zam gelir mi? Doğal gazı her ay, elektriği yılbaşından bugüne yüzde 22 zam gelir mi? Son bir yılda yumurta yüzde 70, domates yüzde 70, tavuk eti yüzde 69, patates yüzde 58, ayçiçeği yağı yüzde 52, süt, peynir, yoğurt yüzde 35, salam, sucuk, sosis yüzde 38, makarna yüzde 28,5, ekmek yüzde 28, dana eti yüzde 25 zamlanır mı?

Değerli milletvekilleri, bu nasıl büyüme? Böyle büyümenin kime, ne faydası var? Vatandaşa bir faydası olmadığı ortada. Vatandaş dün aldığı bugün alamıyor. Böyle büyümenin olsa olsa 5’li müteahhit çetesine, üç beş maaşlı danışmana, yandaşlara ve saray soytarlarına faydası vardır. Esnaf “Eve ekmek götüremiyoruz.” derken, gençler “Neden bu ülkede insanca yaşayamıyorum!” diye isyan ederken, vatandaş çöpten yemek toplarken, ucuz ekmek kuyrukları varken ekonomi büyümeye; büyüyen olsa olsa ekonomideki kara deliktir. Büyüyen ekonomi değil, vatandaşın derdidir; büyüyen bankalardan kredi kullanan 34,5 milyon insanın borcudur; son bir haftada yüzde 10 artan dolardır, dövizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, AKP’nin de siyasetlaştırdığı kurumların da milletimiz nazarında bir inandırıcılığı kalmamıştır. Açıklanan büyüme rakamlarının, bahsedilen büyümenin, ekonomik parametrelerin de ne kadar sağlıklı olduğunun, vatandaşa ne kadar yansıdığının araştırılması gerekmektedir. Bu nedenle, araştırma önergemize “evet” oyu vereceğinizi ümit ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Erol Katircioğlu.

Buyurunuz Sayın Katircioğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, İYİ Partinin vermiş olduğu ve Türkiye İstatistik Kurumunun çalışmalarıyla ilgili olarak ortaya çıkmış olan kuşkulu durumun araştırılmasıyla ilgili önergeyle bağlantılı birkaç şey söylemek istiyorum. Bir kere, bu ülkenin çok ünlü bir iktisatçısı -muhtemelen önümüzdeki dönemde Nobel alacak olan- Daron Acemoğlu diyor ki: “Bir ülkenin ekonomik gelişmişliği o ülkedeki kurumsal yapının gelişmişliğiyle doğrudan orantılıdır.” Yani “Bir ülkede sosyal kurumlar, idari kurumlar ne kadar gelişmişse ekonomi de o kadar gelişmeye müsait hâle gelir.” diyor.

Değerli arkadaşlar, fakat açıkçası Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini gerçekten siz yanlış anladınız -özellikle Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşlara söylüyorum- çünkü bu tek adam sistemi dediğimiz Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, bütün kurumları, aslında, kurum olmaktan çıkmış vaziyette; başka biçimde söyleyecek olursam, tarafsız olması gereken devlet kurumları olmak yerine doğrudan doğruya Hükûmete bağlı kurumlar hâline getirmiştir, TÜİK de onlardan biridir. Şimdi, TÜİK’in kanununa baktığımızda madde 4’te resmî istatistikleri toplarken, bu kurum, güvenilirlik ilkesine uymasına lazım, tutarlılık ilkesine uymasına lazım, tarafsızlık ilkesine uymasına lazım, istatistik gizliliği ilkesine uymasına lazım, güncellik ilkesine uymasına lazım ve şeffaflık ilkesine uymasına lazım deniyor. Şimdi, değerli arkadaşlar, TÜİK’in verdiği rakamları düşünersek -demin İYİ Partili arkadaşım ayrıntılı verdi- bu istatistiklerin gerçekten bu ilkelerle hiçbir ilgisi olmadığını anlarsınız. Yani şöyle söyleyeyim, enflasyon oranına yüzde 19-20 diyorlar fakat bağımsız iktisatçıların yaptığı araştırmalardan anladığımız kadarıyla enflasyon oranı yüzde 40 civarında yani 2 katı. Şimdi, işsizlikle ilgili olarak verilen rakama baktığımızda yine aynı şekilde, mesela TÜİK’in verdiği verilere göre 4 milyon civarında işsiz var fakat DİSK-AR’ın yaptığı araştırmaya göre 8 milyon işsiz var.

Değerli arkadaşlar, sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: Bu kurumun kanununun 17’nci maddesinde “Hiçbir konuda talimat verilemez İstatistik Kurumuna.” deniyor. Öyle mi dersiniz? Doğrusunu isterseniz bu söylediğim rakamlardan bu ifadenin ya da bu 17’nci maddenin geçerli olmadığı bir kurumla karşı karşıyayız diye düşünüyoruz yani Hükûmetin bir şekilde bu kuruma baskı yaparak istatistikleri yönlendirdiği kanaatindeyiz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yani şöyle söyleyeyim: Böyle bir kurumun gerçekten verdiği istatistiklerin güvenilirliği kalmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Ben size başka bir şey söyleyeyim, gerçekten oradaki bürokratları da suçlamış olmamak için şöyle bir ifade de kullanabilirim: Gerçekten TÜİK’te çalışanlar hiçbir biçimde madde 17’nin söylediği gibi talimat almıyorlar ve görevlerini yerine getiriyorlar diyelim, gerçek bu diyelim ama arkadaşlar, hepimiz biliyorsunuz ki bu gerçeği, eğer bu gerçekse, kimse kabul etmiyor bugün yani yaratılmış bir algı var ve bu algının temizlenmesi lazım, temizlenmesi için de TÜİK’in gerçekten daha bağımsız,

Hükümetten ayrı bir biçimde çalışma hâle gelmesi lazım.

Dolayısıyla da İYİ Partinin verdiği bu öneriyi biz grup olarak destekliyoruz ve gerçekten de TÜİK'in fonksiyonlarıyla, yapısıyla ilgili olarak bir araştırmanın yerinde olacağı kanaatindeyiz.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Giresun Milletvekili Sayın Necati Tıǧlı.

Buyurunuz Sayın Tıǧlı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NECATİ TİǒLI (Giresun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başkanlık Heyetini ve Genel Kurulu saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

İYİ Parti Grubu tarafından verilen TÜİK verilerinin tüm gerekçeleriyle araştırılması önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Kıymetli vekillerim, 3 çeşit yalan vardır: Bir, beyaz yalan; iki, kuyruklu yalan; üç de TÜİK. Eğer TÜİK tarafından açıklanan verilere bakalım olursak ülkemizin Avrupa Birliği ülkelerinden, Çin'den, Amerika'dan bile daha iyi durumda olduğuna inanmamız gerekecek. İktidarın sözcüsü ve raportörü konumundaki TÜİK'in ülkemizin 2021'de yüzde 21,7 büyüdüğünü açıklamasına gerçekten kamera şakası demekten başka söylenecek hiçbir söz yoktur. Veriler ortadayken, asgari ücretlinin cebinde yangın varken TÜİK'in bu iddialarına inanmak tabii ki de mümkün değildir. Pazar fiyatları, manav fiyatları almış başını gitmiş. Mazot, benzin, LPG her gece zamlanıyor. Peynir, zeytin, temizlik malzemeleri geçen yıla göre yüzde 70-80 zamlanmış. Cumhurbaşkanı bile marketten alışveriş yaparken sadece abur cubura 1.000 TL ücret ödüyor ama TÜİK çıkmış, yıllık enflasyonun yüzde 19,58 olduğunu belirtiyor. TÜİK herhâlde farkında değil ama vatandaşın çarşıda, pazarda hissettiği gerçek enflasyon yüzde 50'lere çoktan dayanmış durumdadır. Buradan bakıldığında dahi ülkenin yoksullaştığını görüyoruz ama açıklanan verilere baktığımızda ülke uçuyor. Evet, ülke uçuyor, dolar 1,40'tan 9,30'a çıkmış, ülke uçuyor. Ülke uçuyor ama aşağıya uçuyor. Sayın Cumhurbaşkanı 14 Eylül 2021'de bir konuşmasında asgari ücretin 16 kat, işçi emekli maaşının 27 kat arttığını söylüyor. Söylemek başka, gerçekler başka kıymetli vekillerim. Şayet öyle olsaydı bugün işçi emeklisi en az 7.450 TL, memur emeklisi en az 13.500 lira civarında emekli maaşı alıyor olmalıydı. Bu verilerin hiç birisi enflasyonda büyümeyi, asgari ücretliyi, emekliyi anlatan veriler değil. Oysa TÜİK'in on dokuz yıllık sözde verilerine baktığımızda işçinin emekli aylığı 276 liradan 2.599 liraya 9,4 kat artmış. Memurun emekli aylığı 502 liradan 3.569 liraya 7,1 kat artmış. BAĞ-KUR esnaf aylığı ise 261 liradan 2.679 liraya 10,3 kat artmış. Sayın Cumhurbaşkanı herhâlde BAĞ-KUR'lu tarım emekli aylığının 66 liradan 1.778 liraya 26,9 kat artarak yükselmesinin bütün emekliler için olduğunu zannediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

NECATİ TİǒLI (Devamla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Hani nerede 16 kat artışlar, 27 kat artışlar? Kimseyi kandırmayın. Artan bir emekli maaşı varsa o da katbekat artan sarayın emekli maaşlarıdır. Emekli aylıkları hem millî gelirin hem asgari ücret artışının hem de açlık ve yoksulluk sınırının çok çok altındadır. İşçi emeklisi, memur emeklisi, kamu işçisi, asgari ücretli, çiftçi artan enflasyon karşısında ezilmekten nefes alamaz hâle gelmiştir. TÜİK bunları görmezden geliyor, gerçek verileri halkla paylaşmaktan kaçınıyor. Gelin, gerçeklerden kaçmayın, kim size kanun dışı her ne yapıyorsa yapmayın, gerçek verileri açıklayın. İYİ Parti Grubu tarafından verilen grup önerisini destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Abdullah Nejat Koçer.

Buyurunuz Sayın Koçer. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Pandemiyle birlikte her anlamda dünya yeniden şekilleniyor. Etkisi hâlâ sürmekte olan salgın tüm dengeleri değiştirmiş durumda. Gelişmiş ülkeler istihdam, üretim, büyüme sorunları yaşarken Türkiye, bu süreci aldığı tedbirler, hayata geçirdiği sosyal ve ekonomik desteklerle başarıyla yönetmiş, dünya ticaretinde kendini yeniden konumlandırmayı başarmıştır. Tedarik zincirinin kırılmayarak devam etmiş olması kapasite kullanımı ve sanayi üretimini artırmıştır. Büyümenin en güçlü öncü göstergesi olan sanayi üretimi ağustos ayında yıllık bazda 13,8, aylık bazda yüzde 5,4 yükselmiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı eylül ayında bir önceki aya göre 1 puan artarak yüzde 78,1 seviyesine gelmiştir. ABD ve Çin ekonomilerinin bu yılki büyüme performanslarına ilişkin kredi kuruluşlarının tahminleri düşerken aynı kuruluşlar Türkiye'deki ekonomik toparlanmanın devam ettiğine dikkat çekmekte, büyüme tahminlerini yükseltmektedir. Dünya Bankası, Türkiye için 2021 yılı büyüme beklentisini 3,5 puan artırarak yüzde 5'ten yüzde 8,5'e revize etmiştir. Küresel tedarik zincirinde Türkiye stratejik bir üsse dönüşmekte, jeopolitik konumu ve sunduğu avantajlarla bölgesinde ve dünyada uluslararası şirketlerin ilgisini çekmektedir. Türkiye, Avrupa'da tedarik zincirindeki değişimden en fazla kazanç sağlayan ülke konumundadır. Eylül ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 30 artışla 20,8 milyar dolar olan ihracatımız tarihimizde ilk kez aylık bazda 20 milyar dolar eşğine ulaşmıştır. İhracatın bu senenin sonunda 211 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği öngörülmektedir. Türkiye'nin dünya ihracatındaki payı ilk kez yüzde 1'in üzerine çıkmıştır, tüm ekonomik veriler bu payın daha da artacağına işaret etmektedir.

Dünyada önemli bir tedarik üssü hâline gelen ülkemizde kapasite kullanım oranında önemli artış yaşanmıştır, sanayi üretimi artmaktadır, ihracatımız yükselmektedir, Türkiye 2021'i yaklaşık yüzde 9 büyümeyle tamamlayacaktır. TÜİK'in açıkladığı her rakamın piyasada, ekonomide karşılığı vardır ve bunlar büyümeyi teyit etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Devamla) – Büyüme rakamları arttıkça üretim, ihracat ve istihdam artacak, hem ülkemizin hem vatandaşlarımızın refah seviyesi de yükselecektir.

Bu düşüncelerle İYİ Parti grup önerisine katılmadığımızı ifade ediyor, yüce Meclisinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(İYİ Parti sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOǒLU (İzmir) – Sayın Başkanım, oylamaya geçmeden önce yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Yoklama talebi var.

Sayın Dervişoǒlu, Sayın Çakırlar, Sayın Yaşar, Sayın Örs, Sayın Nuhoǒlu, Sayın Çulhaoǒlu, Sayın Ataş, Sayın Bahşı, Sayın Erel, Sayın Öztürk, Sayın Cesur, Sayın Filiz, Sayın Beyaz, Sayın Sıdalı, Sayın Kabukcuoǒlu, Sayın Oral, Sayın Cinisli, Sayın Çiray, Sayın Kaplan, Sayın Çelik.

ZÜLFÜ DEMİRBAǒ (Elâzığ) – Meclis tarihinde bir ilk olacak kendi önergelerinde yoklama istediler.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOǒLU (İzmir) – Ne zaman yoklama isteyeceğimize biz karar veririz.

ZÜLFÜ DEMİRBAǒ (Elâzığ) – Meclis tarihinde bir ilk.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ben ilklere imza atmayı severim.
BAŞKAN – Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.
(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)
BAŞKAN – Pusula veren sayın milletvekilleri lütfen ayrılmasınlar.
(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)
BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.
Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:19.03

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.17

BAŞKAN: Başkan Vekili Nimetullah ERDOĞMUŞ

KÂTİP ÜYELER: Şeyhmus DİNÇEL (Mardin), Abdurrahman TUTDERE (Adıyaman)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren sayın milletvekilleri lütfen Genel Kurulda bulunsunlar.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Yapılan ikinci yoklamada da toplantı yeter sayısı bulunamadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 20 Ekim 2021 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.21